

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת תרומה תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

נזרה מי שאמר – פרק רביעי דף כז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזוליץ)"
ר"ת

חדשי בטחא כמפורש בתערובת אילו נתן אחת מן חטאתו. וכן גבי שפות נמי לחיזש לכה, אם לא פירש בשעת לקיחה – שמתן נתן רעתו בין לקיחה להתקרב לנדר בלבו חוד
לחטאת חוד לעולה, ולא יוכל הבחן להקריב אותה איהו שירעה לחטאת איהו שירעה לעולה
וישיך ליה דרב¹ וז"ל תימא הכי נמי האמר בר חסדא ב' – ואם תאמר: ומאי פריך? והלא דאמרת מעת ולא בהמה – הדינו משום דאיכא שדיה: משום דבעי מום, כדפרישית. אבל הני
שפות חזו להקרבא, ואין עריך שדיה, ולכן אין לחוש שמא נתן רעתו לפרש בלבו האי לחטאת הואי לעולה דליתו כמפורשיה ויש לומר: (נזרה) זביח ולא פירשו
הבעלים בשעת לקיחה שוב אין בידם להפרישם,

אמר ליה ולשפיעם הא דתנן רבן שמעון בן **אמר ליה: 'ולשפיעם, הא דתנן רבן שמעון בן**
גמליאל אומר ב' – לימא נמי התם הכתומין
דמי. דאמר אמרת בהמה נכסא אורל של קודת
לאו כמפורשיה דמזא אביי ליה – עלעולא אמר
לך דמעית ולא נכסא, מעות ולא סואר. והא
דאמרת מעות ולא שפות – תתם לא אפשר
לדלותו כמפורשיה, והא כתיב בהו "ולקח"
ועשה, דגלי לך רוממא לא ליתו מפורשיה
אלא אי בעשית כאי בני בלקות בעלים. והא
נמי דרומבתיך בן מבמה – תתם נמי לא אפשר כדסתמין דמזא, דמרבירא מילתא וכדמפורשיה דמז.
מי
מי

כלומר, כן בעשית בך מפרש היבא דלא פירשו וכיכרו הבעלים בשעת לקיחה, ואימאן דעתם לברם – הוה כמו מפורשיה שיתפרשו בשעת ששיית בך כחן כשנבעלים
קיימיה ארבה, לא יחיה הבחן רשאי לזאת אתח לזאת אתח לעולה לפי רעתו, אם לא ישאל פי הבעל אם נתנו דעתם על הגזולות משולם איהו לעולה אויהו לזאת, דאם אינו
שואל אתם פירם – שמא יעשה איפכא מנתת דעת הבעלים איהו דאיכא שדיה כחן מפורשיה – שמע מינה דאין לה לחוש שנתה הבעלים עינייהם לעיניהם מעולם,
או אפילו נתנו עיניהם עליהם – אותה נתנה לא מעלה ולא מורדת, כיון שחזיא הוציא הפירוש בפיו להדיא. והוא הדין לבחנה וסואר של קודת, שהיו כסתומין גזורים למילתייהו, שיפלו
לנדיב, לא ינמא מעת דוקא, גבי הכי דרעפות חזו כסתומין למילתייהו, שבהן עשה איש שירעה חטאת איהו שירעה עלה. ע"כ כאן שיעת התוספת, וקשה רמזי: בין דמעשית הבחן
פרק, כדפרישית, אם בן אן כסתומין מרדב סואר – ותיקשי ליה למי מבמה משהתב ענינין, קינין, אייביי בקנין חתומין, פירושי: שלא פירשו הבעלים בשעת לקיחה, דרוממא שכן מברר שיעשית
נתן קשה: מאי רחמי דחייב ודיעשיתו בעידיהם כירדום איפכא מזה שיתבו עובדי תשטת הל'א דם מביאים אותם לבחן להקריב בעיניהם, איהו שירעה לעולה אויהו שירעה עלה, אם בן אן
פירשום כלל, ולעולם אמנו לך הרדיבא דלא חיבאום לבסוף לבחן – הדוו כמפורשיהם בתערובת, כמו נכסא וסואר של קודת, ומאי פריך? דתוך קשה: הדין יועיל (ופרישתו) הבעלים בתערובת
אחר לקיחה, ודיישנין אולי נתן ברעותו לפרש, שוב לא יוכל לבחן לשנותם, ויור אמרו מילא סואר בהרייא חו חטאת חוד שולח, דאינו מועיל אחר לקיחה. כדאמר: בן בלקות בעליא או
בעשית הבחן לבן נראה להדין פריך אותה דלא יעיל: בעל לא בשנתו, פירושי: משום דאיכא שדיה, ושמתן נתן ברעתו לפרש בתערובת ממי שהדיה, הדינו כימיס שבין שפירעה
לשעת הקרבא, ואפילו בתערובת, כשמוכחי בפירוש איזו לחטאת איזו לעולה, דאיתי פירושו לקובו זה לחטאת חוד לעולה. פריך: האמר בר חסדא ב' – אלמא לא מדני פירוש הבעלים
בין לקיחה, הדינו הפרישה, ובין שעת הקרבא גבי קנין, ומסתמא הוא הדין גבי שאר קרבותו: ע"כ כאן פירוש הר"ם. וקשה: דאמר קאמר בר חסדא אן קנינן מתפרש – ממשע דוקא
קנין, מרלא קאמר "אן קרבותו". ועד: אפילו אם תנצי, לומר דילך שאר קרבותו לקנין – מכל מקום אין סברא הוא לדמות לקנין אלל קרבן דחיי להתקרב לח' עצמן, דמאי דקנין, אבל
נכסא וסואר קודת – לא. וכן פריש' ועשירי' לבני בניו, ולא חזו להתקרב גופיהו, ליבא למילף לחו מקנין ועד: מה לו להאיך בלשותו בין כל, כדאמר: מאי טעמיהו דרבנן דקאמרי מעות
ולא בהמה וכו': לעיל: לאלתר היה לח' לאקשוי ארוב, דאמר: אבל בחנה הרי היא כמפורשיה – איני: והאמר בר חסדא, ולאוכוחי ולא מדני (ופרישתו) הבעלים בכו וכו' לפי שיעת
הר"ם. אם חלושן שכת', דמסיק דמאי: הוא מעת גמירי, פירושי: עד קשה לאתור טעם שפירושיה כמפורשיה: איהו דאמר מעת לח' איהו הבהמה ולא נכסא, דאין דאיכא שדיה הדין ישנין שמא נתן
לבן לפרשם הבחן לבן נראה להדין פריך אותה דלא יעיל: בעל לא בשנתו, עינייהם חו רוח דגלי, שעתם הו לא איתו לכה בספר, לכה ראובן כוונתו לפרש חסדאי הקונטרס, דאין דקאמר מעת לח' הבהמה ולא נכסא
וכי וכו' טעמא – משום שדיה הוא, ומיהו, אין הטעם משום חשאי ב'ו פירש' בתערובת בלבו, אלא משום דאין לך אלא בלשון ההולכה שנשינת: מעות חתומים יפלו לנזרה, בלשון המשנה.
ועל זה קאמר: דוקא מעת גמירי ולא בהמה, פירושי: ולא בהמה מימיה דלא חויא לנדר להקרב, כגון פריס או שיעיר, וכן נכסא וסואר קודת. והוה דיא, דרובחא שמעינן אהנו דהך
אמוראי: שלא תאמר הדלכה נתקבלה בכל מילי דלא חוי להתקרב דמיא דמעות, כמו נכסא וסואר קודת ופריס לגבי נזרה – זה אין לך לומר, דדוקא מעת גמירי (תימא) שפולין לנזרה,
ולחכך אין לך אלא הדלכה, ומיהו, מלכה בעלת מום בכלל מעות, ומאי פריך? והוא דמיא דמעות, ואפילו בשעת הלכה בהדיא: מעות – בהמה בעלת מום בכלל, זה דמדיאי למעות
לגמרי, דמדיא מעות לאלתר (הך לחדווי דמדיא לאלתר, וכהאי גונא אמרינן לעיל: תנא בנזיר כל מילי דמדיא ליה, אבל נכסא וסואר קודת ולא חוי דמדיא לאלתר, כדפריש בפריק ראשון –
אוירו אויהו דמדיא מבכל הלכה שנשינת מעות, הרשתא פרי שפי, קאמר: מאי טעמא דרבנן דאמר יעיר חטאת וכו', אלא מעת לח' קאמר מעות גמירי, מעות ולא שפות: בחמה.
פירושי: אם אתה מומיט מכלל הלכה שנשינת מעות, וכו' יונה חתומין, פירש פירש בשעת לקיחה ומת – הכי נמי רלא יפלו לנזרה ולא נחשיבם כמעות חתומים, וכי תימא אין הכי נמי
– הוא ואמר בר חסדא ב', פירושי: דהכי וכל פירשם הבעלים בשעת לקיחה, הוא מתפרשטו אלא בעשית הבחן, כלומר, דאין ידעם שום דין פירושי, אלא יש להם דן כסתומים לכל מילי,
בין לענן שבהן יעשה איש שירעה חטאת אויהו שירעה עלה, ובין לענן שיפלו לנזרה כמעות חתומין, אם מתו הבעלים בן לקיחה בן ח' או לא שפירש דפרך לח' חסדא פירוש
הקונטרס. ואן מעשית הבחן פריך, כמו פירוש ראשון, ולא משה קאמר דפרישית, דמשמע דלא רבם לא נתפרשו בלקיחה, וכן תו לא שפירש האלא סתומים לכל מילי, אלא
לענן זה הוא כסתומים יפילו לנזרה, ואם אמרו: ובתי ומאי פריך מרב חסדא לפירוש זה: ודילמא בר חסדא לא איירי אלא לענן לח' שלא יוכלו הבעלים לפרש אתר לקיחה אלא לחטאת
ואיהו לעולה, ולא) איירי לענן שיפלו לנזרה בכלל' ויש לומר: דמשמע ליה לכל מילי קאמר דחוט כסתומין, ועוד: דאם בן חזה ליה למינר "אין קנינן נקבעתו", הדוי משמע דדוקא לענן
קביעת קאמר, איזו לחטאת איזו לעולה לענן קביעת הבעלים, שאם לא בקיעוד בשעת לקיחה – שוב אינו יכול לקבע, שום בעלמא דגיל לחוכיר לשון קביעת לבין קרבותו, מקאמר
"מתפרשת" – משמע על כל מילי קאמר, אין להם דין פירוש אלא דין חתומין, בין לענן חדשיב' כסתומין ליפול לנזרה. והשתא דהי הלשון שפי, דמסיק: הוא מעות גמירי! לך בלרק
לא דוקא מעת, הדואר הדין שפעות, חזו הדין רלא דוקא מעת, אלא אפילו כרמה נכסא וסואר קודת, ואם תאמר: הוה לך חתומין, ומפריש אתר דפריש מעות ולא שפות: בתימינר
דמקשה רעפות חתומים יפלו לנזרה – הוא אמרינן פריק קגא דשבעות (ב"ב) דאין מקנין המנחה בעלת העין ויש לומר: הדני מילי במנזר נכסיס ושאר מנורות, פירושי: שאם משתייהו
הייבט כשבתום מעות – אינו יכול לקנות עופות חתומים, אלא קנות עומת, אב"ט אלו העופות עצמן נשתיהו, כמו שנתנו הבעלים קודם הקביעת בהדיא – שפות מקנינן שפיר לגבי דמזבחי, אין נמי, דמקשה
מדכח לך אבדרא ליה ודיא גשבעות, ששם היא אסוורא דמזבחי, וכלל מפורשיה, ולכל גמילתא מיירי בבחנה דחוד לנזרה, ולכן חשבין ליה כמפורשיה: ואם תמצי ותיא בהמה דלעיל
חטאת, הראיהו לעולה, כגון כבש – חקרב שלוח, הראיהו לשלמים, כגון איל הראיהו לשלמים, **ואמאי** האמרת (בהמה) לאו כמפורשיה דמיא – כלומר, לפי מאי דבעי לאוכוחי מרב חסדא
דעופות כסתומין הם, ודכי נמי בהמה (וינמא) כסתומין דמיא, ולא כמפורשיה, ואם בן קישא לך: אמאי חשיב רבן בן שמעון בן גמליאל כמפורשיה? ואם תאמר: ומי ותיא בהמה דלעיל
דחשיב כסתומים מיירי כגון דחו שלשה פריס, והנוהו רובא כסתומים, אבל אלא בחמות מיירי כאן רבן שמעון בן גמילתא מיירי בבחנה דחוד לנזרה, ולכן חשבין ליה כמפורשיה: ויש לומר
דכי פירושא: אי אמתה בשלמא ברקאמר בר חזון בברכות, הדינו שלשה פריס חשבי קצת כמפורשיה, ולכל גמילתא מיירי בבחנה דחוד לנזרה, ולכן חשבין ליה כמפורשיה: ואם
שלש בחמות הראייהו לנזרה כמפורשיה לגמרי, כאילו פירש בפיו "זו לחטאת חוד לעולה חו לשלמים", אלא אי אמתה השלשה פריס כסתומין דמיין לגמרי – הא נמי שמת דוק ראיין לנזר
– אל חוד לך למיחשב (בינייהו) לגמרי כמפורשיה, ואם תאמר: ואתי ממי פריך? ודילמא רבן שמעון בן גמליאל איירי שפירשו חיוירי פירוש בשעת הקריבה חו לחטאת חוד לעולה חו
שלמים חו לומר: דדיא – לישאנא לא משמע הכי, דקתנה הביא שלש בחמות ולא פירש, וכו', ומשמע ליה: הראיהו לעולה חקרב, ולא מעשיו – אין קודם הקריבה, ויהי
עליה

עלה שם עולה אף למעלה כל אף אתו הבעלים, ולמיתה אולא, ועוד, אי במפרשך
 בפירוש בשעת הקריבה - עריך לומי? ומאי קא שמשע לן רבן שמעון בן גמליאל? ואם
 תאמר: ומאי קא סלקא דריתה דרב פפא? הוא מוכחא מדרב חסדא דבעופות כסתומין דמיין,
 הוא הדין בדבמטה ויש דחוק לומר דרב פפא כפירא איהו רב חסדא וברותא. וליתא, דבמטה
 דרובתי מייחיו? לדרב חסדא? העריך לומר: דרב פפא
 ודאי כבידה לא רבא פירא? אלא המעי לומר דרובת עופות
 כסתומים דמיין, ולא ממעטיין להו ממעטת -
 היינו שמש שאין לה למעט אלא דבר הדומה
 למעטת, דלא חזי לה הקריבה, כגון צפרים דלא חזי
 לנזיר דקריבה. אבל עופות דחוו גופיהו להקריבה
 - אין למעטין מהלכה שתפרשי במעטת סתומין
 יפלו לנדרה, והוא הדין דרודאי סתומין הוא מעלו
 לנדרה, ומשני ליה רב שמיין אמר ליה: "זילקת
 ועשה אמר דרנמא, בלקיחת בעלים אומר כן.
 כלומר, ואם לא פירשה הבעלים בשעת הלקיחה
 - הוא כסתומין. והוא איך דרב חונא דאמר
 בהבמות דחוו כסתומין, יפי שאני מוכיח מניין
 התרים הי טעמא דהי עילה, וכן שתפרשי
 שלשה פרים - אין מוכיח מנין בהבמות כלום הי
 טעמא דהי עילה, היילך נוכל לומר דחוו כסתומין
 לנמרי, אבל הבא במתניתין דרבן שמעון בן
 גמליאל, דקתני הביא שלש בהמות היראות,
 דמוכיח מנין הטהרה הי לטעמא דהי עילה ודאי
 שלמינא, דבכשה טהמא, שטחאט בוא נקבה
 וליכא למימר התקרב עולה, שהעלה הוא זכר,
 דהיינו כבש, וכן אכל מפרש בספסותי להדיא
 דקרב שמש, וכן כבש ובהמה, וכן כבש
 לעולה. הילכך כמפורשין דמו, דאין מפורש גודל
 מזה, אבל שלשה פרים כסתומין דמיין, ולא נאמר
 אי שלשה פרים חוו כסתומים הכי מנין חוו
 כסתומין, וכן סבר רבאוקשה. **מתני** רב חונא -
 אמרת בעלת מום כסתומים דמיא? לרב נתן,
 דאמר לעיל ליה רב, פריך. והנטיא: כיצד האיש
 מגלה לנזיר את אביו, כרסין? בזמן שאביו הוא
 נזיר והפירש מעות לנזירותו, כסתומין, והוא
 ואמר חבן דהיינו נזיר על מנת שאני מגלה על
 מעות אבי - דהוא שנגלה על מעות אביו. פירוש:
 אף על גב דלכך מייחתינ דאם אבי הפירש מעות
 לטעמא, שאכל חבן ומת, ונתחייב חבן גם הוא טעמא חלב - אינו מביא טעמא מנעוּת
 והפירש אביו טעמא, הכי נמי אלהה היא בניו שנגלה על מעות שהפירש אביו לנזירותו.
 ודוקא שלא נדר חבן כחיי אביו, כדמסיק אוקל, אבל נדר כחיי אביו - לא, כדקתני: אבל מי
 שהיה הוא ואביו נזירים, והפירש אביו מעות, ומת, ואמר חבן: דהיינו מגלה על מעות אבי - אינו מגלה עליהם, אלא יפלו לנדרה, דכך היא הלכה. ואית ספרים דגרסי איפכא,
 ונירסא זו עיקר. **והרי"ה** לו בהמה מפורשת (טעמא) תמות עולה תקרב עולה ושלמים תקרב שלמים אמר לאו אפילו בהמה בעלת מום - כלומר, נמי לא אפילו הפירש אביו שלש בהמות
 בעלי מום; ומת דחון מפורשת בתערובת - ויחון, אינו יתן להם דין מעות סתומין לפירוחם ולהביא בהמתן נדרה, דבעלי מום כמפורשין דמיין. **ל**א נמיתה - כלומר, לא משבחת
 על מפורשת אלא בהמה נמיתה. אבל בעלת מום - כסתומין דמיין, כמפורשין.

מי מצית אמרת דהייך הוויא הפאת תקרב עולה - היא הדאי דלשית טעמא הוויא נקבה,
 והאי ועולה היה זכר, מתיב רב זמנא - ומי אמרין? דבהמה בעלת מום כסתומה דמיא, והנטיא כיצד אמרו האיש מגלה בו, הכי רסין? כיצד אמרו האיש מגלה על נזירות אביו
 בזמן שהיה אביו נזיר והפירש אביו מעות לנזירות ומת בו, היינו נזיר על מנת שאכל
 על מעות אבא און אי זה מגלה על מעות אביו חו
 לו מעות סתומין בן - וסודר המשנה אמר חן,
 דמעיקרא היה ליה למיתני מגלה על נזירות
 אבא, אלא רב זמנא דבעי לאיתויי פירכא
 מניה טריחא ליה מילתא למיתני כיצד הוא
 מגלה, והוא מרלג בה, ונקטי בספא משום דבעי
 פרכי מניה: און אי זה מגלה על מעות אביו, והאייל
 ובר מת אביו קודם שקבל עליו זה נזירות.
 אבל בספא דברייתא מפרש כיצד מגלה על
 נזירות אביו, כדמפרש בספא דמתניתין. היתה
 לו בהמה מפורשת - כלומר, שהפירש שלש
 בהמות, אבל לא פירש און לחטאת ואיזו
 לעולה. **פ**אי לא אפילו בעלת מום - שחן בעלי
 מומין, וקא חשיב להו כמפורשים, דקאמרי
 הטהטא תמות והעלה תקרב, כלומר תמכר
 ויכריז בהמה שלה. ושקאי לרב נתן דאמרי
 בעלת מום כסתומה דמיא, ויפלו דמיה לנדרה
 כדון מעות סתומין. **ל**א תמיטה - הראיה
 לקרב, ומשום הכי הויין להו כמפורשין, **פ**אי
 איירא - דהני מעות כסתומין דמיקין ליתני
 בהמה בעלת מום, ואנא אמאי: מדבהמה דמיא
 כסתומה - כל שכן מעות הכי נפי - קתני.
 דבהמה בעלת מום לנזיר קרישא - דלמי, דמי
 מעות נזירה, ובין דקתני מעות - לא איצטרך
 למיתני בעלת מום, מתיב רבא אשר נשיא וזמא
 וגו' והביא את קרבנו בקרבנו הוא וירא. **י**כול לא
 [וצא] בקרבן אביו - לא שתפרש אביו מן בעירה
 קלה שעבר, כגון שביעת העדות ושביעת ביטוי.
 על החמורה - שהבן וזמא, כגון שאכל חבן
 ועם, שנתחייב כחיי מותו חבן את, תלמוד
 דלמי - **ז**אם נפש אתו חייב וביא (אח)
 קרבנו. שהיי אין אדם מגלה על בהמת אביו
 בניירות - כדתנן (נזיר לא), מי שהיה הוא
 ואביו נזירין והפירש אביו מעות סתומין בו,
 מדקאמר מעות ולא אמר בהמה - שמע מיה דעל מעות הוא דמגלה, ולא על בהמה.
 בזמן

מאי איריא דתני מעות בו - ואמאי נקט בירשא מעות? היה ליה למיתני בירשא היתה לו בהמה בעלת מום, דהכי הוי שפיר טפי למיתני דין סתומים מפורש הכל בהבמות? ואם תאמר:
 ואמאי לא פריך ממתניתין, דקתני: מעות סתומין יפלו לנדרה. ואי בהמה בעלת מום כמעט סתומין - ליתני בהמה בעלת מום? שיש לומר: דנביריתא פריך שפיר, דמשמע וכוכלה ברייתא
 כסתומימין? ואם כן ליתני כולה בהמה, וליפלוז ליתני בדידה הכל, בין בעלת מום בין תמימה. אבל במתניתין קתני מעות מפורשין, להכי קתני רבן הכי מעות סתומין, ומחלק הכל
 במעות - דלכיב לא מיתפרך ליתני בעלת מום דחיי כסתומין במקום ומעות. **מתני** רבא קרבנו - בפרשת "אם נשיא זמא" - ועלשה קרבנות חמיב, חזי, דנשיא חזי כבשה חוד
 בשעירה. **ו**אינו יזמא בקרבן אביו - עריך עין; זמא איצטרך קרא? הא דרזא וזמא שמו בעליה למיתה אולא, ומאי האי דקאמר נמי בתר הכי: "אבל יזמא הוא בקרבן אביו שהפירש
 מן הקלה על הקלה וכו'.

שהרי"ה אין אדם מגלה על בהמת אביו בניירות - כדאמרינן בשיליה פירקין שנגלה על אביו כי אם על מעות סתומין, ולא הוכר בלשון המשנה אלא מעות סתומים, והלכה נשנית
 במעות סתומין דוקא.היה מדקדק ה"ם דאמר בפרק קמא דוחסין (ט"ב), טעמא חלב ששחטו לשם טעמא דם - כשהיה, והבא אמר ולא כיפירי ויש לחלק, דהתם מייירי שלא היה
 חייב שתיהם כי אם טעמא חלב, ולכך עריך. אבל הבא, שנתייב שחטין - הוי עריך יורה, ועוד יש לומר: דרזא לענין להתפרש בו בשביל טעמא חלב, שהיה עומדת לכך - איבא מן
 דאמר כשהיה, אבל הבא איירי להתפרש בו משום טעמא דם, שרעה לעוקרו ממה שהיה מתחילה, לכך לא כיהר.

הכי רסין? אבל יזמא במעות שכן מגלה על מעות אביו - ואף על גב שזמתינה הוי מפורשים לטעמא אביו, ובפאי וגואט אינו מגלה על מעות של אביו - מכל מקום, כיון דבכשם דזמא
 מגלה על מעות אביו, [ומכאן שייך לך בהא] **א**בל יזמא בקרבן שהפירש לעצמו - לעבידה זו, והביאו לעבידה אחרת. **תלמוד** לומר קרבנו על טעמא - בפרשת "אם נפש טעמא
 וגו', והביא קרבנו שעירת עיזים על טעמא". ואף על פי שדרשנו כבר שלשה קרבנות, תנה בא לדרוש "על טעמא" - עד שראו קרבנו לשם טעמא, ואפילו אדם אחד, **י**כול לא יזמא -
 כשנפירש במזיד בהמה הנפורשת לעבודה זו, ומקריבה לטעמא אחר.

זויר, מי שאמר - פרק רביעי דף קח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" ר"ע

בזמן שהן סומיין - כדתגן שילדיה מתניחין. תלמוד לומר - "דאם קבש יביא קרבנר - בקרבנו יוצא כר. ואת דרשי ליה מיקרבנו קמא. מן הקלה על הקלה - משבועת העדות לשבעת הפקדון, או לשבעת ביטוי. מן החמורה על החמורה - מחלכ לדם, מתייבזי מתות לחיבי ברייתו בשוגג. נשכן אבן הפירש בחמה על החלב - שאכל בשוגג.

והביא על הדם שאכל בשוגג. שהרי לא מפיל - לפי שהיו קדושת הגוף, ואי אפשר לו - להביאה לחליץ - לפיכך לא כפר, כדאמרין בפרק (בבארא) דבריות, דכין דלא מצי מעיל - כפרו נמי לא מכפר. שהרי מעיל וכפר - דכין דלקח בהן חטאת אחר שלא הוהש לשמן - הוה ליה כמפיק לזו לחליץ. ומעיל, וכין דמעיל - אמרין "וכפר", דהוא קרב מעילא. תלמוד לומר - "וכפר עליו הכהן על חטאתו", ודלעיל לא כפר עד שיהא קרבנו לשום חטא. שאף על פי שמעיל לא כפר, שהיה מעיל במעוה. כל דבר שירצא לחליץ אתה ביה מעילה, דהואיל דהוי כיה מעילה כפר. קתני מיהת בחמה - שהרי אן אדם מגלח על בחמה אביו. מאי טעמא, לאו משום דכמפרשה דמאי? מאי לאו אפילו בעלת מום? מאי אריאיה דהני - אבל יוצא במעוה שהפריש כר. משנה באשה פגולה - שאינה שוחת יין. גמרא דאי רבי אליעזר - כיון דתגלחת מעכבתה שלא לשחות יין, כדאמרין בפרק "שילש מתיק" (נויר מ.א.), וזכר שוחת הנויר יין - אחר מעשים בולג, דרבי רבי אליעזר. דהליכר, כיון דאליגח - אסורה בין אלה. לא ניוול, כדכתיב (ומרה ט) "ותירוש יונב בתולות", הליכר מצי מפר, אף על פי שנורק עליה כל הדמים.

ולתא

בזמן שהן סומיין, ולא בזמן שהן מפורשיין? תלמוד לומר "קרבנו" - בקרבנו הוא יוצא, ואינו יוצא בקרבן אביו. ויכול לא יוצא במעוה שהפריש, אפילו מן הקלה על הקלה מן החמורה על החמורה, ויציא בקרבן שהפריש לעצמו, מן הקלה על החמורה מן החמורה על הקלה? תלמוד לומר "קרבנו... על חטאתו" - עד שיהא קרבנו לשום חטא. ויכול לא יוצא בקהמורה על הקהמורה לעצמו מן הקלה על הקלה על החמורה או מן החמורה על הקלה, שכן אם הפריש על הקלה על החמורה על החלב והביא על הדם או על הדם והביא על החלב - שהרי לא מעל ולא כפר. אכל יוצא במעוה שהפריש לעצמו מן הקלה לקלה ומן החמורה לקהמורה, מן החמורה לקלה ומן הקלה לחמורה, שכן אם הפריש על הדם על הדם והביא על החלב, שהרי מעל וכפר. תלמוד לומר "על חטאתו" - עד שיהא קרבנו לשם חטא. קתני מיהת בקמה, מאי לאו אפילו בעלת מום? לא, תמימה. אכל בעלת מום מאי, בעלת מום? מאי אריאיה דקתני מעוה שהפריש אביו, ליתנה בעלת מום! - הכי נמי, דלמאי חזיא -

שוריי לא מעל - בשוגג, אם שגג הקריב קרבן על הדם קרבן של חלב, דאכתי בקדושתיהו קאי. כיון דבדמה קדושת קדושת הגוף, ולא נפק לחליץ בחבי, כיון שלא נהגה ממנה - לא כפר במיד, דלא עשה כלום, שאינו יכול להתכפר בקרבן של דם כלל. לא מעל - אם עשה (מו) בשוגג, הואיל ואינו מירא מרשות הקדש אלא מקדושתו הקדש אחר, ומתוך שלא מעל - לא כפר. והכי מפרש ליה בפרק תרתי דבריות (מ.ב.), ואחרי שאנו רואין בשוגג דלא כפר - דין הוא כשנתקן לעקר חטאת חלב ולעשות חטאת דם, דלא כפי. על חטאתו - וכפר הבון על חטאתו, בכבשה דחדיח בחיב. אלמא דבמיד אינו יכול לשנות אפילו במעוה. וכן תבא בתוספתא דבריות ופרק רביעי: הפריש מעוה לחטאת חלב והביאם על חטאת דם, לחטאת דם והביאם לחטאת חלב - בשוגג מעל, לפיכך כפר. במיד - לא מעל, לפיכך לא כפר. אלמא דבמיד, אף במעוה לא כפר. וכל שכן בדמה, דלא מצי משנה. ולפירוש זו התוספתא משמע דנסיבא קרא אחרני: "על חטאתו, ולא סוקו ראשון שדרש כבר. הכי רסתיק: שהרי מעל וכפר. שדמעוה אן בהם קדושת הגוף וירצאן מקדושתן בקל, וכשמענה אותו לרבן - נפקי גמעת לחליץ, וררי וכן דלא כיון מוכר בדממה. דאי לא נפקא לחליץ - לא מעל. ולכך נמי כפר בשוגג, ולכך במיד נמי נישא דכפר. הואיל ושיקו בהו שני, שובג אמר ומעל וכפר ולא במיד. ומיהו, אי לא הוה לפיין וקרא דאי: מיד וכפר. אף על פי שדרשני "וכפר על חטאתו" עד שיהא קרבנו לשם חטאתו, תרתי שמעיק מניה, כדאמרין בעלמא (ניטין נ.א.). איתם" - ולא שוחתן "אתם" - ולא אפטרופוסים "אתם" - ולא הותרו אן שאינו שלו, וכולהון דרשנין שוח "אתם". קתני מיהא - לעיל, דאינו מגלח על בחמה אביו. מאי לאו אפילו בעלת מום? אלמא, כמפורש דמין, דאי כסותמין - לגלח כמו על מעוה סותמין. ומרמי הילכתא, דהוא הדין דלענין אלה הלכה נחקקה דמעוה סותמין יפלו תורה - נישא דוקא מעוה ולא בחמה, ואפילו בעלת מום, וליכא למידי דהא דקתני לעיל דאינו מגלח על בחמה אביו - היינו מפורשיין, דאם כן הכי מסיק. אבל

יצא במעוה אביו שרדי מגלח על מעוה אביו? דהא אן מגלח אלא על מעוה סותמין של אביו, כדקתני בהרי"ם במגותין (נויר ל.א.).

לא תמימים - עליהם אינו מגלח, והיא כמפורשיה. נזרק עליה אחר מן הדמים - כגון שגמרה נזרות כשהיה, והביאה קרבנות נזרות טהרה, שהן שלש בנזרות: כבשה לחטאת, וכבש לעלה, ואיל לשלמים, ונזרק עליה אחר מן הדמים, חטאת או עלה או שלמים - אינו יכול להפר נזרה לענין שלא תצטרך לזלזל ולהביא שאר קרבנות, דלפי שאין כאן עוד ענין נפש, דבין מותרות. ואי משום שצריכה לגלח ומטו עליה אשה מתגלחת - אפשר לא כבשה נברית? הכי מפרש בגמרא אבל אי לא נזרק הדם ערין, דאסורה (בין) - מכיש שפיר עיני נפש, אף על פי דלא מתסרא אלא שעתא פורתא. ר"ב עקיבא אומר אפילו נשחט - אינו יכול להפר. בגמרא מפרש משום הפסד קדשים. ומסיק בגמרא שצריכה ששוחתה חטאת, שאם יפר לה - נמנעת בדמה וז' חטא לבית השריפה. שהיא אינה צריכה לחטאת, וגם לא יוכל לזרוק דמה שלם שלמים - דחטאתה שלא לשמה פסולה. יש להסתפק אם הוה לא אם מופר, או שגטא יש בה כדי בחימה לענין דרב מן החזרה בשב ואל תעשה. במ"ה דברים אמורים - שאינו יכול להפר אחר שוחק את מן הדמים בתגלות טהרה. כדפירשתי: שגמרה נזרות טהרה. אבל בתגלות חטאתא, כגון ששוחתה קרבנותיה הריבא קרבנותיה בטומאה, אף על פי שנורק דמים - יכול להפר. מפני שאפשר לומר לה: אי אפשי באשה שנתלה, חטאתה צריכה למנות מעוה נזרות טהרה ואתסר כין, ויש כאן ענין נפש. והכי נמי בגמרא מביעני לשון ניוול שרעה לומר עיני. וקשה ליטנא (ועיני) ד"אי אפשי", דהוי ליה למימי: משום עיני? ורצין לומר: דקאי ארביי עקיבא, דקאמר ששוחתה אתה מן הבחמות אינו יכול להפר מפני שאפשר לזבואו להפסד קדשים. אף על פי דאסורה ביה ענין ששוחתה שאר הבחמות וזרוק דמן, ויש כאן ענין נפש פורתא - כשביל הדוא פורתא אינו יכול להפר כשביל הפסד קדשים. אבל בתגלות חטאתא, דאיכא עיני נפש גדול, כסותרת לביעני נזרות אחרת - (מורה) שיכול לומר לה: אי אפשי בנזותי? גדול. אי נמי משום דרבי מאיר קאמר דהוי ליטנא "אי אפשי" - קאמר תנא קמא נמי "אי אפשי". ה"ב רסתיק: ואי אפשי באשה שנתלה. שצריכה לגלח בלתי מום נזרות טהרה, כדכתיב בהרי"א. ולתנא קמא אפשר כבאה נברית, הכי מפרש בגמרא. תגלחת מעכבת - מלשחות ובין, ויין דאי לא גילחה אסורה, ואת ליה ניוול. פירושי: צער עיני נפש, שצריכה לחיות מעוה מן היין עד שנגלח - מצי מפר בעבור הדוא שעתא פורתא דאסרה ביה.

נויר. מי שאמר - פרק רביעי דף כח עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

מִשּׁוֹם תִּפְסַד דַּרְשָׁנֵינוּ. — שָׁם יָרָא לַה קוֹרֵם וְיַרְקָה וְתוֹב אִינֵה עַרְיִיכָה לִקְרִיבַת הַלְלוֹ, וְאִסְרוּ עַל דְּמָה. וְפִרְיָךְ: אִמָּאִי אִיכָּא מִפְסֵדֵי יָרָא לְהוּ? וְלֹרִיקוּ דְּמֵוּ שְׂרָא לְשִׁמְעֵי, וְיַתְרָה הִבְשַׂר בִּאֵבִילָה מִן הַזּוֹחֵמִים שׁוּבוֹרֵי שְׂרָא לְשַׁמְךָ רִבּוּן דְּדַחֲפִיר לֵהּ וְאִינֵה עֵד נִוּיָה — שׁוֹב אֵין עַמְרֵיךְ לְשַׁמְךָ, וְאִפְלוּ יְחַרֵּק דְּמֵן חַטִּים — כִּשְׂרִיקְךָ, וְדַסְחָתָא וְשְׂרָא לְשַׁמְךָ קִימֵי, וְחִבֵּי אִקְמָר: יַחַרֵּק דְּמֵוּ, וְדַסְחָתָא שְׂרָא לְשַׁמְךָ קִימֵי אִינֵה לְשַׁמְךָ שְׂרָא רִבְוָה. כִּיֵּן דִּאִינֵה עֵד נִוּיָה.

תנא דין סבר: בין דאידרוק עליה דם - לאלתר
שריא בחמרא, והא לית לה ניוול ורבי עקיבא סבר
אפילו אשתחויטת בקמה - אינו יכול להפר, משום
הפסד קדשים - מתקין לה רבי יואי: ואפוא לרוק
דמן שלא לשמן, ויתיר בשר באבילה! מי לא תניא:
כבשי עצרת ששתמן שלא לשמן, או ששתמן לפני
ומנו, או לאחר ומנו - תרם ורוק והבשר יאכל, ואם
היתה שבת - לא ירוק, ואם ירוק - הורצה להקטיר
אמורין לערבו: אמרי: אי דשחט עולה או שלמים
הקי נמי, אלא תפא באמי עסקין - בגון ששתמן
תניא ברישא. פרתני: אם גילתה אחת מטהרת, אבל
בתגלחת מומאה יפר, מפני שיכול לומר: אי אפשר
באשה מנוולת. ורבי מאיר אומר אומר: אפילו
בתגלחת מרהר יפר, מפני שיכול לומר: אי אפשר
באשה מנוולת. ותנא קמא אמר לה: אפשר בפאה
נכרית, ורבי מאיר סבר: בפאה נכרית, איירי דוחא
לא ניהא ליה. משנה היאש מויר את בנו בגור,
ואין האשה מדרת את בנה בגור. כיצד? גילתה או
שגילחוהו קרוביו, מיהא או שמוחו קרוביו; היתה לו
בקהה מופרשת - תתקנת המוח, ועולה תקרב
עולה, ושלמים יקריבו שלמים, ונאכלין ליום אחד,
ואינו מענין להם. היו לו מעות סתומין - יפלו לנדה.
מעות מופרשים; דמי תפאת - ולכו לים המלח, לא
תנין ולא מועלין. דמי עולה - יביאו עולה, ומועלין
בהן; דמי שלמים - יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד,
ואינו מענין להם. גמרא איש - אין, אבל אשה -

ולתנא דין - כיון דאידרוק עליה אתר מן הדמים - לאפטר באשה שנתה. וילת
לה ניוול. וכיון דלית לה ניוול - אינו יכול לומר "אי אפשר באשה מנוולת." אינו יכול
להפר משום כיוון קדשים - דחדיאל ואין הבעלים מתכפרים בו - אין הבהר נאכל.
מתקין לה רבי יואי אמאי - הני כיון קדשים? לרוק דמן שלא לשמן, ויתיר בשר
באבילה בריקת דם שלא לשמן? מי לא תנא
היום וברבא - שאל לשמן, ואם היתה שבת לא
ירוק - לפי שאין הבהר נאכל בשבת, שאין
צליית קדשים דוחה את השבת, ואם ירוק הויחיה
ונכלבי שאמורין מקטיר לערבו, אי דשחט
עולה ושלמים - ברישא - הכי נמי דאפשר
למיהוי לזה תקנתא בריקתא. אלא הכי קאמנא
לך - כגון דשחט תפאת ברישא, דאי מיפר לה
לח על ידי ליה תקנתא. דדהיה ליה בתפאת
שנתכפרו בעליה, ומנא תמרא דכל מאי דבעי
שוטח ברישא - כדתנין: אם גילתה אחת
משלתנין יא, כמה דברים אמורים - כיון
דנורק עליה אתר מן הדמים אינו יכול להפר -
בתגלחת טהרה, דהואל ושותה יו בן כיום,
דברוקמן. אבל בתגלחת מומאה - אף על פי
שנורק עליה אתר מן הדמים יפר. רבי מאיר
אומר: אפילו בתגלחת טהרה כו'. ותנא קמא
אמר לך - משום התלחת לא אפשר להפר,
דלא הויא עליה מנוולת בשום תגלחת, דאפשר
לה ברישא נכרית, ומיחויא באשה מנוולת, ורבי
מאיר סב כפאה נכרית איירי דוחא - דאית
לה לא ניהא ליה. ולכן יכול להפר ליה.
בכיוון לומר "אי אפשר באשה מנוולת." משנה
נילה - בתוך מי נזירותו, או
שניגלחוהו קרוביו בתוך ימי נזירותו, או שמוחה
הוא בתוך ימי נזירותו, ואפילו כיום אחרון. או
שמוחו קרוביו - דהיינו לה בעלה נזירותו, ודמי
תפאת ילכו לה מגלח. לא תנין ולא מועלין -
כדאמר מר: תפאת ומיתת דמי תפאת
הדיוכלין ליה מגלח, ככולן לא תנין ולא
מועלין, לא תנין - מדרבנן, ולא מועלין -
משום דלאו בני הקריבה ניהו. גמרא הלכה
היא בגמרא - שהאיש מויר ולא האשה.
וויש

לא. מאי מןמנא? רבי יוחנן אמרי: הלכה היא בגמרא. ורבי יופי בריבני הנינא

איבר

שלמי רבדה, דחטאת אינא בא נדה. **דתנין** אם גילתה על אחת מהם יאם - כלומר, ולכן אמר תנא קמא וכדו נורק אתר ריה מן הדמים - אפילו חטאת דאיירי ביה רבי עקיבא - דאית מופר,
דמתור מיד לשותות יין, שדרי מגלח על אחת מן - או חטאת או עולה או שלמים, וליכא ניוול. ולכן הוצרך לאתווי ראייה לכן, ודלא תימא דוקא גלח על השלמים הוא דתני במתניתין
נורק אתר מן הדמים. דוקא מן שלמים יא. ודכתיב "וגלח הניזח שמן חלול מוער". וקאמר רבועל יא על אחת משלתות. ובפרק "איהו מקומן" (ג.ה.ט.מ.) מפרש לה, דמקיש מגלח עולה
לשלמים.
הבי גרסינן: איירי דוחא - דהם דוחא, ואינו מנופה - מניי לבעל, ולא ניהא ליה. **האיש** מויר בנו בגור - שיאמה: היא בני נור. ויתולקו מן הדמים מיד, אפילו אתן קון יודע שאביו
הדריה מיד: אי נמי: מדריה בנו בגור - שיענה לבנו שאמר "הריני ניווי." ו**ואין** האשה מדרת בנה בגור - כדמפרש בגמרא. ו**גילתה** לא גרסינן, ו**גילתה** או שגילחוהו - לא קון לך
מתא דניחא מומאה. ליה מביעיה גלח או שגלחוהו, אלא אפילו מיהא או שמוחו ברבים, שאין רעונו שריה ירו - מתגלחת נזירות. ובגמרא מפרש חושבים. ודוקא בשמוחו בני, כשמעיה,
(ואבל) אם לא מוחו, ושוב ליימים מוחו - אין בכל כיום אחרי שהתחיל נזירותו. ובתוספתא (פרק שליש) קתני ביה דתי: או שהביא שתי שערות. ודלא אתי בנזירותי - משום דשתי
שערות מנוולות נזירות או אתר שהתחיל כבר למנות כמה ימים מניח. אבל הני דרבא, ודגילח מיהא - היינו בחולת שערות נזירות, ואפילו אם נאמר תגלחת מתאמא מנוולת [לאחר]
שמיעה - אפילו ובדין ניהא דלא תנא, בדפלותא לא תנא, בדמיתא מליגי ביה רבינו יוסי ברבי יוחנאי. אי נמי, אלא קבני רבינו יוחנאי: דחיינו דחיינו לאו מויר דכדי אדם לבטל נזירותו. **היתה** לו בדהנה מופרשת
- כדחיליה. **אשה** לא - דקתני: אין האשה מדרת בנה בגור. **הלכה** למשה מסיני בגור.
(במאן שייך לך טעם) **כרי** לנחבו - והתורבנן, **בגני** אין בתו לא - דכן הלכה היא: בגני שייך במעלת לנשגדל - מטל על האב לתנא, אבל בתו לא. תימה: הא דאמר בעלמא (יבמות)
ק"ד, קטן אוכל נבילות אין בית דין מונוחן עליו להפרישו. והאמר רבי יוסי בר תינאי: אף לנחבו לעשות מצוה מטל על האביו ויש לומר: דחייך לא שייך אלא להחזירו לעשות ולקיים
מצוה, אבל לחזירו מלמור - אין זה חונן. והתוה דפרק בתרא (יומא פב.א.) - היינו קיום מצוה נשגדל - היינו קיום מצוה נשגדל. היינו חונן רבינו יוחנאי: דחייך לאו שייך אלא באב, אבל באניש אחרתנא - לא
שייך. והכא אמרינן: בתו לא. והתם אמרינן: אחי תניק ואחתי תניקת מתחבין אותם להתענות כיום הכיפרים. ונריך לחלק ברבר.
בנדרים לא אשכחו. דאית מויר בנו בגרם, כגון נחמיא קרבן, או שקבל עליו לקיים מצוה טובה ליה. **קסבר** לא חונן רבינו יוחנאי - כגון חונן נזירותו כיוני הוא ומגלח שער,
ולא גלח עולה (ולכן לנחבו) ודילך ביה למתות. ויחייב ליה חשיבא. ויהי עליו פירוש. כל חונן רבינו יוחנאי הוא מוחסא, הוה מוחסא הוא לו גמולתו שחטא בגמלא.
ועבדי תקפה - כלומר: מה עבדין תקפה. **הקפת** לה דהראש מדרבנן - דמן תורה מותר. ו**הוא** מייח חילין בשרה - כשמלאו ביה מויר נזירותו. ודמיתא חטאת דאית
בא נדה. דמעולה ושלמים לא שקיאי, דבאיסור נדה.

1 ויש לקיש אמר - טעמא שהאיש מדר אית בנו בניור - כדי לחנכו במצות. ואי משום
2 הניקן אפילו אבא - והוא מדרת את בנו בניור בשלמא רבי יוחנן דאמר הלכה היא
3 בניור אמטו להכי בנו אין בתו לא - דהכי היא הלכה, ואין משיבין כלל. אלא ליש
4 לקיש אפילו בתו - נמי ליתיה נזירות בניור אין - לשון נזירות אדם יכול להזיר, כדכתיב
5 הלכה למשה מסיני, ובשון נזירא ליה. לא
6 מביעי משאר בניור אין - וכלן להזיר להביא
7 קרבן, דליה ליה ניוול, דמותר לשתות ביוק,
8 דיכול להזיר. אלא אפילו נזירות בי -
9 בבולה משמעא גרסוין אלא דרש לקיש,
10 וספיקא שכתוב בן קרבי יוסי ברבי תניא -
11 שבשעתא דהיא היינו דקתינ מיתה וא שמתוהו
12 קרוביו - דכי הוהי דהלכה היא שהאיש מדר
13 את בנו, הוי נמי הלכה שיעביל למחות. אלא
14 ליש לקיש כל כמנייהו דקרבין - דאמר ליה
15 לא יתמורה מיתה? קבין - ריש לקיש: כל
16 הערך דלא חשיב ליה, כגון הערך דנזירות,
17 דבוינא הוא דקא גמלא אבא - לא ניהא ליה
18 לכריה, ומשום הוי יכולים למחות. אביי -
19 מותר לו לגלגל, ואף על גב דרביה הקפה, וקעבר
20 על לאו דלא תספור, דהכי הוא הלכה למשה
21 מסיני. אלא ליש לקיש - הווי עבר על הקפה,
22 דהיי מדראיתא, משום הערך? קבין הקפת כל
23 הדישא - לא מיתסא אלא מדרבנן, ואתי הווי
24 כר. אחיבי גמלא וימתי קרבין - ולית בהו משום
25 תולין בעודה. אלא ליש לקיש - דאמר רלא
26 דיו טעם אלא משום הערך, כיון דלא חל עליה
27 נזירות מדאיתא, אשתבח דקא מיתסא
28 לעודה. כי קא מיטמא מייתי צפרים ואביל כון
29 מליקה - ולית בהו לא משום תולין לעודה ולא
30 משום מליקה, דהכי הלכה למשה מסיני. אלא
31 ליש לקיש - כיון מדאיתא, לא מיתסא
32 בנזרות - אשתבח דקמיתיה תולין לעודה, וקא
33 אביל כון בנזילה הוי סביעין: כבר ליה ברבי יוסי
34 ברבי יהודה דאמר אביי רבי יוסי כון התורה
35 תולין בעודה לאו דאורייתא - והילכך, כון
36 מדאיתא לא עביי שחיטה - לא חשיבא
37 בבולה, ולא מייתי תולין לעודה. דאיסור תולין
38 בעודה ליתיה לרבי יוסי אלא מדרבנן. ולאנן
39 דקא מרחץ ידה ליה הכי היבא אמר רבי יוסי
40 הכי. מנין לחטאת העוף שבאה על הספק - בניור
41 דלדיה? לא דריבא, שהיה אבאל. לפרוס לומר
42 - "דחזרה ליתיה לרבי יוסי אלא מדרבנן. ולאנן
43 לזכר מה זכר במאי קרבן - בהמה על דראי
44 אכל חלב בשוגג, והוא הדין לודאי יובה. אף
45 נקבה במיאה קרבן על דראי לודאי. חטאת
46 העוף, מה זכר במאי - אשם תלוי על ספק, אף
47 נקבה במיאה קרבן על ספק. אבל ערוין לא
48 משעו אלא ממין כבהמה אם ממין חטאת, אלא
49 ממה שלמדו בשבמיא זכר על הספק מותרו, מן
50 שמיאה על הודאי. שלעולם מבייא בהמה -
51 אף נקבה ממה העוף שמיאה על הודאי במיאה
52 נמי על ספק לודא חובה. מה זכר במאי קרבן -
53 על הספק ואבאל, שהיי אשם תלוי נאכל - אף
54 נקבה שמיאה קרבן מן העוף על ספק דהא
55 נאבאל

אמר

1 **קסבר** חולין שנשחטו בעודה לא דאורייתא - בין דרשי אבאל. וכן מותר
2 להביא והלזם הוזהר בשלהו מן האיל ולרפא בעודה. האיסורים של חטאת -
3 איבא למימר יעלם לשם עצים, והדם יורוק לשם שמים, העולה ושולמים יעשה לשם נזרה.
4 **משום** הוי כי מיטמא מייתי קרבן צפרין - דמשמע ליה מדרבי בון, דכל תורת נזיר
5 עליו, ומה מיטמא - מביא צפרים, אחד לעולה
6 ואחד לחטאת, ואבאל **אילא** רבי יוסי ברבי
7 תניא קאביל כון בבילה - שהיי ומתוון
8 במליקה. והא לך קשיא ליה קאביל סרפא -
9 במליקה מן העורף, והוא ליה נשבר, חט
10 השדרה דאיבא למימר דסבר ליה כמאן דאמר:
11 מחוץ הסמךן אחורו העורף (תולין ט.ו.)
12 **קסבר** רבי יוסי ברבי תניא אין שחיטה לעוף מן
13 התורה - ולא צריכא אלא נחית
14 סימנין, לדעיף דם דרך הסימנים, ומכי מולק
15 הורגיא דום - וז' לא צריך. **רבי** גיטין: וסבר
16 רבי יוסי ברבי תניא הוי התניא רבי יוסי
17 ברבי תניא וכו'. ולא גריס ר'יהו דרבי יוסי ברבי
18 תניא אמר רלא, והא. וז' תנא. וז' גריס (ר"ח) הכי: סבר
19 לך רבי יוסי ברבי יהודה, דאמר אין שחיטה
20 לעוף, ותולין שנשחטו בנזרה - לאו דאורייתא.
21 סבר כרבי יוסי ברבי יהודה דאמר לקמן. ומיהו לא
22 אשתכחו בעלמא דאית ליה רבי אבא מאה דאמר
23 לקמן: עד מתי מדרבי בון בניור - עד שיעיף לענת
24 גרמיו, ויאכיל חד לישאנ בתלמוד דמשפך
25 (ושעורה) דסבר כדי לחנכו במצות, ואם כן לדידה
26 זקוק לומר כל מה שאמרו לרבי יוסי ברבי תניא
27 דאין שחיטה לעוף מן התורה, (תולין שנשחטו
28 בעודה לאו דאורייתא. ורבינו הם מפרש דאין
29 לשבש הספרים. והא רבי יוסי ברבי תניא
30 דשמעתין על כרוך תנא היה, ואיטו אוחו
31 שכלמדו שמוחר באמרא, שהיי אמר רבי
32 שמעון בן לקיש משום רבי יוסי ברבי תניא, ורבי
33 יוסי ברבי תניא היה למעיר דרבי יוחנן, דאמר
34 בפרק שלביש שטרדריך (ש.ב.ט.) דרבי יוחנן סביתא,
35 אמר: ליה אמור מה שמתעב, אלא לרבי יוסי ברבי
36 שמעון בן לקיש משום אלא דאי תיין הוי
37 **וסבר** רבי יוסי ברבי תניא הכי והתניא מן
38 לחטאת (ומתן) הבאה על הספק - כגון ז' ובה
39 מספק, ויולדת ואינה יודעת אם ולד הפילה אם
40 רוח הפילה.
41 **לזכר** ולנקמה ומקש נקבה לזכר - שהיי שרוך
42 הם ברוך דינא. וזכר במאי קרבן על
43 הודאי, כון טעמא בהמה אם אבאל חלב, והא הדין
44 נקבה. והא דרבי פטוש בלא היקש, הלכך נקיש:
45 מה זכר במאי על הספק פטוש חלב - אף נקבה
46 מביאה על הספק. וערך עוף: דהה גבר דמי פטוש,
47 (דפרשתי) באשם תלוי חתיב (כמון) גבי איש וגבי
48 אשה, דכל התורה בולה (ובענין אחר לפרש)
49 בלשון זכר במיאה וצריכה לרבי יוחנן דמשיח
50 כוב שבא על חובה, מה הזכר במאי חטאת - אף
51 נקבה במיאה חטאת, והוא חזר במאי מי שכווא
52 ספק ז' אף הדיא נמי מביאה חטאת עוף קרבן
53 שבא עליה כשדאי ספק אבאל. והואו הדין דמי
54 למישרי: מה זכר וכו' אף נקבה במיאה על הספק
55 ספק ובה במיאה על הספק כמו בסמוך. ומה זכר
56 מןן שדוא מביא קרבן על הודאי, דדיינו בהמה
57 לחטאת - הוא מביא על הספק, דמביא בהמה לאשם תלוי. אף נקבה, מןן שמיאה על הודאי. דדיינו חטאת העוף - תביא על הספק עוף לחטאת. והוא הדין דמיא למימר: רבי הכי דמביא
58 דוא אשם על [ספק] חלב - ודיא נמי מייתי לספק יבנה חטאת העוף על הספק. **א** מה זכר במאי קרבן ואבאל - על ספקו. דאשם תלוי נאכל, אף נקבה כשמיאה על הספק - ידה נאכל
אמר

זי"ר. מי שאמר - פרק רביעי דף כט עמוד ב - מותח מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

אמרת לא - אמור מענך שלח לא נקשם. אם אמרת בוכר שבו (איסור) אחד, וחולק בעורה קאביל - תאמר בנביקה שתי שני איסורין, חולק בעורה ואיסור נבלה. לכן מביאה חזקת הערף ואינו נאכל, אלמא אית ליה דין שחיטה לעוף מן התורה, וחולק שנשחטו בעורה דאורייתא.

אמרת לא - אמור מענך שלח לא נקשם. אם אמרת בוכר שבו (איסור) אחד, וחולק בעורה קאביל - תאמר בנביקה שתי שני איסורין, חולק בעורה ואיסור נבלה. לכן מביאה חזקת הערף ואינו נאכל, אלמא אית ליה דין שחיטה לעוף מן התורה, וחולק שנשחטו בעורה דאורייתא.

מתקנה - לא אתא בריה דרב איקא וזילמא תרוי איסורין דרבנן - אבל דאורייתא לא הוין תרי איסורי. דאי שחיטה לעוף מן התורה, וחולק שנשחטו בעורה לאו דאורייתא. הרצף עין; אם ההיקש דרשה גמורה - היכי קאמר לא את אמרת בוכר שכך איסור אחד, תאמר בנביקה שכן שני איסורין דרבנן? הא אין משיבש בהיקש ויש לומר. דודאי ההיקש דרשה גמורה, לעוף שיש תקנה לספק יולדת במה שנביאה חטאת הנוף. אבל מה שאמר התנא שאינו נאכל - חומרא דרבנן הוא, ומן התורה הוא נאכל. וכן שחיטה לעוף, וחולק בעורה אין דאורייתא. ורבנן הומוי. לטנא דאמר דאית ליה בעלמא חולק שנשחטו בעורה דאורייתא. וקיימא לן בכל דוכתי דחטאת הנוף בא על הספק - על כרחך דרשה גמורה הוא. שהרי מליקת העוף הוי כשחיטת חולק, והכי מוכח כל הוסיגא. כך לשון רש"י (בכריתות ז.ב.).

למא - כתיבא וכו' עד שיבא שתי שערות אחדותיו מיום שלש עשרה שנה וכו' אחד ואיך. רבי יוסי ברבי יהודה אמר: עד שיגיע לעונת נדרים. היינו שנת שלש עשרה, ושתיים עשרה שנה נדרין בנדקין. ואף על גב דהגיע לעונת נדרים (מדריג) ליה - מופלא סמוך לאיש דרבנן, דמן התורה הוא קטן, וברשות אביו הוא. ל"ן נפק ליה מרשותיה - בעצמו מצוי ליהודי בניו את ירעה, וכו' מחדים. וכולי עדיין מופלא סמוך לאיש דרבנן. **אתיא** דאורייתא - נחיות דאביו, והדי יצאנו מרשות אביו, ולא היה את מדרבנן. ואפילו סמוך לאיש. כי ברקעין ליה לידוע דחלפות. **ואיבעית** אימא כולי עלמא כוד לחנכו ומופלא סמוך לאיש דרבנן - וקשה: היכי מצוי סבר לחנכו, דבפרק שני וחולק (כתא) משמע דיש שחיטה לעוף מן התורה - ואם בן אשה אביל מליקה: ורצף לומר דלית לישנא נטמא דניתי ולא יאכל, כמו חטאת הנוף שבא על הספק (בפרק 'כל שעה') (ספסות כתא). **לימא** הני תנאי כי גני - דפליגי אם מרוד (עד) שתי שערות או עד שיגיע לעונת נדרים דאורייתא - לא הוה דוקא, דבזה ליכא שום דחי.

למא - כתיבא וכו' עד שיבא שתי שערות אחדותיו מיום שלש עשרה שנה וכו' אחד ואיך. רבי יוסי ברבי יהודה אמר: עד שיגיע לעונת נדרים. היינו שנת שלש עשרה, ושתיים עשרה שנה נדרין בנדקין. ואף על גב דהגיע לעונת נדרים (מדריג) ליה - מופלא סמוך לאיש דרבנן, דמן התורה הוא קטן, וברשות אביו הוא. ל"ן נפק ליה מרשותיה - בעצמו מצוי ליהודי בניו את ירעה, וכו' מחדים. וכולי עדיין מופלא סמוך לאיש דרבנן. **אתיא** דאורייתא - נחיות דאביו, והדי יצאנו מרשות אביו, ולא היה את מדרבנן. ואפילו סמוך לאיש. כי ברקעין ליה לידוע דחלפות. **ואיבעית** אימא כולי עלמא כוד לחנכו ומופלא סמוך לאיש דרבנן - וקשה: היכי מצוי סבר לחנכו, דבפרק שני וחולק (כתא) משמע דיש שחיטה לעוף מן התורה - ואם בן אשה אביל מליקה: ורצף לומר דלית לישנא נטמא דניתי ולא יאכל, כמו חטאת הנוף שבא על הספק (בפרק 'כל שעה') (ספסות כתא). **לימא** הני תנאי כי גני - דפליגי אם מרוד (עד) שתי שערות או עד שיגיע לעונת נדרים דאורייתא - לא הוה דוקא, דבזה ליכא שום דחי.

רבי יוסי אמר - ובחטאתא נסיקין: רבי יוסי בן רבי יהודה. לידע אם הגיע לעונת נדרים - שהיה יתר משתיים עשרה שנה ויום אחד. ודרדרי בנדקין. **אמר** לו רבי אל תעטער - אל תחרה לדבקך, שהדיני נזיר ממה נפשך, אם קטן אני - אהא בשביל אבי, אם גדול אני - אהא בשביל עצמי. והשאת סלקא דעתך דרבי קאמר: אם קטן אני - לגבי קבלת נדרים, והיינו לפני הגעתי לעונת נדרים, אם גדול אני - לענין קבלת נדרים, והיינו כשהגיע לעונת נדרים. ולכן קיימתי החלטתי: בשלמא לרבי יוסי בן רבי יהודה, דאמר דאף מן שחיטה לעונת נדרים לא מצוי אביו מרוד ליה - היינו דקאמר "אם קטן בו נזיר דלוג אני אהא בשביל עצמי", דמשמע שאף אביו יכול להחרים.

רבי יוסי אמר - ובחטאתא נסיקין: רבי יוסי בן רבי יהודה. לידע אם הגיע לעונת נדרים - שהיה יתר משתיים עשרה שנה ויום אחד. ודרדרי בנדקין. **אמר** לו רבי אל תעטער - אל תחרה לדבקך, שהדיני נזיר ממה נפשך, אם קטן אני - אהא בשביל אבי, אם גדול אני - אהא בשביל עצמי. והשאת סלקא דעתך דרבי קאמר: אם קטן אני - לגבי קבלת נדרים, והיינו לפני הגעתי לעונת נדרים, אם גדול אני - לענין קבלת נדרים, והיינו כשהגיע לעונת נדרים. ולכן קיימתי החלטתי: בשלמא לרבי יוסי בן רבי יהודה, דאמר דאף מן שחיטה לעונת נדרים לא מצוי אביו מרוד ליה - היינו דקאמר "אם קטן בו נזיר דלוג אני אהא בשביל עצמי", דמשמע שאף אביו יכול להחרים.

רבי יוסי אמר - ובחטאתא נסיקין: רבי יוסי בן רבי יהודה. לידע אם הגיע לעונת נדרים - שהיה יתר משתיים עשרה שנה ויום אחד. ודרדרי בנדקין. **אמר** לו רבי אל תעטער - אל תחרה לדבקך, שהדיני נזיר ממה נפשך, אם קטן אני - אהא בשביל אבי, אם גדול אני - אהא בשביל עצמי. והשאת סלקא דעתך דרבי קאמר: אם קטן אני - לגבי קבלת נדרים, והיינו לפני הגעתי לעונת נדרים, אם גדול אני - לענין קבלת נדרים, והיינו כשהגיע לעונת נדרים. ולכן קיימתי החלטתי: בשלמא לרבי יוסי בן רבי יהודה, דאמר דאף מן שחיטה לעונת נדרים לא מצוי אביו מרוד ליה - היינו דקאמר "אם קטן בו נזיר דלוג אני אהא בשביל עצמי", דמשמע שאף אביו יכול להחרים.

דחי גזול, והגיע לעונת נדרים. ברשותיה קאי לחזוריא דאמר עד שיבא שתי שערות חזר האב לחזוריא את בנו.

דחי גזול, והגיע לעונת נדרים. ברשותיה קאי לחזוריא דאמר עד שיבא שתי שערות חזר האב לחזוריא את בנו.

אלא

אלא

ואמאי

ואמאי

אלא – אליבא דרבי, כגון דאמר "אהא בשביל אבא אהא בשביל עצמי". אי אייתי שתי
 בעיות מעיקרא – כלומר, הניחא דתורתך מתנתא כותיה דרבי ולא מתייב אלא
 בחיאי נזירות – אילו אייתי שתי שערות מקמי חיורי אבהו. קאים נזירות דיהא –
 כדקאמר איהו: אם אני גודל, שהבאתי שתי שערות, שאני נתפס בשל אבא – אהא
 בשביל עצמי. אי אייתי שתי שערות בשביל אבהו, ולא חיל
 דהדירו אבוי, – קאי בנזירות דאבהו, ולא חיל
 עליה נזירות דדיה כלל, דהא לא קביל עליה
 נזירות אלא אם אינו נתפס בשביל אבוי, ובין
 דרעיון לא הביא שתי שערות – חל עליה
 נזירות אבהו, ולא חיל עליה נזירות דדיה
 כלל. ואי אייתי באמצע – לא דרעיון אבא כהדיא
 שעתא דהדירו אבוי אייתי בן שערות אי לא מי.
 נניא? דהא הוה אבהו אהא בשביל אבא, אהא
 בשביל עצמי, אם אינו נתפס בשביל אבוי,
 ואפשר דקאים בשתיים שערות והניע לענת
 נזירות דרעיון לא הביא שתי שערות, חל עליו
 נזירות שלו ונזירות של אבוי, כיביא אתה פטר
 בנזירות אחת? והא מתייב למקם בנזירות על
 שלו ועל בן אבוי? וכו' גיטין: תניא ר' לרבי יוסי
 רבי יוחנן דאמר עדי שניע לענת נזירות אל
 לרבי דאמר עדי שביא שתי שערות מאי איבא
 למישר אבוי לרבי ליבא תקנתא עדי ריבוי
 דדיה וריבוי דאבהו – כלומר, לרבי יוסי דאמר
 דאך אבא מרירי אבוי עדי שמועיע לענת נזירות
 – נניא, דלא חיל עליה אלא נזירות אחת.
 אלא לרבי, דאמר עדי שביא שתי שערות, בין
 דאמר "אהא בשביל אבא אהא בשביל עצמי"
 ושניהם וכו'ן לחור, אמאי לא מתייב בשתי
 נזירות? אמרי: לרבי ליה תקנתא עדי דרבי
 דליה דאבהו: ולשנתא אחרינא: אלא אלו
 רבי ברושיתא דאבהו קאים לכו זמן
 קביל עלייהו. דאפילו רבי מודה דלכשהגיע לענת נזירות מצו מריר עצמו. ואפילו לא
 הביא שתי שערות. ותהדירו אבהו הוא דפליג. ומשני: אלא דאמר בלשון ה' אהא בשביל
 אבא רבי, כלומר, איני מריר להדיריני – אהא נזיר גנדר אבא, ואי לאו – אהא נזיר
 בשביל עצמי. וכן דאבוי רבי להדיריני – חזי נזירות קלודיהו. "אייתי שתי שערות
 מעיקרא – קודם שהדירו אבוי – קאים בנזירות דליה, ולא בנזירות דאבוי, דנצא מרשות
 אבוי. ולכתיב: "לארץ בשביל בית דן – קאים בנזירות דאבהו, דהא שני שערות
 בו, ובין דרבי אבוי להדיריני – לא קביל עליה נזירות דליה. ואי אייתי באמצע – אחר
 שהדירו אבוי קודם שבא לבית דן, ולא דרעיון אי רבי שתי שערות הוו ביה כשהדיר
 אבוי, אי לא הוו ביה עד השתא. והא השתא עדי כרחיק זמנא שתי נזירות סמפיקא,
 דלימלא לא הוו ביה שתי שערות מעיקרא עדי השתא – נתמא נזיר בשביל אבוי,
 וכשבא לפני בית דן ורבי אמר "אהא בשביל עצמי" – והא נזיר נמי בשביל עצמו. דהא
 הביא שתי שערות במיצע. ואי ימיתי במיצע מאי – דהאי השתא אייתי שתי שערות,
 ומנצא נזיר אבוי נזר, וכשבא לבית דן ואמר נמי "אהא בשביל עצמי" – חזי נזיר גנדר
 דדיה, ומנה שתי נזירות. ומשנה ר' גיטין בנזירות: איש מגלח על נזירות אבוי
 בו כיצד מי שהיה אבוי נזיר והפריש מעת על נזירותו ומת ואמר ריני נזיר על מנת
 שאגלח על מנת אבא. אמר רבי יוסי דרבי אלו פילו לנרבה ואנו מגלח על נזירות אבוי.
 מי שהיה הוא ואבוי נזירים והפריש מעות סתומין לנזירותו ומת הוה שמגלח בו.
גמרא מאי מנצא – אין אהא מגלח על נזירות אבוי. חלבה חזי נמי – שהבן
 מגלח, ואין לנו ללמוד הימנו אלא מה שמסורת הוא בידנו, בן ולא בת. פשיטא – שהבן
 מגלח ולא הבת. דאין לבת מנצא בקרבן כלום, וחלבה למה לז? מהו דתימא וירישן גמרי
 לה – שמגלח על נזירות האבוי, לא שגא בן, לא שגא בת במקום שאין בן.
 אף

אמאי הא ברשותיה דאבא קאים – (ואפילו) חזי גודל. דקא סלקא דעתך ד'גודל אבוי –
 היינו גודל לענין דנזיר גנדר – דייניו (לענין) משנהיע לענת נזירות עדי שביא
 שתי שערות מצו מריר. ולמי ותנא קצא אבהו: ר' לרבי גיטין שתי שערותו אלא דאמר
 "אהא בשביל אבא אהא בשביל עצמי". כלומר, לא קאמר דאם קטן שאין נזיר נדה, ואם
 גודל שנזיר נדה, אלא, אם קטן אני – שרשות
 זר על, דייניו עדי הבאת שתי שערות. והאי
 דקאמר "אם גודל" שני אומרים ולא גיטין ליה,
 או שגא רצה לומר: ואם גודל, שהביא שתי
 שערות, וכרבי, דאמר דמריר בנו עדי הבאת שתי
 שערות. **הבי** גיטין: אי אייתי שתי שערות
 מעיקרא קאי (ברשותה) בנזירות דדיה או בסוף
 קאי בנזירות דאבהו בן אייתי במיצע מאי הניחא
 לרבי יוסי רבי יוחנן דידהו דאמר לענת נזירות אלא
 לרבי מאי ליבא תקנתא עדי ריבוי דליה וריבוי
 דאבהו. וכן הניחו בפרוש סומכין. וכו' פירש
 רבינו נתנאל: אי אייתי מעיקרא כלומר אם
 ברקודם באותה שעה שגא לפני רבן גמליאל ביום
 שהדירו אבוי, ומנא לו שתי שערות – קאי
 בגנדרם דדיה, ונזיר בשביל עצמו. ואין לבסוף
 כלומר נכשוש וירא גנדר אבוי דהוה, אם לא
 יביא שתי שערות עדי לבסוף שלשים יום –
 דאיתשבח דהואי אלו שלשים יום הוה בשביל נזר
 אבוי. אלא אייתי במיצע, כלומר בראו בו סימנים
 חרש שעתה. דהאי רבי ינא די נזירות נתפס שלשים
 יום: שהיו נזירות אבוי מותבל (עד) אחר הבאת
 סימנים, ואין יביא קרבנותו לחסך שלשים יום –
 שהדירו אבוי? וליבא למימר דרעתו דהה שאפילו
 יביא סימנים שלא יפסק נזירות אבוי – כמכל
 מקום אינו ראוי להביא קרבן בשביל נזירות אבוי
 לבד מה שבביל עצמו. כיון שלא פירש. ואם
 התאמר: אמאי לא פריך דבי (למתניתין). דהאך מריר בנו בנזיר, בן מייתי במיצע מאי ואש
 לומר: דמתניתין איבא לאוקמי בעודו בשנת שתיים עשרה, דאף אם מביא – הם שומא. אבל
 אהא קא קשיא ליה. דקאי ליה אחר שנת שלש עשרה שנה. ומקדיהו לנאנא קמא למתביקה
 אם הביא אם לאו, דקודם לכן שומא אינון. אי נמי ישי לפרש: דמתניתין ליבא למפרש,
 דהאי ברקנין בעינן נזירותו, ואם סמפיקו, וכל כמא דלא חזר ביה – חזי גנדר אבוי. אבל
 אהא קשיא ליה. דקאמר דלא נעטער לרבי, דבלא בריקה חיקו הכל כנאנא. דאם קטן אנן
 באילו (ולא) ויהי שני ברביה דדיה. ולכן פריך. דאי אייתי במיצע איני מתוק כלל.
הניחא לרבי יוסי שתי שערות דאמר עדי שניע לענת נזירות – והוא עומד בשתי שתיים
 עשרה. ליבא למיחש, דהוי שומא. ואם התאמר: ניוחש שגא בא לענת נזירות במיצע, ואם
 בן אף ינא בנזירות אבוי לבד שלשים יום? ופירש רבינו תם. דרעת נזירות אינה סותרת, דנה
 דהאב אינו יכול להדירו מכאן ואילן, מכל מקום היבא להדירו קודם לכן – שנת עומת
 נזירות אל פקע, בין רלא ויהי אם דרבנן. אבל שערות, ד'איש' אוריתיןא – פקע דאבוי,
 ואם בן ניוחש לשערות במיצע ישי לומר: דיימירי החללה שלש עשרה, דאבתי אי היה ליה
 במיצע – היה ליה שומא בעלמא. ואם אף בא לכלל עונת נזירות אבוי נזירות – אין
 להקפיד לפירוש רבינו תם דרעת נזירות אינה סותרת. דנה נמי דאין מריר (אלא) כשהגיע
 לענת נזירות – אבתי קאי בקטנותו, וכל כמא דלא חזר ביה – חזי גנדר אבוי. וגם אמא
 לא יוכל למחות באמצע. אלא לרבי, דאמר עדי שביא שתי שערות, והביא לבדוק בשנת
 ארבע עשרה. לידע אם הביא במיצע, מאי? **לרבי** ליבא תקנתא עדי ריבוי דדיה – פירוש:
 שצריך שיתוקן רבי חננא (שלשים) יום אחר שהדירו אבוי. דאו ממתן לפושך איבא ושלשים,
 או לפני הבאת סימנים. אחר הבאת סימנים ועלתה לו נזירות אבוי. **האיש** מגלח על
 נזירות אבוי ואין אשה מגלחת כיצד מי שהיה הוא ואבוי נזירים והפריש אבוי מנעת לנזירותו
 ומת. רבי יוסי אמר רבי אלו פילו לנרבה. ואיהו שמגלח על נזירות אבוי – חזי שגלח
 נזיר חזי לו מנעת סתומין ומת ואמר ריני נזיר על מנת שאגלח על מנת אבוי – דהוה שגלח
 על נזירות אבוי. הכי גיטין בפירוש קדמונים. ובפירוש רבינו ברוך הרבהכ ספרים הוא, דהוא אבוי נזיר – מגלח על מנת אבוי, ואבתי אבוי – אינו מגלח. **מאי** – טעמא – אין אשה
 מגלחת על מנת אבוי. **פשיטא** – מלא הלכה דרעיון דאין בת מגלחת. חלבה חזי נמי – שהבן
 בתו רעיק לומר: ריבוי חזיק ונפיה אמרה. די בך דברפך (בבא בתרא באבא). וכמה? אמר רבי יוחנן: אמר רבי
 ומה שגלח על נזירות אבוי. ומה שגלח על נזירות אבוי.

1 קא משמע לן חלבה - בן ולא בת. ואם תימצא לומר פליגי ארישא - הוא דפליגי רבנן,
 2 דאמר שאף מגלח על נזירות אביו, ולא שני ליה לרבנן בין רישא לסיפא, שבכולן האיש
 3 מגלח על נזירות אביו. או אסיפא פליגי - ולרבנן סבירא ליה איפכא. לזמא נמי דשמעי
 4 ליה מרבי יוסי דאמר כירשא דאין זה מגלח על נזירות אביו, סבירא ליה לרבנן חלבה מגלח.
 5 ומאי דאמר רבי יוסי בסיפא דהיי מגלח, סבירא

6 ליה לרבנן דאינו מגלח. הכי חרסין: תא שמע
 7 כיצד אמרו האיש מגלח על נזירות אביו, מי
 8 שהיה הוא ואביו נזירים והפריש אביו מעות
 9 לנזירות וסת - והוה שמגלח על נזירות אביו.
 10 אבל מי שהיה אביו נזיר והפריש אביו מעות
 11 לנזירות וסת, ואמר: הריני נזיר על מנת שאגלה
 12 רבי מעות אבא - הרי אלו יפלו לנדיב, רבי
 13 רבי יוסי, רבי אליעזר ורבי מאיר ורבי יהודה
 14 ואמרם: והוה שמגלח על נזירות אביו - כלומר,
 15 מדקאמר רבי אליעזר ורבי יהודה בראך
 16 ברייתא "הוה שמגלח", אלמא דארישא ואסיפא
 17 פליגי, והכי משמע: הוה שאמרן (על מנת)

18 שמגלח על נזירות אביו, אבל מי שהיה נזיר כרבי
 19 האב, שכבר נתייב בקרבן אחד לפני עצמו -
 20 אין מגלח על נזירות אביו. ושמע מינה דארישא
 21 וסיפא פליגי שמע מינה. בל דקריש - נזירותה
 22 מגלח על נזירות אביו. או דילמא ירשה גמירי
 23 הוה, וכל מאן דהוי בר ירשה גמירי ליה שיה
 24 ביה. ופליגא חיי כו' - ודחלקן אותו בשוה, זה
 25 יביא חציו זה חציו, ומייתו מביתן, כדי
 26 להשלים קרבנותיהן עם מעות אביהן. בעי רבא
 27 על דהו בניג נזירין כבוד ופשוט, לגלח על
 28 נזירות אביו היכי שקילי ביה? חילכתא נמירי לה
 29 ירשה. והילכך לא בעי לגלחי לפום נמי
 30 דשקל, אלא בפלגא. או דלמא ירשה היא
 31 שמגלחין בניזיות אביהן, וכי היכי דשקל האי
 32 כבוד פי שנים בכל הבכסם - הכי בחאי נמי
 33 מגלח פי שנים. ובחולין הוא דאית ליה - לכבוד
 34 פי שנים, אבל בהקדש - לארז שנקרב הקרבן,
 35 ומבקשן לאובלו - לא שקיל פי שנים, אלא
 36 דחולקין בניהם בשוה. או דילמא - כי היכי דקני
 37 ליה פי שנים לגלח בהן, הכי נמי לענין חלוקה
 38 לארזי שהקריבו קרבנותיהן, אף על גב
 39 דמוקדשין דן - שקיל בהו פי שנים. כי נמירי
 40 שתרתי? תיקו.

הדרן עלך מי שאמר

24 **בית שמאי אומרים: הקדש מעות - הקדש, ובית**

41 חילכתא בסתם נזירות - היבא דתרוייהו קיימי בסתם נזירות. אבל היבא דרזי מנתון נזיר
 42 עולם - לא. או דלמא לא שניא. ואם תמצא לומר רבא - כיון דנזירות דאבא ונזירות
 43 דרבא נזירות דטהרה הוא, מגלח הבן על נזירות האב. בעי רב אשי היבא דאביו נזיר סמא
 44 והוא נזיר טהור - מהו להוספי על מעות צפורין שהפריש אביו לנדיב, בתן קרבנות. וכן
 45 אם אביו טהור והוא סמא, מהו להביא עפרים מעות שהפריש אביו לנזירות
 46 שתרתי? תיקו.

הדרן עלך מי שאמר

47 **משנה** בית שמאי אומרים הקדש מעות. כיצד אמר שור שחור שיצא מכיורי ראשון
 48 - בשחייתו, יזא הקדש, ויצא לבן - הרי זה הקדש. וכן בשעילה יזיר של כסף, או חבית
 49 של שמן - כולן הקדש, והוא יוצא בראשונה. ואף על גב דשן נתקמום דבריו, שהוא
 50 סבור שיצא שחור, ויעלה דרני של זהב, וחבית של יין, וחבית של זית, ותחלה.

ובית

1 **אם** תימצא לומר פליגי - רבנן עליה דרבי יוסי. מדקדקני במתנותיו רבי יוסי אמר - משמע
 2 דפליגי רבנן עליה. ואם תימצא לומר פליגי רבנן, ארישא - דקאמר רבי יוסי אם נזיר
 3 בחיי אביו אינו מגלח, ואמר רבנן ומגלח בכל ענין. ואו אסיפא - דקאמר גרור לארזי מיתה
 4 מגלח על נזירות אביו, ואמר רבנן אינו מגלח. תא שמע - דארישא פליגי - דהנאי: כיצד
 5 אמרו האיש מגלח על מעות אביו? מי שהיה אביו

6 נזיר והפריש אביו מעות לנזירות וסת. ואמר
 7 הריני נזיר על מנת שאגלה על מעות אביו. אבל
 8 מי שהיה הוא ואביו נזירים, הפריש אביו מעות
 9 לנזירות וסת - הרי אלו יפלו לנדיב, דברי רבי
 10 יוסי. רבי אליעזר ורבי מאיר ורבי יהודה אומרים
 11 והוה שמגלח על נזירות אביו. ורובב ספרים היא
 12 משומשת.
 13 **בעי** רבה שי לו שני בניג נזירים - לרבי יוסי -
 14 שנזרו רבא מיתא אביהן, ולרבנן - גם בחיי
 15 אביהן.

16 **הילכתא** גמירי לה - (ולא) כדון חלוקה
 17 גמירי. וכל דקדוש גלח. וכל הקדוש
 18 מהם חכם בזה. **ופליגא** הוי - פליגי, זה נוטל
 19 החציו זה נוטל החציו, כמו בשאר ירשתה. **בעי**
 20 (ורבא) גריס רבינו תם, והראשון ורבה. בבורן
 21 ופשוט נזירים מהו? הילכתא גמירי לה, ולא מן
 22 הדין. והבא אל בעי גלחתי לפום מאי דשקיל. דאף
 23 על פי דשני פשוטי פליגי מכל מקום אינו ששאר
 24 ירשה - הכי נמי לענין שישול הבורר פי שנים
 25 (והכי נמי) לא מצי לנדיבא גלחתי לפום מאי
 26 דשקיל כשאר בכספם. או דילמא ירשה גמירי, כי
 27 היכי (ודנטול) פי שנים מנמעת שהפריש אביו
 28 לקרבנות נזירותו, וכן מגלח. ואם תמצא לומר:
 29 בחולין הוא דאית ליה פי שנים. פירש רבינו תם:
 30 בחולין - דאמר לשון חולין ולא לשון הקדש,
 31 דאמר מעות אלו לנזירות. אבלו בהקדש לא -
 32 אילו אמר דהיי אלו לקרבנות נזירות. **או**
 33 דלמא כיון (ודקני) ליה לגלחי לא שניא. ואפילו
 34 אמר 'לקרבנות נזירות' דמוכח לשון הקדש.
 35 **אביו** נזיר והוא אביו נזיר סתם - או איפכא, כי
 36 גמירי הילכתא בסתם נזיר. ומצי למיבעי דאביו
 37 והוא אינו עולם, או שמא את פשיטא דמגלח כיון
 38 ששמו האב והבן חבן גונא נזירות. **ואם** הבא
 39 אידי ואידי בניזיות טהור, ומגלח שופר על מעות
 40 אביו. **בעי** רב אשי אביו נזיר טמא והוא נזיר
 41 טהור - אביו נזיר טמא - ונמא והפריש מעות לצפורים ואשם, מהו שיוסיף בנו על אותם
 42 מעות להביא חטאת עולה ושולמים לטהרה? או נמי, אביו נזיר טמא חזרו התחיל ונמנה
 43 נזירות טהרה, והאילו ונמא לא הוי דומיא נזירות רבן דלא נטמא - לא מגלח. אביו נזיר
 44 טהור והפריש מעות, והוא נזיר טמא, מהו שיביא הבן עפרים וכן המעות שהפריש אביו
 45 לנזירות טהרה?

הדרן עלך מי שאמר

46 **בית** שמאי אומרים הקדש טעות הוי הקדש - כדמפרש ואילו, ומשום דבתר הכי איירי
 47 בניזיות בטעות, נקטי נטי פלוגתייהו במכילתין, וכן משום פלוגתא דבית שמאי ובית
 48 הלל דבספקו גבי מי שזרר ונשאל להבטיח בו, לומר להם בית הלל לבית שמאי: אי אתם
 49 מודים בזה שהוא הקדש טעות, ותצא ותרעה בערד. כלומר, אם כן (והאין) אומרים בהקדש
 50 טעות דפליגי עלן?

כיצד

נויר, בית שמאי - פרק חמישי דף לא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" ר"צ

ובית הלל תורה ולא נתקיים דבריו - אין הקדשו קדוש. לישנא אחרינא:
יצא לכן, בית שמאי אומרים: אורו שחור שיצא תולה אחר הלבן - דראשון הוה הקדש.
וכן דיעבד, וכן חבית של יין. **גמרא** הבא נמי בני הקדש לבי מיליאי מילתא - דיצא
שחור תולה - להוי קדשו, ולא השתא בן נפק לכן ברישא, דהא לא איגלא מילתא

בראמו. לכן נאמר ראשון - ודחבי קאמר:
שחור ראשון שיצא היה הקדש. דמשמע דאית
ליה שוורים שחורין הרבה, ועליהו סמכא
דעתיה. דחבי אמר: שור שחור לכשיצא ראשון
משאר שוורים שחורין - הוי הקדש. ובשיצא
שחור ראשון הלבן - היה הקדש ראשון לשאר
שוורים שחורין. ואיגלא מילתא דעליה קאמר,
ולא אלבן. והא שור שחור קאמר - דמשמע
השחור שיצא תולה קודם ללבן. דמי לא
עסקין דלית ליה אלא חד שחור, ומשום הכי
קאמר דאם יצא תולה - הוא הקדש, אבל אם
הקדימו לבן - לא את שחור הקדש. לא צריכא
דאית ליה יין ותלת - שחורין, ואוהי שיצא
תולה הוא הקדש. ומשום הכי לא חשיב כלום
יצאתו של לבן. ובית הלל אומרים: אם בן -
ברקאמת, תולעת שחור אלא איהו מן השוורים
שיצא תולה - לינת: "שור שחור שיצא
בראשון", תחלה לשחורין אלא בין דחבי
שיצא ראשון - ואפילו דבעי דליפוק שחור
ראשון לכלולה ואפילו בריש לבן, וכין דהוי
לבן תולה - לא כלום הוא. אמר ליה אין ודאי
הקדש בכונה הוא - ודאי הקדש שחור
אכין, ולחבי קרי ליה הקדש טעט - משום
דאטעייה לדיבוריה קמוא. דחבי ויה ליה
למינת: "שחור שיצא מביתו ראשון", הודה
משמע שיצא תולה לשאר שוורים. אבל כיון
דאמר "שור שחור" - משמע דלא סמכא
דעתיה אשחור, דלבן נמי בכלל שור הוא. לחבי
קרי ליה הקדש טעט, משעה דיבור, שאמר
שור. לישנא אחרינא: למנא דפרשית מנותחין?
דבית שמאי אומרים: לבן הוה הקדש. וליפני
כרחה תולה הקדש, כדמדתא אינש מידי
בדוקשה, מסוף הקדש. והיינו תמורה שדלא
באה מבח הקדש טעט אחרי מה תמורה אפילו
בטעות, כדאמרין במסכת תמורה בפרק י"ש
ברכות" (א.א.) "יהיה הוא ותמורתו יהיה
קדש" - יתיה: לרבות שוגג במיד, שאם סבור
לומר זו תמורת עולה' ואמר "זו תמורת
שלמים" - אז תמורת שלמים ואמר זו תמורת
עולה - הרי זו תמורה. אף הקדש אפילו
בטעות, שאם סבור להקדיש שחור והקדיש לבן,
או לבן והקדיש אדום - הרי לבן ואדום
מקדשים. ובית הלל אומרים: יתי מילי תמורה - משום דאיתא מבח הקדש, שחורין
לית שור לבן שיצא עשוי הקדש? (ומדאמן) לית שחור שיצא ראשון ליהוי הקדש, לכשיצא ראשון לשאר שוורים שחורין שיצאו אחריהו מן הרפה. מיה דהוה תמורה, אלא לבני
תמורה אמר "הרי זה תחת זה תמורת לנצח היום", מן יהו תמורת מותחאי שנתא דקאי? בתל אילא. לא רחוק מיהו דעמי פלגא (ויקרא) ואבא, אבא נמי לא איגלא מילתא על
דנפיק שחור מקמי תרי שחורים וקדימי ברפת, ולא ליהוי קדוש לבן כלל. אמר רבי רפא לכן נאמר ראשון - ודל מאן דיצא ראשון, בין שחור בין לבן, ליהוי קדוש: חבי גרסין: והא
שור שחור קאמר, ומי לא עסקין דאית ביה תריין או תלת. לא צריכא דלית ליה אלא האי. והא שור שחור קאמר, ומדאמר שור שחור שבוע מנה וליה אלא ליה קדוש - לא
שחור. ודאי קאמר ראשון - משום דהוי ליה תלתא שחורין, וקאמר דהוה שחור דנפק קאמו מבעיהו ליהוי קדוש, ולא אירא. לא צריכא דלית ליה שחור אלא חד, והלכה,
האי דאמר ראשון - משום דניחא ליה דכל נאמן דנפיק ברישא, או שחור או לבן, להוי קדוש. ובית הלל סברי: אם בן דניחא ליה קדוש נמי לבן - לימא "שיצא בראשון". אלא
מדאמר ראשון - שבוע מינה דאי נפק (שחור) ראשון נוחא ליה לקדושה, אבל כלבן לא נוחא ליה טעת הקדש. וכל טעת בהקדש איני קדוש. אמר רבי רב אחא בבבבב
לרב אחא הוי הקדש בטעות הוא הקדש בכונה הוא - דכין דארמת דלכן אמר ראשון, דדעתיה להקדיש כל מי שיצא ראשון תולה. בין לבן בין שחור - הוא הקדש בכונה, ואמאי
קרי ליה הקדש בטעות? חבי נמי הקדש בכונה הוא - אלא לחבי קרי ליה הקדש טעט - משום דאמר "שחור דיצא" ברישא דאטעייה להוואו ברקאמת קמוא. דמדיחא נוחא ליה
ניחא ליה לקדושה אלא שחור. וכסבי בית שמאי הקדש בטעות לא הוי הקדש - דמדקא מוקמת לה בכונן דאית ליה כונה, אלמא דאית להו לבית שמאי הקדש טעט לא הוי
הקדש. והא נתן בתיא פירקא קלקן: מי שגיד בניור ונשאל לחכימם לפי שגיד וחתירו? אם לא, ויהיה לו במנה מפורשת - הצא ותרעה בעד עם שאר בתות חולין, לפי שאין לה
קדושה כלל. אמר רבי הלל לבית שמאי - כבשי חורמם הלוהו הקדש טעט אית הקדש. כנון ו, שבעשה שהפרישתי ליה חכור שחור הוא, וטעה. ותאם אומרים
שחורין בבית שמאי ותרעה ודנהו, וכן הוי חבי - כבשי חורמם שדמי ליה מיעיהו דית שמאי דאינון אמרי דהקדש טעט הוי הקדש. וכן הוי חבי - לעולם לא בית שמאי כבשי
הקדש טעט איני הקדש והבא בית הלל הוא דעמי - דאינון סברי דאמר בני שור שחור דהוי הקדש - משום דהקדש טעט הוי הקדש. וקאמר ליה בית שמאי: לא לחבי אמרי

1 ובית הלל תורה ולא נתקיים דבריו - אין הקדשו קדוש. לישנא אחרינא:
2 יצא לכן, בית שמאי אומרים: אורו שחור שיצא תולה אחר הלבן - דראשון הוה הקדש.
3 וכן דיעבד, וכן חבית של יין. **גמרא** הבא נמי בני הקדש לבי מיליאי מילתא - דיצא
4 שחור תולה - להוי קדשו, ולא השתא בן נפק לכן ברישא, דהא לא איגלא מילתא
5 ברקאמו. לכן נאמר ראשון - ודחבי קאמר:
6 שחור ראשון שיצא היה הקדש. דמשמע דאית
7 ליה שוורים שחורין הרבה, ועליהו סמכא
8 דעתיה. דחבי אמר: שור שחור לכשיצא ראשון
9 משאר שוורים שחורין - הוי הקדש. ובשיצא
10 שחור ראשון הלבן - היה הקדש ראשון לשאר
11 שוורים שחורין. ואיגלא מילתא דעליה קאמר,
12 ולא אלבן. והא שור שחור קאמר - דמשמע
13 השחור שיצא תולה קודם ללבן. דמי לא
14 עסקין דלית ליה אלא חד שחור, ומשום הכי
15 קאמר דאם יצא תולה - הוא הקדש, אבל אם
16 הקדימו לבן - לא את שחור הקדש. לא צריכא
17 דאית ליה יין ותלת - שחורין, ואוהי שיצא
18 תולה הוא הקדש. ומשום הכי לא חשיב כלום
19 יצאתו של לבן. ובית הלל אומרים: אם בן -
20 ברקאמת, תולעת שחור אלא איהו מן השוורים
21 שיצא תולה - לינת: "שור שחור שיצא
22 בראשון", תחלה לשחורין אלא בין דחבי
23 שיצא ראשון - ואפילו דבעי דליפוק שחור
24 ראשון לכלולה ואפילו בריש לבן, וכין דהוי
25 לבן תולה - לא כלום הוא. אמר ליה אין ודאי
26 הקדש בכונה הוא - ודאי הקדש שחור
27 אכין, ולחבי קרי ליה הקדש טעט - משום
28 דאטעייה לדיבוריה קמוא. דחבי ויה ליה
29 למינת: "שחור שיצא מביתו ראשון", הודה
30 משמע שיצא תולה לשאר שוורים. אבל כיון
31 דאמר "שור שחור" - משמע דלא סמכא
32 דעתיה אשחור, דלבן נמי בכלל שור הוא. לחבי
33 קרי ליה הקדש טעט, משעה דיבור, שאמר
34 שור. לישנא אחרינא: למנא דפרשית מנותחין?
35 דבית שמאי אומרים: לבן הוה הקדש. וליפני
36 כרחה תולה הקדש, כדמדתא אינש מידי
37 בדוקשה, מסוף הקדש. והיינו תמורה שדלא
38 באה מבח הקדש טעט אחרי מה תמורה אפילו
39 בטעות, כדאמרין במסכת תמורה בפרק י"ש
40 ברכות" (א.א.) "יהיה הוא ותמורתו יהיה
41 קדש" - יתיה: לרבות שוגג במיד, שאם סבור
42 לומר זו תמורת עולה' ואמר "זו תמורת
43 שלמים" - אז תמורת שלמים ואמר זו תמורת
44 עולה - הרי זו תמורה. אף הקדש אפילו
45 בטעות, שאם סבור להקדיש שחור והקדיש לבן,
46 או לבן והקדיש אדום - הרי לבן ואדום
47 מקדשים. ובית הלל אומרים: יתי מילי תמורה - משום דאיתא מבח הקדש, שחורין
48 לית שור לבן שיצא עשוי הקדש? (ומדאמן) לית שחור שיצא ראשון ליהוי הקדש, לכשיצא ראשון לשאר שוורים שחורין שיצאו אחריהו מן הרפה. מיה דהוה תמורה, אלא לבני
49 תמורה אמר "הרי זה תחת זה תמורת לנצח היום", מן יהו תמורת מותחאי שנתא דקאי? בתל אילא. לא רחוק מיהו דעמי פלגא (ויקרא) ואבא, אבא נמי לא איגלא מילתא על
50 דנפיק שחור מקמי תרי שחורים וקדימי ברפת, ולא ליהוי קדוש לבן כלל. אמר רבי רפא לכן נאמר ראשון - ודל מאן דיצא ראשון, בין שחור בין לבן, ליהוי קדוש: חבי גרסין: והא
51 שור שחור קאמר, ומי לא עסקין דאית ביה תריין או תלת. לא צריכא דלית ליה אלא האי. והא שור שחור קאמר, ומדאמר שור שחור שבוע מנה וליה אלא ליה קדוש - לא
52 שחור. ודאי קאמר ראשון - משום דהוי ליה תלתא שחורין, וקאמר דהוה שחור דנפק קאמו מבעיהו ליהוי קדוש, ולא אירא. לא צריכא דלית ליה שחור אלא חד, והלכה,
53 האי דאמר ראשון - משום דניחא ליה דכל נאמן דנפיק ברישא, או שחור או לבן, להוי קדוש. ובית הלל סברי: אם בן דניחא ליה קדוש נמי לבן - לימא "שיצא בראשון". אלא
54 מדאמר ראשון - שבוע מינה דאי נפק (שחור) ראשון נוחא ליה לקדושה, אבל כלבן לא נוחא ליה טעת הקדש. וכל טעת בהקדש איני קדוש. אמר רבי רב אחא בבבבב
55 לרב אחא הוי הקדש בטעות הוא הקדש בכונה הוא - דכין דארמת דלכן אמר ראשון, דדעתיה להקדיש כל מי שיצא ראשון תולה. בין לבן בין שחור - הוא הקדש בכונה, ואמאי
56 קרי ליה הקדש בטעות? חבי נמי הקדש בכונה הוא - אלא לחבי קרי ליה הקדש טעט - משום דאמר "שחור דיצא" ברישא דאטעייה להוואו ברקאמת קמוא. דמדיחא נוחא ליה
57 ניחא ליה לקדושה אלא שחור. וכסבי בית שמאי הקדש בטעות לא הוי הקדש - דמדקא מוקמת לה בכונן דאית ליה כונה, אלמא דאית להו לבית שמאי הקדש טעט לא הוי
58 הקדש. והא נתן בתיא פירקא קלקן: מי שגיד בניור ונשאל לחכימם לפי שגיד וחתירו? אם לא, ויהיה לו במנה מפורשת - הצא ותרעה בעד עם שאר בתות חולין, לפי שאין לה
59 קדושה כלל. אמר רבי הלל לבית שמאי - כבשי חורמם הלוהו הקדש טעט אית הקדש. כנון ו, שבעשה שהפרישתי ליה חכור שחור הוא, וטעה. ותאם אומרים
60 שחורין בבית שמאי ותרעה ודנהו, וכן הוי חבי - כבשי חורמם שדמי ליה מיעיהו דית שמאי דאינון אמרי דהקדש טעט הוי הקדש. וכן הוי חבי - לעולם לא בית שמאי כבשי
61 הקדש טעט איני הקדש והבא בית הלל הוא דעמי - דאינון סברי דאמר בני שור שחור דהוי הקדש - משום דהקדש טעט הוי הקדש. וקאמר ליה בית שמאי: לא לחבי אמרי

הוא, והצא ותרעה בעד? מפלל דכרבי בית שמאי הקדש בטעות הוי הקדש! - אלא,
בית הלל הוא דקא טעו. סברי טעמיהו דבית שמאי משום דהקדש בטעות הוי הקדש,
ואמרו להון בית שמאי: לאו משום הקדש בטעות הוא, אלא משום דאטעייה לדיבוריה
קמא. - וסברי בית שמאי הקדש בטעות לא הוי הקדש? תא שמע: הוי מהלכין בדרך,
ואחד

בטעות לא מחתינן ליה בהקדש. ולבית שמאי אמאי
לית שור לבן שיצא עשוי הקדש? (ומדאמן) לית שחור שיצא ראשון ליהוי הקדש, לכשיצא ראשון לשאר שוורים שחורין שיצאו אחריהו מן הרפה. מיה דהוה תמורה, אלא לבני
תמורה אמר "הרי זה תחת זה תמורת לנצח היום", מן יהו תמורת מותחאי שנתא דקאי? בתל אילא. לא רחוק מיהו דעמי פלגא (ויקרא) ואבא, אבא נמי לא איגלא מילתא על
דנפיק שחור מקמי תרי שחורים וקדימי ברפת, ולא ליהוי קדוש לבן כלל. אמר רבי רפא לכן נאמר ראשון - ודל מאן דיצא ראשון, בין שחור בין לבן, ליהוי קדוש: חבי גרסין: והא
שור שחור קאמר, ומי לא עסקין דאית ביה תריין או תלת. לא צריכא דלית ליה אלא האי. והא שור שחור קאמר, ומדאמר שור שחור שבוע מנה וליה אלא ליה קדוש - לא
שחור. ודאי קאמר ראשון - משום דהוי ליה תלתא שחורין, וקאמר דהוה שחור דנפק קאמו מבעיהו ליהוי קדוש, ולא אירא. לא צריכא דלית ליה שחור אלא חד, והלכה,
האי דאמר ראשון - משום דניחא ליה דכל נאמן דנפיק ברישא, או שחור או לבן, להוי קדוש. ובית הלל סברי: אם בן דניחא ליה קדוש נמי לבן - לימא "שיצא בראשון". אלא
מדאמר ראשון - שבוע מינה דאי נפק (שחור) ראשון נוחא ליה לקדושה, אבל כלבן לא נוחא ליה טעת הקדש. וכל טעת בהקדש איני קדוש. אמר רבי רב אחא בבבבב
לרב אחא הוי הקדש בטעות הוא הקדש בכונה הוא - דכין דארמת דלכן אמר ראשון, דדעתיה להקדיש כל מי שיצא ראשון תולה. בין לבן בין שחור - הוא הקדש בכונה, ואמאי
קרי ליה הקדש בטעות? חבי נמי הקדש בכונה הוא - אלא לחבי קרי ליה הקדש טעט - משום דאמר "שחור דיצא" ברישא דאטעייה להוואו ברקאמת קמוא. דמדיחא נוחא ליה
ניחא ליה לקדושה אלא שחור. וכסבי בית שמאי הקדש בטעות לא הוי הקדש - דמדקא מוקמת לה בכונן דאית ליה כונה, אלמא דאית להו לבית שמאי הקדש טעט לא הוי
הקדש. והא נתן בתיא פירקא קלקן: מי שגיד בניור ונשאל לחכימם לפי שגיד וחתירו? אם לא, ויהיה לו במנה מפורשת - הצא ותרעה בעד עם שאר בתות חולין, לפי שאין לה
קדושה כלל. אמר רבי הלל לבית שמאי - כבשי חורמם הלוהו הקדש טעט אית הקדש. כנון ו, שבעשה שהפרישתי ליה חכור שחור הוא, וטעה. ותאם אומרים
שחורין בבית שמאי ותרעה ודנהו, וכן הוי חבי - כבשי חורמם שדמי ליה מיעיהו דית שמאי דאינון אמרי דהקדש טעט הוי הקדש. וכן הוי חבי - לעולם לא בית שמאי כבשי
הקדש טעט איני הקדש והבא בית הלל הוא דעמי - דאינון סברי דאמר בני שור שחור דהוי הקדש - משום דהקדש טעט הוי הקדש. וקאמר ליה בית שמאי: לא לחבי אמרי

נויר. בית שמאי - פרק חמישי דף לא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

נשאל לחכם התירו - כלומר, שאמר לו שאהיה קבלה לאו כלום היא, שלא נדר בלשון טוב ליקבל נזירות. ומכאן שאל חל עליו נזירות אפילו רגע אחד. היתה לו בהמה מופרשת, שפרשיה למזונות וקודם שפגש את חכמים - תנא ותרעה בעדר עם בדמותיו שהן חולין גמורין. רבין נזירות ואל חל עליה - אין כאן הקדש טענת כלה, ואפילו בית שמאי מודו. ודוקא בשמאי "שור

ואחד בא בגנין - ופתח אחד מהללו השנים, ואמר: הריני נזיר שוה פלוני. כלומר, הריני נזיר אם לא פלוני, ודאי אינו איש פלוני. ואחד ואמר: הריני נזיר אם אין זה פלוני. ובא אחד) אחד ואמר: הריני נזיר אם אחד כפם נזיר אם אחד כפם נזיר. ואחד ואמר: הריני נזיר אם אין אחד מכפם נזיר, ודאי כי בכפם אחד שווא נזיר. ובא חמישי לאותן שנים הראשונים, ואמר: הריני נזיר אם שניכם נזירים, ודאי

שחור שיצא ראשון היא הקדש" ויצא לבן, החם
הלבן הקדש ששאל דאמר בגמרא - משום שאין
חושש, ורעה שיהיה הקדש גם על הלבן, ומה
שהחזיר שחור - טעה, שיהיה סבור שהשחור יצא
ראשון. אבל באבא, ששורית לא חל עליו שמיא
כלל, הבמה מורה לא ודפרשה באלא לעזרז הנזירות,
ובאן הנזירות ליתא - הקדש נמי ליתא, ונרע
לדעת הקדש טענה, כיון דנפק גבר לזמרי,
כדאמר לקרבנות נזירות נזיר נזירותו - לא אמר
כלום, והוי באדם שאינא מתייבס והוי סבור שווא
מתייבס חטא, ואמר "ברמה זו לחסאתי" בו -
לא אמר כלום, אפילו לבית שמאי.
אמרו להם בית הלל לבית שמאי אי אתם
מודים שיהי שור הקדש טענת חטא
והנא ותרעה בעדר - אלמא: הקדש טענת
לא הוי הקדש, וכי היכי דאתם מודים הבא
אורו לן נמי בשור שחור דפליגין עליו,
ואמרינן דהוי הקדש, ובית דין הווי יבולין גמורין,
דבא בעדר שור הקדש טענה, כדפרשיית, ולא חשו
להשיבם אמיתות החילוק, השיבו לפי דבריהם
שהם מודים בעזרה, והשיבו להם ממשיך
בהמה דלא בטענת דהוי הקדש, וקצת קשה: מאי
שנא מאשה שהפר לה בעלה, דאמר לעיל פרק
"מי שאמר" (כד,א) אם שלה היתה בהמה -
הטאת תמות, והבא ויצאה בערד? כי לומר:
דבעי מינו גיזי. ולא נמי דמפקי קא עקו -
מכל מקום הוא אוקמה (נויר בבא) כרבי אלעזר
הקפר, אבל לרבנן נפקי לחולין, ואפילו לרבי
אלעזר נמי, דאמר רמי, והתם גבר לז רגע
אחד (שם) רבא, ובלא דמי, וטעה, אבל הבא -
אל חל הנדר אפילו שעה אחת, כדפרשיית.
אמרו בית שמאי לבית הלל אי אתם מודים
במי ששאל לעשירי תשיעי, והתשיעי עשירי ולאחד
עשר עשירי ששלשתן מקודשים - דהל בטענה,
ומינה

ואחד בא בגנין, ואמר אחד "הריני נזיר שוה פלוני",
ואחד אמר "הריני נזיר שאין זה פלוני", "הריני נזיר
ששאר מכפם נזיר", "שאין אחד מכפם נזיר", "ששניכם
נזירים", "שכולכם נזירים", בית שמאי אומרים: כולם
נזירים! והא הכא, הקדש בטענת הוא, וקתני: כולם
נזירים! אמרו: כברי בית שמאי הקדש בטענת הוי
הקדש, הכא לא. אבי אמר: לא קא סלקא דעתך
דקאים צפריא, אלא הכא כמאי עקנין - דקאים
במתיבא, ואמי: שור שחור ששניא מבית ראשון -
להוי הקדש, ואמרו ליה: לכן נפק. ואמר להון: אי
הות ירענא דלכן נפק - לא אמרי שחור. ומי מצית
אמרת דקאים במתיבא עסקין? והקתני: "דינר של זהב
שעלה!" - תני "שעלה". "מבית של יין ששעלה!"
תני "שעלה", אמר רב חסדא: אובכא בחיורא -
לקא. חיורא באובכא ולקא. תני: שחור ששניא
מבית ראשון הקדש. קסלקא דעתך: כי מקדשי -
בעון רעה מקדשי, ואמרי בית שמאי: הוי הקדש!
ואלא מאי - בעון יפה מקדשי? "דינר של זהב שעלה
בדי ראשון" ועלה כסף, בית שמאי אומרים: הקדש!
ואלא מאי - בעון רעה מקדשי? "מבית של יין
ששעלה בדי ראשון" ועלה של שמן, בית שמאי
אומרים: הקדש. והא שמן ערף מינו? אי משום הא
לא קשיא, בגלילא שני, דחמרא ערפי ממשאה. וישא
תשאר לרב חסדא! - אמר רב רב חסדא: אי אמרי -
בתורא דקרימנא. ואמר רב חסדא: אובכא
למשיבית, סובכא - לבשריה, חיורא - לרדיא. ואמר
רב חסדא: אובכא בחיורא לקא! - כי אמרי בתורא
דקרימנא. מושנה מי שגדר בניו, ונשאל להכם
ואסרו - מונה משעה שגדר. נשאל להכם והתירו,

היתה לו בהמה מופרשת - תנא ותרעה בעדר. אמרו בית הלל לבית שמאי: אי אתם מודים
במי ששאל להקדש טענה, שתצא ותרעה בעדר? - אמר להן בית שמאי: אי אתם מודים במי
ששענה, וקרא לתשיעי "עשירי", ולעשירי "תשיעי", ולאחד עשר "עשירי" - שהוא מקדשי?
אמרו להם בית הלל: לא השבט קדשו. ומה אילו טעה והניח את השבט על שמיני ועל
שנים עשר, שפא עשה כלום? אלא פתוב שקדש העשירי - הוא קדש התשיעי.

ערף טפי הוי הקדש? ואלא הו דקתי דיני של זהב וכו' - ועלה של כסף. בית שמאי אומרים: על כסף הקדש. ואמאי? הו מאן דמקדיש בעין יפה מקדשו תלמי אמר בעין יפה
מקדיש - אי הכי חבית של שמן אמאי הוי הקדש לבית שמאי, והאילו דהוא יפה מחבית של יין? הא לא קשיא בגלילא שני החמרא ערף מפי פמשהא - דלדידהו נפיש משאה,
כדפרסין ב"ב אמריתא הספידה" (בבא בתרא א,א), ויחא לרפי טפי בחמרא, ואן שותין אלא יין, ואמטו לחבי קאמרי דשל שמאי דשל שור גורז משל יין, משום חיב היא קדש.
ומיתוקמא לזכורא לתמינן ונתנין ערב מקדש, וקשיא וישא לרב חסדא. כי קאמרי - חורא מעלי טפי - בתורא דקרימנא, של חרישה, חורא מעלי טפי, אובכא לבישרא - אובכא
ערף טפי מחורא. ומשום הכי אמרי בית שמאי בני הקדש דלכן הוי הקדש, גרוע טפי. אובכא למשכא - מעלי טפי, וסומקא לבישרא מעלי, וחורא מעלי לרדיא - לחרישה. והאמרי
רב חסדא אובכא בחיורא לקא - ומשמעין בן למשכא בן לרדיא הוי אובכא גורז. כי קאמרי - רב חסדא דאובכא לקא - לרדיא, אבל למשכא - הוי ערף. מושנה מי שגדר
בניו - ונזכר שטעה בניזירות, והתחיל להתחרט בו. וחלק ועבר על נזירותו, ושהה יין ונטמא למזימם, ואחר כך הלך ונטאל לחכמים להתיי נזירותו. ואמרי - שהחזיר שגדר גמור
הוא. מנה נזירותו שגדר - כלומר, אתן ומימן שולק בניזירותו עולה למנעין שלשים עם אתון ששחוריו לו משאסרו. ואן צריך למנות אסור במנען ומימן ששחוריו, ויחזרה
אלא עליך לו להשלמת נזירותו. מי שגדר - ושמר עצמו בכל דקדוק נזירותו, ואחר כך נשאל לחכמים והתירו לו מפני שטעה בניזירותו. אם היתה לו בהמה מופרשת - תנא ותרעה
בעדר בו. אמרו בית שמאי אי אתם מודים בני שמעתי וקרא לתשיעי עשירי? כי אמרו להם בית הלל לא השבט קדשו - כלומר, לא לכך מקדש תשיעי
ואחד

1 ואם לא היו איתו נזיר – פירושו: ואם משנגבה בתוכו נזיר, כלומר שבשעה שנזיר כבר נגבה
2 בהנמקה קודם לכן, אך שרוא לא ידע. וקבל נזירות. ואמר: אילו הייתי יודע בשעת
3 נזירי שכבר נגבה לא הייתי נזיר – אינו נזיר. כלומר, הו' חרטה מעליה, ומתיר לו
4 החכם, שחרי הקבלה עצמה היתה בטעות, ואפילו ידע שנגבה לא הו' נזיר, דינאליא

5 מילתא למפרע: דנזיר בטעות הוה, ולא ח' שאפילו
6 רגע אהו' איתו לזר נזיר ולא ר' בהנמא זו,
7 הרי אינה בידו – נזר טעם דלא. ונראה דאפילו
8 בית שמאי מודו ביה דלא הו' נזיר.
9 וזו טעם נהום הוהי' כשעלו נזירים מן
10 הגולה בו – שהיה סבור שפותחין בגולה,
11 ואפילו לא שכיח. כשעלו נזירים מן הגולה להביא
12 קרבנותיהן ומצאו המקדש חרב, אמר להם נהום:
13 אילו הייתם יודעים שיהיה המקדש עתיד ליתרב
14 כלום הייתם נזירים בו, והו' נזיר ולא שכיח,
15 שבשעת הנזיר עינין היה קיים, והתיקין נהום
16 וטעה. (ופתחין להם בגולה כו', דלא שכיח.
17 ונכסא) דהרב אצל חכמים אמרו: כל שזר
18 עד שלא חרב הבית – הו' נזיר. כלומר, אן
19 מתירין לו בחרטה זו, דהו' נזיר. אבל נזר משחרב
20 בית המקדש, וה' לא ידע שחרב, ונזיר – דמי
21 נזיר, ונזירות בטעות הוה. שאמל' ידעו שכבר
22 חרב – כל הו' נזירים, ולא ח' במקרא נזר
23 זו. **השנה** שיהו חכמים בדרך ואחד בא בגנזן
24 ואן יודעין מי הוה, ואמרו אחד מן השנה ידעו
25 נזיר שיהו הבא בגנזו איש פלני הוה. כלומר,
26 שאבידו מרדוק שהוא ראובן, ונזר בויר אה
27 כדבריה. והשני אומר: הריני נזיר שאינו הוא
28 לפי שגראה לו שאינו ראובן, ונזר בויר אם
29 כדבריה, שאינו הוא כאשר נראה בעיניו, והשלישי
30 אומר לשנים הראשונים: הריני נזיר שאחד מהם
31 נזיר, שסבור אני שאחד מהם נזיר ולא השני
32 הדיינו אותו שימנא כדבריה. הרביעי אומר: הריני
33 נזיר שאין אחד מכם נזיר. פירושו: ססבור אני
34 שאחד משבעים איתו נזיר, הדיינו אותו שלא ימצא
35 כדבריה. אלא, האחד שימנא כדבריה – הוא ראוי
36 להיות נזיר. והדינו כדברי שליש, שכבר אחד
37 מהם היה שאחד מהם אינו נזיר, אלא שהינן
38 בדריעה, והחמישי שאינו לשנים הראשונים. הריני
39 נזיר ששנים נזירים, כלומר, לפי שכל אחד קיבל
40 עליו נזירות ולא שיהו דומה בעיניו, ושכלן
41 אחד סבור לומר אמר לך נזיר תהיה, ונזיר עליו,
42 אני סבור שעל שנים כל הנזירות. והששי אמר:
43 הריני נזיר שכולכם נזירים, כלומר, שסבור אני

44 שכולכם נזירים. מי שמאי אומרם: כולן נזירים. וסביר בית שמאי ונזירות השהו הו'
45 נזיר, משום דכולן לנזרות נתבטלו, ומגור ברעית לזיתת בעל נעק. ומה שאמר שראה איש
46 פלוני – לפי שהוא סבור כדבריו. ומדך משנה מוכחא בגמרא דהקדש בטעות הו' הקדש
47 וכו', כדאמר בגמרא. ו**בית** הלל אומרם איתו נזיר אלא מי שלא נתקיימו דבריו ובגמרא
48 פריך: הוה ליה למיזמי נזר נתקיימו דבריו. ובגמרא מפשי. ו**רב** י' טרפא אמר אין אחד
49 מתן נזיר – אינו ניתנה נזירות אלא להפלאה. ונזיר בתובי "איש כי יפלא" – שפריך
50 להפלאה. ולכך קבלת נזירות אפילו לאחד מן השנים שנמצא כדבריו – אן (ברחו) לו בשעת נזרו שהיה (נזיר) עד שיבא אלם וכיחודו, וכוון שלא היה (ברחו) לזן ביחודו אהו' שעה – לא
51 מגור לזות נזירין, והשלישי שאומר: אחד מכם נזיר – חרי אחד מכם נזיר, וחרביני נמי שאומר: אין אחד מכם נזיר – משמעו נמי שאומר: אין אחד מכם נזיר. ומה שאמר שראה איש
52 שאן (שבעים) הראשונים ששם נזיר – שחרי לא ניתנה נזרות אלא להפלאה. אלא אי הו' אמר הרביעי לשנים הראשונים "הריני נזיר שאין שום אחד מכם נזיר" – הרביעי יהיה נזיר,
53 ששנים הראשונים אינם נזירים לרבי טרפא, ושפיר הוה חשוב הפלאה. והמאי טעמא ניהא אמאי לא את נהו – שאין כולכם נזירים, דאי אמר הכי – היה ודאי נזיר
54 לרבי טרפא, לפי מה שהאמא הוא שאן ששנים נזירין, ולא כולם נזירין. אלא מאי הרביעי שאמר אחד מכם נזיר. **הר"ת** לאחוריו – פירושו: חור לאחוריו, ולא נזרע מי היה –
55 ואין שום אחד מן השנים הראשונים. דאף על פי שברור הוא כדברי האחד, מכל מקום שכן הוא אומר הו' רבי נמי נתקיימו – אין אחד מתן נזיר. ובגמרא מוקי לה כרבי יתדה,
56 דאמר לז' אחת חותמא אינש נפשתי לספיקא. **רבי** שמעון אומר: איבא איהו אב כדברי ר' יוחנן וכו' חובה לאו דהו' נזיר נובה – רבי שמעון לטעמיה, דספק נזירות לחומריה. והו' בל אחד
57 נזיר מספק, ואסור ובין ובטומאה, וגם אי אפשר לו לגלח בשביל ספק נזירות בלא הבאת קרבן, ואינו יכול להביא קרבן דשמא לא נזיר הוא ומיחיל תולין בעודה. לכך קנסו שאומר כל
58 אחד ואחר: אם כדברי ר' יוחנן חובה, ואם לאו נזיר נובה מעלה, ומקבל נזירות. וביא קרבן רצא וכו' דהו' נזיר נובה נפשי, והיה אסור בין ובגלותה. ונזיר חובי יתדה וכו' ושמעון
59 נחלקו אליבא דרבי הלל, רבי יתדה סבר: אף על גב דבית הלל סברי דמי נתקיימו דבריו הו' נזיר, כדמפשי ואילו בגמרא, הני מילי כשנודע לבסוף דרבי נמי נתקיימו. ואם כדברי שהיה

1 ואם משנגבה בחפתו נזיר – שברעתו היה לקבל נזירות על אותו בהמה, ובשעה שנזיר
2 לא היתה ברשותו – חרי זה אינו נזיר, ונזירות בטעות הוה. וזו פקעת – של נזיר, טעם
3 נהום המדי, שהוא סבור שפותחין בגולה. ומצאו בית המקדש חרב – לאחר בית שני. כל
4 שזר ער שלא חרב – ואף על פי שלאחר כך חרב – חרי נזיר. ואין פתחין לו לאדם

5 **ואם משנגבה בהמתו נזר – אינו נזיר.** וזו פקעת מטה
6 נהום המדי, פשעלו נזירים מן הגולה ומצאו בית
7 המקדש חרב, אמר להם נהום המדי: אילו הייתם
8 יודעין שבית המקדש חרב הייתם נזירים? אמרו לו:
9 לא. והתיקין נהום המדי. ו**בשלא** הדרב אצל חכמים
10 אמרו: כל שזר עד שלא חרב בית המקדש – נזיר,
11 ומשחרב בית המקדש – אינו נזיר. **גמרא** אמר רבה:
12 שפסוהו רבנן לרבי אליעזר ואוקימוהו בשיטתייהו.
13 דתנן: פותחין בגולה, דברי רבי אליעזר, והחכמים
14 אפריה, ואמר רבא: אף על גב דאמר רבנן אין
15 פותחין בגולה, אכל פותחין בתנאי גולה. הכי דמי?
16 אמר ר' יוחנן: אילו אתא אינש ואמר לבן דהרב בית
17 המקדש, מי הוה נזירות? אמר רב יוסף: אי הוה
18 תהם הוה אמיןא לזון: התיב "היכל" "הי היכל" "ו'
19 דיעוין לזון דיתרובו, מי וידעין לאימתי? – אמר אבין:
20 ולא ידעין לאימתי? והתיב "שבעים" "שבעים" נתקדח
21 על עמד ועל עיר קדשך". ופאתי, מי דיעין כתי
22 וימא? **משנה** היו מהלכין בפרך, ואחד פא בגנזן.
23 אמר אחד מהן "הריני נזיר שנה פלוני" ואחד אמר
24 "הריני נזיר שאין זה פלוני", "הריני נזיר שאחד מכם
25 נזיר", "שאין אחד מכם נזיר", "ששנים נזירים",
26 "שכולכם נזירים", בית שמאי אומרם: כולן נזירין,
27 ובית הלל אומרם: אינו נזיר אלא מי שלא נתקיימו
28 דבריו, ורבי טרפא אומר: אין אחד מהם נזיר. הרביעי
29 לאחוריו – אינו נזיר. רבי שמעון אומר: יאמר "אם
30 היה פרכך – הריני נזיר חובה, ואם לאו – הריני נזיר
31 נובה". **גמרא** מי שלא נתקיימו דבריו אמאי הו' נזיר?
32 אמר רב יוחנן: והיה: אימא: מי שנתקיימו דבריו
33 אבי

34 שלא ניתנה נזירות אלהפלאה – שהיה מברר דבריו, והריני נזיר, ולא ידע
35 תולה נזירותו בברב אחר. הריני לאחוריו – ראה איש פלוני בא בגנזו, ואמר הריני נזיר
36 אם זה שמעון, וחור זה לאחוריו, ואין ידוע אם שמעון הוא לאו – אינו נזיר דספק
37 נזירות להקל. רבי שמעון אומר: מי – רבי שמעון לטעמיה, דאמר: ספק נזירות
38 לחמירי. ובגמרא מפשי.

גמרא

1 לא
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

גמרא מניין לראשי שורות? אומר רבי יונה: בתיב (דברים כד): **כי תקצר קצירך בשדך ושכחת** – מה שאתה קוצר, אתה שוכח. עד דון ראשי שורות קמה. סוף שורות עומרים? אומר רבי יונה: **לא תשוב לקחתו** – ממקומו שבאת, לא תשוב לקחתו.

עד דון ראשי שורות קמה, וסוף שורות עומרים. ראשי שורות עומרים, וסוף שורות קמה? אומר רבי יונה: גילף ראשי שורות עומרים מראשי שורות קמה, וסוף שורות קמה [עומרים] מסוף שורות עומרים [קמה].

העומר שפגגה מוכיה. ביצד? הווי לוי עשר שורות של עשרה עשרה עומרים, עימר אחת מהן צפון ודרום, ושכח אחד מהן – אינו שכחה, מפני שהיא נידון מזרח ומערב.

עימר מזרח ומערב ושכח, מהו שיעשה שכחה? נשמיענא מן הדא: עימר את הראשון ואת השני ואת השלישי, ושכח את הרביעי – אית תניי תני: אם נטל את החמישי – הרי זו שכחה. אית תניי תני: אם שהה ליטול את החמישי – הרי זו שכחה.

אמר רבי בון בר חייא: מאן דאמר נטל את החמישי – בשיש שם ששי. מאן דאמר אם שהה ליטול את החמישי – בפשאיז שם ששי. אם עד שלא נטל את החמישי, לא כבר נראה את הרביעי לידון בשורה? ואת אמר: שהווא שכחה! וכא נמי – שכחה.

היה עומר אחד גדול, עימר צד החיצון בצד הפנימי – נידון בשורה. עימר צד הפנימי בצד החיצון, מהו שידון בשורה?

עימר צד העליון בצד התחתון – נידון בשורה. עימר

[דף ל' ע"א]

התחתון בצד העליון, מהו שידון בשורה? רב, כד נחית לתמן אמר: אנא הוא בן עזאי דהכא! אתא חד סב שאל ליה: שני הרוגים זה על גב זה? סבר רב: שהן עורפין. אמר ליה: אין עורפין. אמר ליה: למה? אמר ליה: התחתון – משום טמון. והעליון – משום צף.

כד סלק להכא אתא לגבי רבי, אמר ליה: יאות אמר לך! **כי מצא** – ולא ימצאו.

רבי יהודה ברבי אמר: היה שם אמת המים על כל פני השדה, אם עוקר את הפחרישה מצד זה ונתנה בצד זה – אינו נידון בשורה. ואם לאו – נידון בשורה.

קצר חצי שורה, ישב לאכול, ישב לישן, קרא לוי חבירו, חשיכה?

עומר שננטלו להוליכו לעיר, ונתנו על גבי חבירו, ושכח את שניהן, התחתון – שכחה, והעליון – אינו שכחה.

רבי שמעון אומר: שניהם – אינן שכחה. התחתון – מפני שהיא מכוסה. ועליון – מפני שזכה בו.

רבי זעירא אומר: בזוכר את העליון. אתיא דרבי זעירא – ברבי יונה. דרבי יונה אמר: בזוכר את הקשיו, בן רבי זעירא אומר: בזוכר את העליון.

שָׂדֶה שְׁעוֹמְרִיהָ מְעוֹרָבִין, וְשָׂכָה אֶחָד מֵהֶן – אֵינּוּ שִׁכְחָה עַד שְׂיִטּוֹל כָּל סְבִיבוֹתֶיהָ.

הַלְכָה ד'

מתני' שְׁנֵי עוֹמְרִים – שִׁכְחָה. שְׁלֹשָׁה – אֵינּוּ שִׁכְחָה. שְׁנֵי צְבוּרֵי זֵיתִים וְחֲרוּבִים – שִׁכְחָה. וְשִׁלְשָׁה – אֵינּוּ שִׁכְחָה. שְׁנֵי הוֹצֵנֵי פֶשֶׁתָן – שִׁכְחָה. וְשִׁלְשָׁה – אֵינּוּ שִׁכְחָה.

שְׁנֵי גִרְגְרוֹת – פֶּרֶט. וְשִׁלְשָׁה – אֵינּוּ פֶרֶט. שְׁנֵי שְׁפָלִים – לְקַט. וְשִׁלְשָׁה – אֵינּוּ לְקַט; כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל. וְעַל בּוֹלֵן בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: שְׁלֹשָׁה – לְעֵנָיִים. וְאַרְבָּעָה – לְכַעַל הַבַּיִת.

גמרא רבי בון בר חייא בשם רבי יוחנן: עֲשָׂאן כַּמִּין גַּם.

לֹא אָמַר אֱלָא צִיבוּרֵין, הָא זֵיתִים – לֹא. מַה בֵּין הַצִּיבוּרִין וּמַה בֵּין הַזֵּיתִים? צִיבוּרֵין – גִּמְר מְלֻאכָה. וְזֵיתִים – אֵינּוּ גִמְר מְלֻאכָה.

אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָא: רוּמָס הָיִיתִי זֵיתִים עִם רַבִּי חֵיִיא הַגָּדוֹל, וְאָמַר לִי: "כָּל זֵית שְׂאֵת יָכוֹל לְפָשׁוּט יָדָךְ וְלִיטְלוֹ – אֵינּוּ שִׁכְחָה". אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵין שְׁעֵבֵר עָלָיו וְשִׁכְחוּ – הָרִי הוּא שִׁכְחָה.

רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי חֵיִיא רַבָּה: חֲצִי אֲשֻׁכּוֹל – פֶּרֶט. תַּנְי רַבִּי חֵיִיא: חֲצִי אֲשֻׁכּוֹל אוֹ אֲשֻׁכּוֹל שְׁלָם – פֶּרֶט. וְהַתַּנְי: שְׁנֵי גִרְגְרוֹים – פֶּרֶט! רַבִּי אִימִי בְּשֵׁם רַבִּי חֵיִיא: בְּקוֹצֵר וּמְנִיחַ תַּחַת הַגֶּפֶן.

הָיוּ עֲשׂוּוִין כַּמִּין סִינְפִין, מִנְחָם בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן; וְהוּא – שִׁיחָא חוֹתְכָן בְּשָׂוֶה.

אָמַר רַבִּי אֲבוּן: טַעֲמִייהוּ דְּבֵית שְׂמַאי – (דברים כד) לֶגֶר לִיתוּם וְלֹא לִמְנָה יְהִיה. טַעֲמִייהוּ דְּבֵית הַלֵּל – (ויקרא יט) לְעֵנִי וְלֶגֶר תַּעֲזוּב אִתָּם.

אָמַר רַבִּי מְנָא: שְׁנִיחָם מְקַרָּא אֶחָד דְּרִשׁוּ, לֶגֶר לִיתוּם וְלֹא לִמְנָה יְהִיה. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: לְעֵנָיִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לְפַעַל הַבַּיִת.

הַלְכָה ה'

מתני' הַעוֹמֵר שֶׁיֵּשׁ בוֹ סְאֵתִים וְשִׁכְחוּ – אֵינּוּ שִׁכְחָה. שְׁנֵי עוֹמְרִים וּבָהֶן סְאֵתִים, רַבָּן גְּמִלְיָאֵל אוֹמַר: לְכַעַל הַבַּיִת. וְחֻקִּים אוֹמְרִים: לְעֵנָיִים.

אָמַר רַבָּן גְּמִלְיָאֵל: וְכִי מְרֻב הַעוֹמְרִים יוֹפִי כּוּחוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, אוֹ הוֹרַע כּוּחוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת? אָמְרוּ לוֹ: יוֹפִי כּוּחוֹ. אָמַר לָהֶם: וְכֹה אִם בְּזִמּוֹן שֶׁהוּא עוֹמֵר אֶחָד וּבוֹ סְאֵתִים – אֵינּוּ שִׁכְחָה, שְׁנֵי עוֹמְרִים וּבָהֶם סְאֵתִים – אֵינּוּ דִין שְׁלֵא יְהִי שִׁכְחָה! אָמְרוּ לוֹ: לֹא! אִם אָמְרוּ: בְּעוֹמֵר אֶחָד – שֶׁהוּא כְּגִדְיֵשׁ. תֹּאמַר בְּשְׁנֵי עוֹמְרִים – שֶׁחֵן כְּכַרְיֹכּוֹת.

קָמַח שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סְאֵתִים וְשִׁכְחָה – אֵינָה שִׁכְחָה. אֵין בּוֹ סְאֵתִים אֲכָל הוּא רְאוּיָה לְעֲשׂוֹת סְאֵתִים, אֲפִילוּ הוּא שֶׁל טוֹפַח – רוֹאִין אוֹתָהּ כְּפֹאֵל הוּא עֲנֻכָּה שֶׁל שְׁעוּרִין.

גמרא אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר: פְּתִיב (דברים כד): **כִּי תִקְצֹר קִצְיָרְךָ בְּשָׂדֶךְ וְשִׁכְחָתָ עִמָּךְ בְּשָׂדֶה**. עוֹמֵר שְׂאֵתָהּ יָכוֹל לְפָשׁוּט יָדָךְ וְלִיטְלוֹ. אֵית תַּנְי תַּנְי: וְשִׁכְחָתָ עוֹמֵר – וְלֹא גְדִישׁ. הֵיאֵךְ עֵבִידָא? שִׁכַּח עוֹמֵר אֶחָד כְּצִידוֹ, אֵין תַּעֲבִידִנָּא עוֹמֵר – דְּבַרִּי הַכֵּל שִׁכְחָה.

[דף ל' ע"ב]

ואין תעבדינא גדיש – מחלוקת בית שמאי ובית הלל.

שכח שני עומרים בצידו, אין תעבדינא עומר – מחלוקת בית שמאי ובית הלל. אין תעבדינא גדיש – אינו נידון בשורה.

אמר רבי יונה: **בי תקצר קצירך בשדה ושכחת עמר בשדה**. עומר שיש בו סאתים ושכחו – אינו שכחה, קמה שיש בה סאתים ושכחה – אינה שכחה. אמר רבי יוסי: ובלבד שיבלין.

היו דקות – רואין אותן באלו הן ארוכות. שדופות – רואין אותן באלו הן מליאות.

הלכה ו'

מתני' קמה – מצלת את העמר ואת הקמה. והעומר – אינו מציל לא את העומר ולא את הקמה. איזה היא קמה שהיא מצלת את העומר? כל שאינה שכחה. אפלו קלה אהד.

קמה תבואה עקורה, וסאה שאינה עקורה. וכן באילן, השום והבצלים – אינן מצטרפין. רבי יוסי אומר: אם באת רשות העני באמצע – אין מצטרפין. ואם לאו – הרי אלו מצטרפין.

גמרא אמר רבי: כתיב: **בי תקצר קצירך בשדה, ושכחת עמר בשדה** – עומר שסביבותיו קציר. לא עומר שסביבותיו קמה. ולמה עומר שסביבותיו עומרים, ולא עומר שסביבותיו קמה? עומר שסביבותיו עומרים – מה שתחתיו שדה. עומר שסביבותיו קמה – מה שתחתיו קשין.

תנא, קמת חבירו – מצלת על שלו. של גוי – מצלת את של ישראל. של חמין – מצלת את של שעורין; דברי רבי. והכמים אומרים: אינה מצלת אלא שלו, ואינה מצלת אלא ממינה.

תני רבן שמעון בן גמליאל: כלשם שהקמה מצלת את העומר, כך העומר מציל את הקמה. ודין הוא! ומה אם הקמה שניפה בה כח העני ושכחה – הרי מצלת, עומר שהורע בו כח העני – אינו דין שיצילו!

אמר לו רבי: מה אם קמה שניפה כח העני בה ושכחה הרי מצלת. עומר – שהורע כח העני בו, ושכחו אינו דין שיצילו.

מדברי שניהם נלמד: מצילין עומר מעומר, ואין מצילין קמה מקמה.

הא אם שכח – שכחה! תיפתר: בששכח את הקמה תחילה. הא אם היו שתיהן עקורות – לבעל הבית, מתניתא פרבן גמליאל.

[דף ל"א ע"א]

ותציל עקורה שאינה עקורה! הרי אמרה: דבר שהוא ראוי להציל ושכחו – שכחה. אמר רבי יונה: תיפתר בקוצר שורה ומעמר, וכבר שכח את הקמה עד שלא שכח את העומר.

מה? עד שתבא ממש, או אפילו נראית להביא? נשמעינא מן הדין: כגון תבואה וכרם. וכרם לא על אתר הוא! הרי אמרה: אפילו נראית להביא.

הלכה ז'

מתני' תבואה שניתנה לשחת או לאלומה, וכן באיגודי השום, ואגודות השום והבצלים – אין להן שכחה. וכל הטמונים בארץ, כגון הלוח והשום והבצלים – רבי יהודה אומר: אין להם שכחה. והקמים אומרים: יש להן שכחה.

גמרא אמר רבי יונה: לא סוף דבר ניתנה. אלא אפילו נטלה על מנת ליתנה.

תמן תנינן: הפדליק את הגדיש והיו בו פלים, רבי יהודה אומר: משלם כל מה שבתוכו. והקמים אומרים: אינו משלם אלא גדיש היטין או גדיש שעורין.

מהלפה שיטתיה דרבי יהודה! תמן הוא אומר: לרבות את הטמון, וכא הוא אומר: פרט לטמון! תמן – (שמות כב) **ונאכל הגדיש או הקמה**. ממשמע שנאמר **קמה**, איני יודע שהגדיש הוא בכלל? ומה תלמוד לומר **גדיש**? לרבות את הטמון. והכא, **שדה** – בגלוי פרט לטמון.

מהלפא שטתיהו דרבנן! תמן אינו אמרין: פרט לטמון, וכא אינו אמרין לרבות את הטמון! תמן, **או הקמה או השדה**, מה שדה בגלוי – אף כל דבר שהוא גלוי. ברם הכא, **שדה** – בגלוי, פרט לטמון. **קציר** – בגלוי, פרט לטמון. והוי מיעוט אחר מיעוט, ואין מיעוט אחר מיעוט – אלא לרבות את הטמון.

הלכה ח'

מתני' הקוצר בלילה, והמעפור, והסוקא – יש לו שכחה. ואם היה מתכוין ליטול את הגם הגם – אין לו שכחה.

אם אמר: "הרי אני קוצר על מנת מה שאני שוכח אטול" – יש לו שכחה.

גמרא ביני מתניתאי: הקוצר בלילה, והמעפור – בלילה, וסוקא – בין ביום ובין בלילה.

אמר רבי יונה: לא סוף דבר גסין, אלא אף דקין. דכי מאחר שדרכו ליפחן בגסין, אפילו דקין – אין להם שכחה.

אמר: "הרי אני קוצר אל מנת מה שאני שוכח אני אטול" – יש לו שכחה. שהתנה על מה שכתוב בתורה. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה – תנאו בטל.

הדרן עלה בית שמאי

פרק שביעי

הלכה א' מתני' כל זית שיש לו שם בשדה, אפילו בזית הנמופה בשעתו ושכחו – אינו שכחה.

במה דברים אמורים? בשמו, ובמעשיו, ובמקומו. בשמו – שהיה שופכני או בישני. במעשיו – שהוא עושה הרבה. במקומו – שהוא עומד בצד הגת או בצד הפרצה.

ושאר כל הזיתים,

[דף ל"א ע"ב]

שְׁנַיִם – שִׁכְחָה. שְׁלֹשָׁה – אֵינָן שִׁכְחָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין שִׁכְחָה לְזוֹתִים

גְּמָרָא אָמַר רַבִּי לָא: כְּתִיב: וְשִׁכְחָתָ עִמָּךְ בְּשָׂדֶה – עוֹמֵר שֶׁאַתָּה שׁוֹכְחֵהוּ לְעוֹלָם. יֵצֵא זֶה – שֶׁאַתָּה זֹכְרֵהוּ לְאַחַר זְמַן.

רַבִּי יְרֵמְיָה בְּעָי: הִיָּה מְסוּיִים בְּדַעְתּוֹ – כְּמִי שֶׁהוּא מְסוּיִים. הִיָּה עוֹמֵד בְּצַד הַדְּקָל – הַדְּקָל מְסוּיָמוּ. הָיוּ שְׁנֵיהֶם נְמוּפָה – זֶה מְסוּיִים אֶת זֶה וְזֶה מְסוּיִים אֶת זֶה. הִיתָה כָּל שְׂדֵהוּ נְמוּפָה נִישְׁמַעְנָא מִן הַדָּא: רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין שִׁכְחָה לְזוֹתִים. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יָקִים: לָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי – אֱלֹא בְּרֵאשׁוּנָה, שְׁלֹא הָיוּ הַזּוֹתִים מְצוּיִין, שְׁבָא אֲדַרְיֵינָם הִרְשָׁע וְהַחְרִיב אֶת כָּל הָאָרֶץ. אֲבָל עַכְשָׁיו שֶׁהַזּוֹתִים מְצוּיִין – יֵשׁ לָהֶם שִׁכְחָה.

שׁוֹפְכֵי – נוֹמֵף שְׁמֹן. וְהִתְנִיחַ: נְמוּפָה! אֱלֹא שֶׁהוּא עוֹשֶׂה שְׁמֹן הַרְבֵּה. וְהִתְנַן: בְּמַעֲשָׂיו – שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַרְבֵּה! אֱלֹא שׁוֹפְכֵי – שֶׁהוּא עוֹשֶׂה שְׁמֹן הַרְבֵּה. נְמוּפָה – נוֹמֵף שְׁמֹן. בְּמַעֲשָׂיו, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַרְבֵּה – שֶׁהוּא עוֹשֶׂה זּוֹתִים הַרְבֵּה.

בְּיִשְׁנֵי, אֵית דְּבַעֲי מִימֵר: בְּיִשְׁנֵי מַמְשֵׁ. אֵית דְּבַעֲי מִימֵר: דְּהוּא מְכַעֲיָת לְחַבְרִיָּה עַד דִּי עָבִיד אַרְבַּעָה בִּיפְלִיסִין.

כִּי הֵחִיא דְתַנְיָנָן תַּמּוֹן: כָּל עוֹמְרֵי הַשְּׂדֵה שֶׁל קַב קַב, וְאֶחָד שֶׁל אַרְבַּעַת קַבִּין, וְשִׁכְחוּ. מִכִּיּוֹן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה יוֹתֵר מִחֲבִירוֹ – כְּמִי שֶׁהוּא מְסוּיִים.

עַד דִּי יַעֲבֹד כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה? מִכִּיּוֹן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רוּבֵן שֶׁל שְׁנַיִם – כְּמִי שֶׁהוּא מְסוּיִים.

בְּמִקְוֵמוֹ, שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּצַד הַגֵּת אוֹ בְּצַד הַפִּירְצָה. מִתְנַתָּא דְבֵית שְׁמַאי הִיא! דְּבֵית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַפְּקֵר עֲנִיִּים – הַפְּקֵר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: דְּבַרִּי הַכֹּל הוּא. תַּמּוֹן – תְּלוּשׁ בְּצַד דְּבַר הַמְּחֻבָּר. בְּרַם הָכָא – דְּבַר מְחֻבָּר בְּצַד דְּבַר מְחֻבָּר.

רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין שִׁכְחָה לְזוֹתִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יָקִים: לָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֱלֹא בְּרֵאשׁוּנָה שְׁלֹא הָיוּ הַזּוֹתִים מְצוּיִין שְׁבָא אֲדַרְיֵינָם הִרְשָׁע וְהַחְרִיב אֶת כָּל הָאָרֶץ. אֲבָל עַכְשָׁיו שֶׁהַזּוֹתִים מְצוּיִין – יֵשׁ לָהֶם שִׁכְחָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לָא חַיִּיב אָדָם שִׁכְחָה לְזוֹתִים אֱלֹא רַבִּי עֲקִיבָא, דּוּ דְרִישׁ אַחְרֵיָךְ, אַחְרֵיָךְ. מַעֲתָה, אֵין שִׁכְחָה לְזוֹתִים כְּרַבִּי יוֹסִי דְלֵא דְרִישׁ אַחְרֵיָךְ.

הַתִּיבּוֹן: הָרִי עוֹמֵר – שִׁכְחָה, הָרִי לָא כְּתִיב אַחְרֵיָךְ! מִכִּיּוֹן שֶׁכְּתִיב לָא תִשׁוּב לְקַחְתּוֹ, כְּמִי שֶׁכְּתִיב אַחְרֵיָךְ.

רַבִּי יוֹנָה בְּעָי: הָהֵן זֵית נְמוּפָה, הוֹאִיל וְהוּא מְסוּיִים, עַל דְּעָתִיָּה דְרַבִּי יוֹסִי, אֲפִילוּ הַתְּחִיל בּוּ – כְּמִי שְׁלֹא הַתְּחִיל בּוּ.

[דף ל"ב ע"א]

הַלְכָה ב'

מתני' זית שנמצא עומד בין שלש שורות של שני מלבנים ושכחו – אינו שכחה. זית שיש בו סאתים ושכחו – אינו שכחה. במה דברים אמורים? בזמן שלא התחיל בו. אבל התחיל בו, אפילו זית הנמספה בשעתו ושכחו – יש לו שכחה. כל זמן שיש לו תחתיו – יש לו בראשו. רבי מאיר אומר: משתלף המחבא.

גמרא אמר רבי אלעזר: ביני מתניתא: של שני מלבנים ושכחו. מה אנו קיימין? אם משום דבר מסויים, אין כאן זיתים! אם משום שורה, הוא עצמו נידון בשורה? אלא, על ידי שורה ועל ידי שורות. אמר רבי יוחנן: בזית נודיין היא מתניתא. אמר רבי יוסי: לא סוף דבר נודיין, אלא אפילו שאר כל הזיתים, מפיון שדרבו ליבחקו בנודיין, אפילו שאר כל הזיתים – אין להן שכחה.

אית תנאי תני: שנמצא. אית תנאי תני: שנמצא עומד.

מאן דאמר: שנמצא – מסייע לרבי יוחנן. מאן דאמר: שנמצא עומד – מסייע לרבי אלעזר. מתניתא מסייע לרבי יוחנן. דתני: במה דברים אמורים? בזמן שאינו מכירו. אבל בזמן שמכירו – רץ אהריו ונטלו אפילו עד מאה אמה.

הא אם יש בו סאתים ושכחו – אינו שכחה. לא על הדא איתאמרת אלא על הקדמיותא: כל זית שיש לו שם בשדה בזית הנמספה בשעתו ושכחו – אינו שכחה, עליה איתאמרת, הא אם יש בו סאתים ושכחו – אינו שכחה.

כל זמן שיש לו תחתיו – יש לו בראשו. פתר לה תרין פיתרין, כל זמן שיש לו תחתיו יש לו בראשו. קודם לכן, אף על פי שאין לו תחתיו – יש לו בראשו.

[דף ל"ב ע"ב]

פתר חורן, כל זמן שיש לו תחתיו – יש לו בראשו. הלכה המחבואה, אף על פי שאין לו בראשו – יש לו תחתיו. תני משום בית שמאי: משינייה את הפרפר ונמרו – הרי זה יש לו בראשו. רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: בר פרה.

אמר רבי אבהו: שהוא משייר את המחבויין. (שמואל א, כג) ודעו וראו מכל המחבויין אשר יתחבא שם.

הַלְכָה ג'

מתני' אינו פרט? הנושר בשעת הבצירה. היה בוצר, עקץ את האשכול, הוסבד בעלים ונפל לארץ ונפרט – הרי זה של בעל הבית.

המוניח את הכלפלה תחת הגפן בשעה שהוא בוצר – הרי זה גוזל את העניים. על זה נאמר (משלי כב): אל תסג גבול עולם.

תְּלִמּוֹד   מִסְכַּת פָּאָה   יְרוּשָׁלַיִמִי

אַיִזְהוּ עוֹלָלְתָּ? כֹּל שְׂאִיז לֹא כְתֵם וְלֹא נְטֵם. אִם יֵשׁ לָהּ כְּתֵם אוֹ נְטֵם – הֲרֵי זֶה שֶׁל פֶּעַל הַבַּיִת.
אִם סָפֵק – לְעֵנַיִם. עוֹלָלוֹת שֶׁבְּאַרְכּוּבָה, אִם נִקְרָצֶת הִיא עִם הָאֲשׁוּל – הֲרֵי זֶה שֶׁל פֶּעַל הַבַּיִת.
וְאִם לֹא – הֲרֵי הִיא שֶׁל עֵנַיִם.

גְּרַגֵּר יְהוּדִי, רַבִּי יְהוּדָא אֹמְרִי: אֲשׁוּל. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים: עוֹלָלוֹת.

גְּמָרָא הִדָּא אָמְרָה: פְּרִט בְּנִשְׁרִיתוֹ – קֹדֶשׁ. לִית הִדָּא פְּשִׁיטָא שְׂאֵלְתִּיהָ דְאֵילְפָא? דְאֵילְפָא שְׂאֵל:
לְקַט בְּנִשְׁרִיתוֹ מַהוּ שְׂקִידֵשׁ? אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַ אַבְדוּמָא: שְׁנַיִי הִיא, שֶׁהוּא גָרַם לֹא שְׂלֵא יֵרֵד
לְאַרְצָא!

אִיזוֹ הִיא עוֹלָלוֹת בּוֹ. אִיזוֹ הִיא כְּתֵם? פְּסִיגִים זֶה עַל גְּבִי זֶה. אִיזוֹ הִיא נְטֵם? הַתְּלוּיוֹת בְּשׁוֹדְרָה
וְיִוִּרְדוֹת. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָא: וְהָן שְׁיֵהִי בּוּלָן נִזְנְעוֹת בְּפִם יְדוֹ. לֹא כֵן אָמַר רַבִּי הִיא, מְעִשָּׂה
שְׂשָׁקְלוֹ עוֹלָלוֹת שְׁבַע לִיטְרִיוֹת בְּצִיפּוֹרִין! אָמַר רַבִּי חֵינְנָה: שְׂאֵם נְתָנָה עַל גְּבִי מִכְּלָהּ, וְהָן שְׁיֵהִי
בּוּלָן נִזְנְעוֹת בְּמִכְלָהּ.

כֵּן לֹא שְׁנַתְּמִנָּה לֹא מְעִשֵׁר מְכֹל, וּמִצָּא בְּתוֹכוֹ עוֹלָלוֹת – הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמַת

[דף ל"ג ע"א]

מְעִשֵׁר בְּמִקּוּם אַחֵר. וְעוֹלָלוֹת לֹא שֶׁל עֵנִי הֵם? רַבִּי אֲבִין בְּשֵׁם רַבִּי רַבִּינָן דְּתַמְנָן: אֲנִי אֹמְרִי: עִם הַנִּקְרָצוֹת
עִם הָאֲשׁוּבוֹלוֹת.

אָמַר רַבִּי סִימּוֹן: מְעִמָּא דְּרַבִּי יְהוּדָא, (ישעיה יז) וְנִשְׂאָר בּוֹ עוֹלָלוֹת כְּנוֹקֶף זֵית שְׁנַיִם שְׁלִשָּׁה גְּרָגְרִים.
יֹתֵר מִכָּאן – אֲשׁוּבוֹל.

דְּלִמָּא, רַבִּי אֲבָהוּ וְרַבִּי יוֹסִי כֵּן חֲנִינָא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן לְקִישׁ עֲבָרוּ עַל פְּרָם דּוֹרוֹן. אֲפִיק לֹון אֲרִיסָא
הִדָּא פְּרִיסָא. אֲכִלוּן אִינּוּן, וְחֻמְרִיהוֹן, וְאִוִּיתְרוֹן, וְשְׁעָרוֹנָא כְּהִדִּין לְפִיסָא דְכִפְר חֲנִינָא מְחֻזֵּיק סָאָה
שֶׁל עֲדָשִׁים. כְּתֵר יוֹמִין עֲבָרוּן תַּמּוּן, אֲפִיק לֹון תְּרִי תֵּלֶת לְגוֹ יְדָא. אָמְרוּ לִיה: מִן תְּהוּא אֵילְנָא אֲנִן
כְּעִיזִין. אָמַר לֹון: מִינֵיהּ אִינּוּן. וְקִרוּן עֲלוֹי (תהילים קז): אֲרָץ פְּרִי לְמִלְחָה מְרַעַת יוֹשְׁבֵי בָּהּ.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: כִּד סִלְקַת לְחֵבָא, נְסִיבַת אִיזוֹרִי, וְאִיזוֹרִיָּה דְכָרִי, וְאִיזוֹרִיָּה דְחֻמְרִי, מִקְפָּא בִּירְתָא
דְּחֻרוּבְתִּיהָ דְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וְלֹא מְטִינ. קֶצֶת חַד חֲרוּב, וּנְגִיד מְלֵא יְדוֹי דּוּבְשָׂא.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: יְפָה סִפְסוּף שְׂאֲכִלְנוּ בְּיַלְדוּתֵינוּ, מִפְּרָסְקִים שְׂאֲכִלְנוּ בְּזַנּוּתֵינוּ. דְּכִיזְמוּי אִישְׁתַּנֵּי
עֲלֵמָא.

אָמַר רַבִּי חֵינְנָא בְּרַ בָּא: סָאָה אַרְבְּלִית – הִיִּתְהָ מוֹצִיאָה סָאָה סוֹלֵת, סָאָה קָמַח, סָאָה קִיפֵר, סָאָה
מוֹרְסָן, סָאָה גְּנִינִין. וְכַדוֹן – אֲפִילוּ הִדָּא בְּהִדָּא לֹא כְּנִימָא.

רַבִּי חֲנִינָא בְּשֵׁם רַבִּי אֲבִין: קִינְמוֹן – מֵאֲכַל עֵזִים הָן, וְהִיוּ יִשְׂרָאֵל מְגַדְלִין אוֹתוֹ.

רַבִּי חֲנִינָא בְּשֵׁם רַבִּי אֲבִין: שְׁנֵי תְּמִידִין שְׁהִיוּ מְקַרְבִּין כָּכָל יוֹם – הִיוּ מְרַכִּיבִין אוֹתָן עַל גְּבִי גְּמָל,
וְרַגְלֵיהֶן נִזְנְעוֹת בְּאַרְצָא!

רבי חננא בשם רב אידי: מעשה באחד שקשר עז לתאינה, ובא ומצא דבש וחלב מעורבין!

רבי אמר לרבי פרידא, לית את חמי לי ההיא סגולה כגו פרמך? אמר ליה: אין. נפיק בעי מחמיא ליה, עד דהוא רחוק, צפה ביה כמין תור. אמר ליה: לית תדין תורא מחבל פרמך? אמר ליה: תדין תורא דאת סבר – הוא סגולה! וקרא עליו (שיר השירים א): **עד שהמלך במסבו, נרדי נתן ריחו**. בית מקדשא הריב, ואת קאים בקשיותד! מיד איתבעין ולא אשבה.

איתגז קומיה תרין פוגלין מבין ריש שתא לצומא רבא, והנה אפוקי שמיטתא, והוה בעון טעיניה דגמלא. אמר לון: ולית אסור? ולית ספחים אינון? אמר ליה: באיפוקי ריש שתא אינדרעין! באותה שעה התיר רבי לוקח ירק במוצאי שביעית מיד.

בעון קומי: מהו תדין דכתיב (ויאל א): **עבשו פרודות תחת מגרפתיהם?** אמר ליה: תחת שהינו גורפים דבש, הרי אנו גורפין רקובות.

מעשה באחד שהיה לו שורה של תאינין, ובא ומצא גדר של דבש מקוף אותן.

חד בר נש זרע הקלא לפת, והנה מקמע ומזבין.

מעשה בשועל שבא וקינן בראשה של לפת. מעשה בשיחין בקלה אחד של חרדל שהיו בו שלשה בדין, ונפשה אחד מהם, וסיככו בו סוכת יוצרים, ומצאו בו שלשת קבין של חרדלי.

אמר רבי שמעון בן חלפתא: קלח אחד של חרדל היה לי בתוך שלי, והייתי עולה בו בעולה בראש התאינה.

מעשה באחד שזרע סאה של אפונים ועשת שלש מאות סאין. אמרו לו: התחיל הקדוש ברוך הוא לברכה? אמר לון: אולון לכו, די אנחת מלא בישא עליה, די לא גו, כפפלא תוות מעבד.

אמר רבי שמעון בן חלפתא: היה מעשה שאמר רבי יהודא לבגו כסיכנין: עלה והביא לנו גרונרות מן החביות. עלה והושיט ידו ומצאה ידו ומצאה של דבש. אמר ליה, אבא, של דבש הוא! אמר ליה: השקע ידך ואת מעלה גרונרות.

מעשה שאמר רבי יוסי לבגו בציפורן: עלה והביא לנו גרונרות מן החביות. עלה והושיט ידו ומצאה של דבש. אמר ליה, אבא, של דבש הוא. אמר ליה, השקע ידך ואת מעלה גרונרות.

מעשה שאמר רבי יוסי לבגו בציפורן: עלה והביא לנו גרונרות מן העלייה. עלה ומצא את העלייה צף עליה דבש.

רבי חנניא מזבין דבש דבבוריין והנה ליה דבש דצליין. בתר יומין עברין תמן, אמר ליה: בגין לא ממעניא לכו, הוון ידעין ההוא דובשא דיתבית לכו דצליין אינון! אמר ליה: מיניה אנן בעון דו טב לעבידתיה, ואפריש טמיתיה ובנא בי מדרשא דציפורן.

רבי אלעזר בי רבי שמעון אול לחד אתר ואיתגז קומיה כרוב מצמק. אמר לון: סגין דבש יתבתגז ביה! אמרין ליה, לא יתבינון ביה, מיניה וביה הוא!

הַלְבָּה ד'

מתני' המדל בגפנים, בשם שהוא מידל בתוף שלו, כך הוא מידל בשל עניים; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: בשלו הוא רשאי, ואינו רשאי בשל עניים.

גמרא הכל מודים במוכר לחבירו עשרה אשכולות – שיהא אסור ליגע בהן.

[דף ל"ג ע"ב]

הכל מודים בשותף, בשם שהוא מידל בתוף שלו, כך הוא מידל בתוף של חבירו. רבי יהודה עבד ליה בשותף, רבי מאיר עבד ליה במוכר. אמר ליה רבי אימי: הגע עצמך, שאבדלתי תיה אין תעבדינא בשותף, והא תיב לשלם לו.

אמר רבי יוחנן: נראית מוחלפת שיטתו של רבי יהודה! תמן הוא אומר: בין כך ובין כך – נוטלן ומניחן על הגדר, והעני בא ונוטל את שלו. וכא הוא אומר הכין! מתוף שהוא מעכן – הוא עושה יותר לשנה הבאה. ואמור אהי הכא, מתוף שהוא מרבצה – היא עושה יותר לשנה הבאה. אמר ליה: מצוי הוא לזרעה ירק ולהכריחה מן העניים.

הַלְבָּה ה'

מתני' כרם רבעי – בית שמאי אומרים: אין לו חומש ואין לו ביעור. ובית הלל אומרים: יש לו. בית שמאי אומרים: יש לו פרט, ויש לו עוללות, ועניים פודין לעצמן. ובית הלל אומרים: פולז לנת.

גמרא תני: רבי אומר: לא אמרו בית שמאי, אלא בשביעית. אבל בשאר שני שבוע, בית שמאי אומרים: יש לו חומש ויש לו ביעור. על דעתיה דהדין תני, לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני. כמה דתימר: אין מעשר שני בשביעית, דכוותיה – אין נטע רבעי בשביעית.

מעתה, אל יהא לו קדושה! קדושתה מאיליו למדו **קודש הילולים** – הרי הוא בקודש שקורין עליו את החלל.

ויהא מותר לאונן! תני: **קודש** – מגיד שהוא אסור לאונן. ויהא תיב בביעור! בגין דרבי שמעון פוטר בביעור. ויפדה במחויבר לקרקע!

תני רבן שמעון בן גמליאל: אחד שביעית, ואחד

[דף ל"ד ע"א]

שאר שני שבוע, בית שמאי אומרים: אין לו חומש ואין לו ביעור. על דעתיה דהדין תני, לא למדו נטע רבעי ממעשר שני כל עיקר. מעתה, אל יהא לו קדושה! קדושתו – מאיליו למדו **קודש הילולים** – הרי הוא בקודש שקורין עליו את החלל.

ויהא מותר לאונן! תני: **קודש הילולים** – מגיד שהוא אסור לאונן. ויהא תיב בביעור! בגין דרבי שמעון פוטר בביעור. ויפדה במחויבר לקרקע!

רבי זעירא בעי קומי רבי אבהו: מניין שהוא טעון הילולא? קודש הילולאים – קודש הילולאים. לא מתמנעין רבנן בין ה"י להי"ת.

תני רבי אייבו בר נגרי קמיה רבי לא: דרבי ישמעאל, (ויקרא כו) **וְאִם גָּאֵל יִגְאֹל אִישׁ מִמַּעֲשָׂוֹ, חֲמִשִּׁיתוֹ יִסַּף עָלָיו** – פְּרָט לְנִטְע רַבְעִי שְׁאִין מוֹסִיף עָלָיו הוֹמֵשׁ. הוֹר וְתַנִּי קוּמִיָּה: שְׁתֵּי גְאֻלוֹת הֵן, אַחַת לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְאַחַת לְנִטְע רַבְעִי.

תמן תנינן: רבי יהודא אומר: אין לנכרי פְּרָם רַבְעִי. וְחֲכָמִים אֹמְרִים: יֵשׁ לוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: בִּינֵי מִתְנִיתָא, אִין לְנִכְרִי פְּרָם רַבְעִי כָּל עֵינָר.

רב ביבי אומר: בעון קומי רבי זעירא בשם רבי אלעזר, אתיא דרבי יהודא פְּבִית שְׁמַאי עַל דְּעִתִּיה דְּרַבִּי, פְּמָה דְּבִית שְׁמַאי אֹמְרִים: לֹא לְמַדוֹ לְנִטְע רַבְעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שְׁנִי, פְּמָה דְּתִימַר אִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּשַׁבְעִיעִית, וְדַכּוּתִיה, אִין נְטַע רַבְעִי בְּשַׁבְעִיעִית, כֵּן רַבִּי יְהוּדָא אֹמֵר: לֹא לְמַדוֹ נְטַע רַבְעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שְׁנִי. פְּמָה דְּתִימַר: אִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּסוּרְיָא, דַּכּוּתִיה אִין נְטַע רַבְעִי בְּסוּרְיָא. אָמַר לִיה: חֲמִי מַה אָמַר, לֹא אָמַר אֶלָּא אִין לוֹ הוֹמֵשׁ וְאִין לוֹ בִיעוּר, הָא שְׂאָר דְּכָרִים – יֵשׁ לוֹ.

רבי יהודא אומר: אין לנכרי פְּרָם רַבְעִי בְּסוּרְיָא. שְׁמַוְאֵל בַּר אֲבָא בְּעִי: הָא בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: לֹא לְמַדוֹ נְטַע רַבְעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שְׁנִי, פְּמָה דְּתִימַר: "אִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּשַׁבְעִיעִית", וְדַכּוּתִיה, אִין נְטַע רַבְעִי בְּשַׁבְעִיעִית, וְדַכּוּתִיה שְׁלִישִׁית וְשֵׁשִׁית, הוֹאִיל וְאִין בְּהֵן מַעֲשֵׂר שְׁנִי – לֹא יְהֵא בְּהֵן נְטַע רַבְעִי? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: שְׁלִישִׁית וְשֵׁשִׁית – אַף עַל פִּי שְׁאִין בְּהֵן מַעֲשֵׂר שְׁנִי, יֵשׁ בְּהֵן מַעֲשֵׂר עֲנִי שְׁבִיעִית – אִין בְּהֵן מַעֲשֵׂר כָּל עֵינָר.

היפה שאל: הא רבי יודא אומר: לא למדו נטע רַבְעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שְׁנִי, פְּמָה דְּתִימַר אִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּסוּרְיָא, וְדַכּוּתִיה אִין נְטַע רַבְעִי בְּסוּרְיָא. דַּכּוּתִיה, לֹא לְמַדוֹ תְּרוּמַת תּוֹדָה אֶלָּא מִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר, פְּמָה דְּתִימַר: אִין תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּמִדְבָּר. וְדַכּוּתִיה, לֹא תְהֵא תְּרוּמַת תּוֹדָה בְּמִדְבָּר! אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא לְמַדוֹ מִפְּנֵי אֶלָּא לְשִׁיעוּרָן.

תני רבי יוסי ברבי יהודא, רבי אליעזר ברבי שמעון אומר: לא נתחייבו ישראל בנטע רַבְעִי אֶלָּא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, שָׁבַע שְׁכִיבִישׁוֹ, וְשָׁבַע שְׁחִילְקוֹ.

אמר רב הסדא: אתיא דרבי יוסי ברבי יהודא בְּשִׁיטַת רַבִּי יְהוּדָא אֲבִי. פְּמָה דְּרַבִּי יְהוּדָא אָמַר לֹא לְמַדוֹ נְטַע רַבְעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שְׁנִי, פְּמָה דְּתִימַר: אִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי אֶלָּא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וְדַכּוּתִיה אִין נְטַע רַבְעִי אֶלָּא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְהוּא בְּשִׁיטַת בְּנֵי! סוּרְיָא לְמַדָּה מֵאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, אִין אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמַדָּה מִסוּרְיָא.

כתיב (ויקרא יט, כח): **וּבִשְׁנֵה הַחֲמִישִׁית תֹּאכְלוּ אֶת פְּרִיּוֹ**. רבי יוסי הגלילי אומר: הרי את פְּמוֹסִיף פִּירוֹת חֲמִישִׁית עַל פִּירוֹת רְבִיעִית. מַה פִּירוֹת חֲמִישִׁית – לְבַעְלִים, אַף פִּירוֹת רְבִיעִית – לְבַעְלִים. רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, אֲתֵיָא דְּרַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי כְּרַבִּי יְהוּדָא. פְּמָה דְּרַבִּי יְהוּדָה עֲשֵׂה אֹתָהּ בְּנִכְסֵי כֵּן רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי עוֹשֵׂה אֹתוֹ בְּנִכְסֵי.

רבי ירמיה בעי קומי

[דף ל"ד ע"ב]

רבי זעירא: בְּדַבְרֵי מִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ בְּנִכְסָיו, מִהוּ שָׁיחָא חַיִּיב בְּמַעֲשֵׂרוֹת? אָמַר לִיה: כִּי דְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי. דְאָמַר רַבִּי אֲבוּן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: לֹא סוֹף דְּבַר הִלְכָה זוּ, אֲלֵא פֶל הִלְכָה שֶׁהוּא רוֹפֶפֶת בְּבֵית דִּין וְאִין אֶת יוֹדַע מַה מֵיבֵה – צֵא וּרְאֵה מַה הַצִּיבּוֹר נוֹהֵג, וְנִהוּג. וְאֲנִן חֲמִינִין צִיבּוֹרָא דְלֵא מְפָרְשִׁין!

אָמַר רַבִּי מְנַא: אֵלּוּ נֶאֱמַר בְּבֵית שְׂמַאי. וְיֵשׁ צִיבּוֹר עוֹשִׂין בְּבֵית שְׂמַאי? אָמַר רַבִּי אֲבוּן: בְּלוּם לְמוֹדוֹ נִטַּע רַבְעֵי אֲלֵא מִמַּעֲשֵׂר שְׁנִי, כְּמַה דְתִימַר אִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי חַיִּיב בְּמַעֲשֵׂרוֹת, דְכּוֹתִיחָא אִין נִטַּע רַבְעֵי חַיִּיב בְּמַעֲשֵׂרוֹת.

רַבִּי פֶאָה, רַבִּי הֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: עִיסַת מַעֲשֵׂר שְׁנִי בִירוּשָׁלַיִם, כְּרַבִּי מֵאִיר – פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה. כְּרַבִּי יְהוּדָה – חַיִּיבַת בְּחֲלָה. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: לֹא אָמְרוּ אֲלֵא בִירוּשָׁלַיִם, אֲכַל בְּבִבְלוּן – לֹא.

רַבִּי פֶאָה בַר כֶּהֵן בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי: בְּדַבְרֵי מִי שֶׁהוּא חַיִּיב בְּפֶרֶט, מִהוּ שֶׁתְּהֵא חַיִּיבַת בְּחֲלָה? אָמַר לִיה: וְלֹא רַבִּי יְהוּדָה הֵיִיא? וְסַבְרִינֵן מִימַר: כֹּל הֵדָא הִלְכְתָא רַבִּי יְהוּדָה בְּבֵית שְׂמַאי.

הִלְכָה ז'

מִתְנִי' פֶּרֶם שְׂכוּלוֹ עוֹלָלוֹת, רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר אָמַר: לְכַעַל הַבֵּית. וְרַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: לְעֲנִיִּים.

אָמַר רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר: כִּי תִבְצֵר לֹא תֵעוּלָל, אִם אִין בְּצִיר, עוֹלָלוֹת מִנִּיין? אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: וְכִרְמָךְ לֹא תֵעוּלָל – אֲפִילוּ כֹל עוֹלָלוֹת. אִם בֶּן לְמֹה נֶאֱמַר: כִּי תִבְצֵר לֹא תֵעוּלָל? אִין לְעֲנִיִּים בְּעוֹלָלוֹת קוֹדֵם לְבְצִיר.

גְּמֵרָא וְדַכּוּתִיחָא, אִם אִין בְּצִיר – אִין פֶּרֶט, עַד שֵׁיחָא בְצִיר בְּצֵד הַבְּצִיר. אֲכַלְתָּן הֵיח – לֹא.

וְכַמָּה הוּא בְצִיר? דְּבֵית שִׁילָא אָמְרוּ: שְׁלֹשָׁה אֲשַׁכְּלוֹת שֶׁהֵן עוֹשִׂים רַבִּיעַ. וְהָא רַבִּי עֲקִיבָא מְקַיֵּם תְּרֵי קְרָאֵי. וּמַה מְקַיֵּים רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר וְכִרְמָךְ לֹא תֵעוּלָל? שְׁלֹא תֵאמַר: הוּאִיל וְאִין לְעֲנִיִּים עוֹלָלוֹת קוֹדֵם לְבְצִיר – יוֹכֵה בְּהֵן כַּעַל הַבֵּית, לְפִיּוֹם בֶּן צְרִיד מִימַר: וְכִרְמָךְ לֹא תֵעוּלָל.

הִלְכָה ז'

מִתְנִי' הַמְקֻדֵּשׁ כְּרָמוֹ עַד שְׁלֹא נוֹדְעוּ הָעוֹלָלוֹת – אִין הָעוֹלָלוֹת לְעֲנִיִּים. מִשְׁנֹדְעוּ הָעוֹלָלוֹת – הָעוֹלָלוֹת לְעֲנִיִּים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: יִתְּנוּ שְׂכַר גִּידוּלָן לְהַקְדֵּשׁ.

וְאִי זוּ הֵיִיא שֶׁכְּחָה? בְּעָרִים – כֹּל שְׂאִינּוּ יָכוֹל לְפָשׁוּט אֶת יָדוֹ וְלִיפְלָה. וְכִרְגְּלִיּוֹת – מִשְׁיַעֲבוֹר מִפְּנֵה.

גְּמֵרָא תַפְּוֹן תְּנִינֵן: מִתִּירִין בְּנִמְזוּיֹת שֶׁל הַקְּדֵשׁ. אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים: אִין אַתֶּם מוֹדִים לָנוּ בְּגִידוּלֵי הַקְּדֵשׁ שֶׁהֵן אֲסוּרִים? וְאָמְרוּ, הֵן אֲבוֹתֵינוּ בְּשֶׁהַקְּדִישׁ, לֹא הִקְדִּישׁוּ אֲלֵא קוֹרוֹת, מִכְּפִי בְעֵלְי אֲגָרוֹף שֶׁהֵיוּ בְּאִין וְנִטְלִין אוֹתָן בְּרוּעַ.

מה רבנן סברין מימר? קורות ופירות. ואפילו תימר קורות ופירות, קורות – הקדישו, ופירות – לא הקדישו. צריכה לרבנן, המקדיש שדה אילן – מהו שיששיר לו בגדוליה?²

נשמעיןא מן הדא, משונדעו העוללות – העוללות לעניים. שנייה היא, שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. מעתה, אפילו לא נודעו העוללות, יהיו העוללות לעניים! שנייה היא, שהוא פרום הקדש. כהדא דתנא: הנוטע פרום להקדש – פטור מן הערלה, מן הרבעי, ומן העוללות, ותייב בשביעית.

רבי זעירא בשם רבי יוחנן: (ויקרא כח) **ושבתה הארץ שבת לה**. דבר שהוא לה – שביעית חלה עליו. רבי חייא בר אבא בעי קומי רבי מנא: לאוכלו בלא פדיון אי אפשר, שאי אפשר להקדש לצאת בלא פדיון. לפדותו ולאכלו – נמצא פלוסקה לו קורדם מדמי שביעית. אמר ליה:

[דף ל"ה ע"א]

הגיזבר מהליפו ביד אחר.

אמר רבי מתנאי: ולמה לית אנן אמרין פני דאמר רבי יוחנן, דברי רבי יוסי, מפני שקדם נדרו להקבירו. וכא, מפני שקדם הקבירו להקדשו. אמר רבי יוחנן: מעשה היה, והורו פרבי יוסי.

לית הדא פליגי על רבי יוחנן? דרבי יוחנן אמר: מפנין שעבר ממנו – הרי זו שכחה. שנייה היא בערים, שדרבו לבחן.

ואפילו על רבי הושעיא לית הדא פליגי, דרבי הושעיא אמר: רומס הייתי ויתים עם רבי חייא הגדול, ואמר לי: כל זית שאת יכול לפשוט ודך וליטלו – אינו שכחה. שנייה היא, שכל רוגליות ורוגליות – אומן בפני עצמו.

הדרן עלה כל זית

פֶּרֶק שְׁמִינִי

הלכה א' מתני' מאימתי כל אדם מותרין בלקמא משילכו הנמושות. בפרט ובעוללות – משילכו העניים בפרם ויבואו. וביתים – משתרד רביעה שנייה.

אמר רבי יהודה: ותלא יש שאין מוסקין ויתיהם אלא לאחר רביעה שנייה! אלא, כדי שיהא העני יוצא ולא יהא מביא בארבעה איפרות.

גמרא אמר רבי יוחנן: למה נקרא שמן נמושות? שהן באות בסוף. אבא שאול היה קורא אותן – משושות. אית תניי תני: נמושות, ואית תניי תני: משושות. מאן דאמר נמושות – שהן באין בסוף. ומאן דאמר משושות – שהן ממשמשים ובאין. רבי הונא בשם מנחם, רבי יוחנן בן נורי היה יוצא עם הנמושות ומביא פרנסתו של כל השנה.

תני: מתנות עניים שבשדה שאין עניים מקפידים עליהם – הרי הן של בעל הפית. רבי בון בר חייא בעי: ויש אדם קורא שם פיאח לעצמו? תני רבי שמעון בן יוחאי: לעני ולגר תעזוב אותם – ולא לעורכים ולעמלפים.

בְּפֶרֶט וּבְעוֹלָלוֹת וְכוּ'. וְלֹא תִנְיֵנָה נְמוֹשׁוֹת? עַל יְדֵי שֶׁהֵן חֲבִיבִין – הֵן בָּאִין עַל אֶתֶר.

וּבִזְיָתִים מִשְׁתַּרְדֵּר רְבִיעָה שְׁנִיָּה. וְלֹא תִנְיֵנָה נְמוֹשׁוֹת? מִפְּנֵי שֶׁהֵן יָמֵי צְנָה וְאִין יוֹצְאִין אֱלָא בְּחוּרִים.

וְקוֹדֵם לָכֵן אֵינּוּ אִסּוּר מִשּׁוּם גְּזֵל? בְּשִׂמְתָן הִשְׁיִבְנוּ לֹא אֶתֶם שְׂאֵתֶם אוֹמְרִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא צִינָה – אִין

יוֹצְאִין אֱלָא בְּחוּרִים. מִתּוֹךְ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שְׂאִינּוּ מְכִיא פְּרָנְכְתוֹ – אָף הוּא אֵינּוּ יוֹצֵא.

[דף ל"ה ע"ב]

הַלְכָה ב'

מִתְנִי' נְאֻמִּים עַל הַלְקָטָה וְעַל הַשְׂכָּחָה וְעַל הַפָּאָה – בְּשַׁעֲתוֹ. וְעַל מַעֲשֵׂר עֲנִי – בְּכָל שְׁנָתוֹ. וְכֵן לִוִי

– נְאֻמָּן לְעוֹלָם. וְאֵינָהּ נְאֻמִּין אֱלָא עַל דְּבַר שֶׁכֵּן דְּרַךְ בְּנֵי אָדָם לְהִיּוֹת נוֹהֲגִין בּוֹ.

גְּמָרָא עַד אֵיכּוֹן? אָמַר רַבִּי הֵינְיָא: עַד מָקוֹם שֶׁדְּרָכּוֹ לִילָף וְלִבּוֹא בּוֹ בַּיּוֹם. מַעֲשֵׂה וְהֵאֱמִין רַבִּי

לְחַמְשָׁה אַחִים בְּחַמְשָׁה בּוֹרִין שֶׁל הַטִּים. וְאָפְשֵׁר בְּנֵי אֱלָא: מִכָּא צְבָחָר, וּמִכָּא צְבָחָר, בּוֹרָה סְלִיק.

רַבִּי אֶלְעָזָר דְּרוּמָה בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי: מִתְנִיתִין דְּרַבִּי אֶלְעָזָר? דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: נְאֻמָּן עַל הַשְׁנִי

– נְאֻמָּן עַל הַרְאִשׁוֹן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: דְּבָרֵי הַכֹּל הִיא. שְׁנָיָא הִיא, שְׂאִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּדַבַּר עֲרוּהָ

[עֲרָמָה].

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשִׁיעִיא: בְּשֵׁם שְׂלֹא נְחַשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל תְּרוּמָה גְּדוּלָה – בֵּן לֹא נְחַשֵּׁד בֵּן לִוִי

עַל תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי הוֹשִׁיעִיא: מִתְנִיתִין אֲמָרָה בּוֹ; וְכֵן לִוִי נְאֻמָּן לְעוֹלָם!

רַבִּי מְנָא בְּעֵי: וְכֵן לִוִי נְאֻמָּן לְעוֹלָם, אֶפִּילוּ בְּשִׁבְעִיעִית? אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר הֵייא: נְאֻמָּן בֵּן לִוִי לֹאמַר:

מַעֲשֵׂר בְּרוּר הוּא, לְפוּטְרוֹ מִן הַשְׁנִי, אֲכָל בְּאוּמַר: נִיתֵן לִי, אוֹ בְּאוּמַר: מִשְׁלֹו הֵן – אֵינָהּ נְאֻמִּין. דּוּ

מִתְנִיתָא, אֵינָהּ נְאֻמִּין אֱלָא עַל דְּבַר שֶׁכֵּן דְּרַךְ בְּנֵי אָדָם נוֹהֲגִין בּוֹ. בִּינֵי מִתְנִיתָא: אֵינָהּ נְאֻמִּין אֱלָא

עַל דְּבַר שֶׁבְּנֵי אָדָם נוֹהֲגִין בּוֹ.

הַלְכָה ג'

מִתְנִי' נְאֻמִּים עַל הַחִיטִים, וְאֵינָהּ נְאֻמִּים לֹא עַל הַקָּמָה, וְלֹא עַל הַפֶּת.

נְאֻמִּים עַל שְׁעוּרָה שֶׁל אוֹרֵן, וְאִין נְאֻמִּים עֲלֵיו בֵּין חַי בֵּין מְבוּשָׁל.

נְאֻמִּים עַל הַפּוֹל, וְאִין נְאֻמִּים עַל הַגְּרִיסִין, בֵּין חַיִּין בֵּין מְבוּשָׁלִין.

נְאֻמִּין עַל הַשְּׂמֹן לֹאמַר: "שֶׁל מַעֲשֵׂר עֲנִי". וְאִין נְאֻמִּין עֲלֵיו לֹאמַר: "שֶׁל וִיתִי נִקּוּף הוּא".

נְאֻמִּים עַל יֶרֶק חַי, וְאִין נְאֻמִּים עַל הַמְּבוּשָׁל, אֱלָא אִם בֵּן הָיָה לוֹ דְּבַר מְמוּעָט, שֶׁכֵּן דְּרַךְ בְּעַל

הַכִּית לְהוֹצִיא מִלְּפָסוֹ.

גְּמָרָא מוּהוּ שְׁיָהָא נְאֻמָּן לֹאמַר: "חִיטִים נִיתֵן לִי וְעִשִׂיתִי אוֹתָן קָמָח?" "חִיטִין נִיתֵן לִי וְעִשִׂיתִי אוֹתָן

פֶּת"ת? פְּשִׁיטָא לָן שֶׁהוּא נְאֻמָּן.

הָיָה הַכֹּל יוֹדְעִין שְׂרוּב בְּנֵי אָדָם מְכַנְסוּ לְקָטָ – אֶפִּילוּ בֵּן אֵינּוּ נְאֻמָּן.

[דף ל"ו ע"א]

תְּנִי רַבִּי יְהוּדָא אוֹמֵר: מְקוֹם שֶׁנִּהְיֶה לְהִיטוֹת דּוֹרְכֵינ אֶת הָעוֹלָלוֹת – יֵהָא עֲנִי נְאָמֵן לֹמֵר: "יֵינוּ זֶה שֶׁל עוֹלָלוֹת הוּא".

וְדַבְּרוּתֵיהּ, מְקוֹם שֶׁנִּהְיֶה לְהִיטוֹת מוֹסְקִים זֵיתֵי נִיקוּף – יֵהָא עֲנִי נְאָמֵן לֹמֵר: "שְׁמֵן זֶה שֶׁל זֵיתֵי נִיקוּף הוּא".

אֵילָן דְּבֵית אֶפְסֵי, בְּשִׁלּוֹן יֶרֶק, אֲנִישׁוֹן מִתְּקַנְתֵּיהּ, סֵלַק גְּמִילֵיאל זַוְנָה וְתַקְנֵיהּ מִן גּוֹ לְפָסָא.

הַלְקָה ד'

מתני' אין פוחתין לעניים בגורן מחצי קב הטיון, וקב שעורים.

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: חֲצִי קֶב, קֶב וְחֲצִי פּוֹסְמִין, וְקֶב גְּרוֹגְרוֹת, אוּ מִנְה דְּבִילָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: פָּרֶם. חֲצִי לֵג יֵינוּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: רְבִיעִית.

רְבִיעִית שְׁמֵן. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: שְׁמִינִית. וּשְׁאָר כָּל הַפִּירוֹת, אָמַר אֲבָא שְׂאוּל: כְּדֵי שְׁיִמְכְּרִם וְיִקַּח בָּהֶם מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת.

גמרא תְּנִי: רֹבֵעַ אוֹרְזוּ. עוֹבְלָא תְּבַלִּין. לִיטְרָא יֶרֶק. שְׁלֹשֶׁת קִבִּין חֲרוּבִין. חֲצִי לֹג יֵינוּ. רְבִיעִית שְׁמֵן. עֲשָׂרָה אַגְזוּזִים, חֲמִשָּׁה אַפְרָסְקִין, שְׁנֵי רְמוּנִים, וְאַתְרוּג אֶחָד.

מֵאִי טַעְמָא? וְאֵבְלוּ בְּשַׁעֲרֵיהּ וּשְׁבַעוּ – תַּן לֹא כְּדֵי שׁוֹכְעוּ. הִזְקִיחַ שְׂאֵל לְאַבְוִי: מִנְה אֵילָן שִׁיעוּרֵיִיא? אָמַר לֵיהּ: אַחַן צָרְרָא סְמִד דָּא בְּרִתָּא.

רַבִּי חֲנַנְיָה הוֹדָה יְתִיב קוּמֵי רַבִּי [אַמִּין]. וְהוּא אָמַר טַעְמִין, וְהוּא סִתַּר. אָמַר טַעְמִין, וְהוּא סִתַּר. אָמַר לֵיהּ: לֹא כְּלָן מִסְתַּר אֱלָא מִכְּבִי.

אָמַר רַבִּי מִנְה: תְּנִינָא: אַרְבַּע לִיטְרִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: וְכֵן לְעִירוּב. אָמַר רַבִּי חֵינְנָא: הִדָּא דְּתִימָר: כִּינּוּן. אֲבָל בְּשִׁמֵן – מְעַרְבִין מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת.

תְּנִי: מְעַרְבִין בְּחִמּוּין מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. רַבִּי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: כְּדֵי לְמַבּוֹל בְּיֶרֶק הַנֶּאֱמָד שְׁתֵּי סְעוּדוֹת.

רַבִּי יִצְחָק עֲטוּשְׂיָא אָמַר קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם דְּבִי רַבִּי יַנָּאי: אֲפּוּנִין חֵינּוּ – מְעַרְבִין בְּהֵן מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת.

לְמִי נִצְרַכְהָ? לְרַבִּי מֵאִיר. שְׂאֵל תְּאֵמַר: הוּאִיל וְהֵן מְכַרְיָחִין אֶת הַפָּה – אֵין מְעַרְבִין בְּהֵן.

דַּג מְלִיחַ – מְעַרְבִין בּוּ. בְּשַׁר מְלִיחַ – מְעַרְבִין בּוּ. בְּשַׁר חֵי, תְּנִינָה: תְּכַבְּלִין אוּכְלִין אוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא חֵי מִכְּבִי שְׁדַעְתָּן מְקוּלְמַלְתָּ.

רַבִּי יוֹדֵן כְּעִי: הִדָּא סְלִקְרָא, הוּאִיל וְאֵילִין כּוּתְּאֵי אֲכָלִין מִינְה תְּיִיה – מְעַרְבִין בְּהֵן.

שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילֵת בְּשֵׁם רַב: פְּעוּעִין וְגוֹדְגְדָנִיּוֹת וְחִלּוּגְלוּגוֹת – מְעַרְבִין בְּהֵן. בְּעִין קוּמִיָּה: הַיִּידִין יִינוּן? אָמַר לֹן: קְקוּלִין וְהַנְדוּקָא וּפְרָפְחִינִיָּה.

הַלְכָה ה'

מתני' מידה זו – אָמורה בַּפְתָּנִים וּבְלֹאִים וּבִישְׁרָאֵלִים.

הִיָּה מוּצִיל – נֹתֵן מַחְצָה וְנוֹטֵל מַחְצָה. הִיָּה מְמוּעֵט – נֹתֵן לַפְּנִיָּהֶם וְהֵן מַחְלְקִין בִּינֵיהֶן.

גמרא רַבִּי יוֹנָה פֶּתַר מִתְּנִיתִין בְּיֹתֵר מִכְּשִׁיעוֹר. הִיָּה מוּצִיל – נוֹטֵל מַחְצָה וְנֹתֵן מַחְצָה. אָבֵל בְּכִשְׁיעוֹר – הוּא נֹתֵן לַפְּנִיָּהֶם וְהֵן מַחְלְקִים בִּינֵיהֶן.

רַבִּי חֲזַקִּיָּה פֶּתַר מִתְּנִיתָא בְּכִשְׁיעוֹר. בִּיקֵשׁ לְחֻצִיל וְנוֹטֵל מַחְצָה וְנֹתֵן מַחְצָה, שְׁמוּתוּף שְׁנוּטֵל מַחְצָה וְנֹתֵן מַחְצָה – נַעֲשֶׂה דְבַר מוּעֵט. הוּא נֹתֵן בִּינֵיהֶן וְהֵן מַחְלְקִין בִּינֵיהֶם.

תְּנִי: הַמְּסַבֵּיין עַל הַפְּתָחִים – אֵין נִזְקָקִים לָהֶן לְכָל דְּבַר. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: וּבְלַחֹד דְּלָא יַפְחוֹת לִיהַּ מִן אֲתָדוֹן דִּילִיהַּ. הִכָּא אֵת אָמַר: אֵין פּוֹחֲתִין לְעַנְיִים בְּגוֹרָן. וְכָא אֵת אָמַר: אֵין פּוֹחֲתִין לְעַנְיֵי הַעוֹבֵר מִמְּקוֹם

[דף ל"ז ע"ב]

לְמִקוּם! רַב הוּנָא אָמַר: צָא מִחֵן שְׁלִישׁ לְיִצְחָא. רַבִּי יוֹסִי בִירְבִי בּוֹן מַפִּיק לְאֵילִין נַחְתוּמָא בְּהָדָא דְרַב הוּנָא. וּבְלַחֹד בְּהָדִין שִׁיעוֹרָא.

רַבִּי בָּא בָּא בָּא בַּר מַפֵּל בְּעֵי קוּמִי רַבִּי לָא: רְאוּ אוֹתוֹ יוֹצֵא מִן הָעִיר וְנִכְנָס לִיהַּ? אָמַר לִיהַּ: הַנּוֹתֵן – נֹתֵן. וְחִלּוּקָה – יַחוּשׁ לְעַצְמוֹ.

הַלְכָה ו'

מתני' אֵין פּוֹחֲתִין לְעַנְיֵי הַעוֹבֵר מִמְּקוֹם לְמִקוּם מִכְּפִר בְּפּוֹנְדִין, מֵאַרְבַּע סָאִין בְּסַלְעִי. לָן – נֹתֵנִין לוֹ פְּרָנְסַת לִינָה. שֶׁבֶת – נֹתֵנִין לוֹ מוֹזֵן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. מִי שֵׁישׁ לוֹ מוֹזֵן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת – לֹא יִפּוֹל מִן הַתְּמַחִי. מוֹזֵן אַרְבַּע עֶשְׂרֵה סְעוּדוֹת – לֹא יִפּוֹל מִן הַקּוּפָה. וְהַקּוּפָה – נִיגְבַת בְּשָׁנִים, וּמִתְחַלְקֵת בְּשָׁלְשָׁה.

גמרא תְּמַחִי – בְּכָל יוֹם. קוּפָה – מְעַרְב שֶׁבֶת לְעַרְב שֶׁבֶת. תְּמַחִי – לְכָל אָדָם. קוּפָה – אֵינָה אֵלָא לְאֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר בְּלַבַּד. רַבִּי הוּנָה אָמַר: תְּמַחִי – בְּשָׁלְשָׁה, שֶׁהוּא עַל אֲתֵר.

רַבִּי חֲלַבּוֹ בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַּר זְבָדִי, אֵין מְעִמִּידִין פְּרָנְסִין פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה. אָנָּא חָמִי, דִּינִי מְמוֹנָת בְּשָׁלְשָׁה, דִּינִי נְפֹשׁוֹת לֹא כָּל שְׁבָן! וְיִהְיֵי עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה! עַד דְּהוּא מְצַמִּית לָהֶן – הוּא מְסַבֵּן.

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין מְעִמִּידִין שְׁנֵי אַחִין פְּרָנְסִים. רַבִּי יוֹסִי גְּבַר חַד מִן תְּרִין אַחִין. עָאֵל וְאָמַר קוּמִיָּהוּן: לֹא נִמְצָא לְאִישׁ פְּלוּנִי דְבַר עֲבִירָה, אֵלָא שְׁאֵין מְעִמִּידִין שְׁנֵי אַחִין פְּרָנְסִין.

רבי יוסי עאל לכפרה. בעי מוקמה לון פרנסין ולא קבלון עליהון. עאל ואמר קומיהון: בן בכי – על הפקיעו! ומה אם זה שנתמנה על הפתילה – זכה להימנות עם גדולי הדור, אתם שאתם נתמנין על חיי נפשות – לא כל שבין?

רבי חגי בד הנה מקים פרנסין – הנה מטעין לון אורייתא. לומר: שכל שררה שניתנה – בתורה ניתנה. (משלי ח) **בני מלכים ימלכו, בני שרים ישרו.**
רבי חייא בר בא, מקיים ארכוניי.

רבי אלעזר הנה פרנס. חד זמן נחית לבייתיה. אמר ליה: מאי עבדיתון? אמר ליה: אתא חד סיעא ואכלון ושתון וצלו עלך. אמר לון: ליבא אגרי טוב. נחת זמן תינניך, אמר לון: מאי עבדיתון? אמר ליה: אתא חד סיעא חורי, ואכלון ושתון ואקלנך. אמר לון: כדון איבא אגרי טוב!

רבי עקיבא בעון ממניתיה פרנס. אמר לון: נמלך גו בייתא! הלכון בתריה, שמעון קליה דיימר: על מנת מתקל, על מנת מכונייא.

רבי בא בר זבדי אמר: איתפלגין רב ורבי יוחנן. חד אמר: מדקדקים בתי נפשות. וחרנא אמר: אף בכסות אין מדקדקין, מפני בריתו של אברהם אבינו.

מתניתא פליגי על מאן דאמר: אף בכסות אין מדקדקים! פתר ליה: לפי כבודו. ותני בן: במה דברים אמורים? בזמן שאין מכירין אותו. אבל בזמן שמכירין אותו – אף מכסין אותו. והכל לפי כבודו.

והתני: למזונות – שלשים יום. לכסות – ששה חדשים! פתר לה: ליתן. והתני: למזונות – שלשים יום. לפסין ולצדקות – שנים עשר הודש. הא קדמייתא – ליטול! עוד הוא, ליתן. מהו לפסין ולצדקות – שנים עשר הודש? בשכר סופרים ומשנים.

הַלְבָּה ז'

מתני' מי שיש לו מאתים זוז – לא יטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני. היה לו מאתים חסר דינר – אפילו אלק נותנין לו פאחת – חרי זה יטול. היו לו מאתים זוז, אלא שהיו ממושכנין בכתובת אשתו או לבעל חובו – חרי זה יטול. אין מחייבין אותו

[דף ל"ז ע"א]

למכור את ביתו ואת כלי תשמישו.

גמרא חד תלמיד מן דרבי היה לו מאתים זוז חסר דינר. והנה רבי יליף זכי עמיה חד לתלת שני מעשר מסכנין. עבדון ביה תלמידוי עינא בישא ומלון ליה. אתא בעי מזבי עימיה. אמר ליה: רבי! אית לי שיעורא! אמר: זה, מפת פרושים נגעו ביה! רמו לתלמידיו, ואעלניה לקפילין וחסרוניה חד קרט וזכה עימיה היאד מה דהנה וליף.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁנִי

בְּאִשְׁפָּה - חֵיב לְהַכְרִיז, שְׁדַרְךָ הָאִשְׁפָּה לְהַטְלִיטְל.

ב,ד מְצִיעָא בְּגַל אוּ בְכֶתֶל יִשָּׁן - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוּ, שְׂכִיכּוֹל לּוֹמַר שֶׁל אֲמֹרִיין הֵן. מְצִיעָא בַּחוּר אוּ בְכֶתֶל חֲדָשׁ, מְחַצְיוּ וְלַחוּץ - שְׁלוּ. מְחַצְיוּ וְלַפְּנִים - שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אִם הָיָה מְפַלֵּשׁ כְּלוּ לַחוּץ - אִף מֵה שְׁחָצְיוּ וְלַפְּנִים שְׁלוּ. אִם הָיָה מְפַלֵּשׁ כְּלוּ לַפְּנִים - אִף מֵה שְׁחָצְיוּ וְלַפְּנִים שְׁלוּ. אִם הָיָה מְפַלֵּשׁ כְּלוּ לַפְּנִים - אִף מֵה שְׁחָצְיוּ וְלַחוּץ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מְצִיעָא בֵּין פְּצִים, מִן הָאָגוּף וְלַחוּץ - שְׁלוּ. מִן הָאָגוּף וְלַפְּנִים - שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

ב,ה מְצִיעָא בְּבֵית, אִם שָׂרוּ בוּ אוּרְחִין לְפָנָיו - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוּ. וְאִם לֹא - הָרִי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מְצִיעָא בַּה בְּחֻנוֹת, עַד מְקוֹם שְׁדַרְךָ בְּנֵי אָדָם רְגִילִין לְכַנֵּס - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוּ. יָתֵר עַל כֵּן - הָרִי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מְחַבְרוּ וּמְצִיעָא עֲלֶיהָ דְּבַר שֵׁישׁ בוּ שְׁוָה פְּרוּטָה - חֵיב לְהַכְרִיז. הַמוּצֵא שְׁוָה פְּרוּטָה - חֵיב לְהַכְרִיז. פְּחוֹת מְשׁוּה פְּרוּטָה - אִין חֵיב לְהַכְרִיז, שְׁנֵאמַר: "שְׁלֵמָה"; מֵה שְׁלֵמָה מִיַּחַדֵּת דְּבַר שֵׁישׁ בוּ שְׁוָה פְּרוּטָה חֵיב לְהַכְרִיז, כִּף כָּל דְּבַר שֵׁישׁ בוּ שְׁוָה פְּרוּטָה - חֵיב לְהַכְרִיז. פְּחוֹת מְשׁוּה פְּרוּטָה - אִין חֵיב לְהַכְרִיז.

ב,ו בְּרֵאשׁוֹנָה, כָּל הַבָּא וְנוֹתֵן סִמְנִיָּה - הָיָה נוֹטֵלָה. מְשַׁרְבוּ הַרְמָאִין - הַתְּקִינוּ שֶׁיְהֵא זֶה נוֹתֵן סִמְנִיָּה וּמְבִיא רְאִיָּה שְׂאִינוּ רְמָאִי. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְכַרְזִין עֲלֶיהָ שֶׁלֵּשׁ רְגִלִים, וְאַחַר הִרְגֵּל הָאֲחֵרוֹן שְׁבַעָה יָמִים. וּמְשַׁחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַתְּקִינוּ שֶׁיְהוּ מְכַרְזִין עֲלֶיהָ שְׁלוֹשִׁים יוֹם. וּמִן הַסְּפִנָּה וְאֵילֶף הַתְּקִינוּ, שֶׁיְהֵא מוֹדִיעַ לְשִׁכְנָיו וְלַקְרוֹבָיו וְלַמִּדְעִיו וְלְאֲנָשֵׁי עִירוֹ, וְדִיו.

ב,ז הַמוּצֵא מְצִיעָא, אִם יֵשׁ בַּה כְּדִי לְהַחזִיר לְבַעֲלִים בְּשׁוּה פְּרוּטָה וְלִגְבוֹת שְׁכָרָה מִמֶּנָּה - מְטַפֵּל מִמֶּנָּה. וְאִם לֹא - מְנִיחָה בְּמִקְוָמוֹ. אִיזוּ הִיא אֲבָדָה? מְצִיעָא קָרְדָם בְּאִסְרֵטִיא וְטְלִית בְּאִסְרֵטִיא וּפְרָה רוּעָה בֵּין הַזְרַעִים - הָרִי זוּ אֲבָדָה. טְלִית מְנַחַת בְּצַד הַגְּדָר.

ב,א מוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר בְּכָלִי אֲנַפּוּרִיא שְׁמַשְׁתַּמְשִׁין בְּהֵן וְחֵיב. וְאֵלּוּ הֵן כָּלִי אֲנַפּוּרִיא בְּדִי מְחַטִּין וְצַנּוּרִיין, וּמְחַרוּזוֹת שֶׁל קְרַדְמוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל אֵלּוּ שְׂאֵמְרוּ - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוּ. אֵימְתִי? בְּזִמְן שְׁמַצָּאן אֶחָד אֶחָד, אֲבָל אִם מְצָאן שְׁנַיִם שְׁנַיִם - חֵיב לְהַכְרִיז. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַמְצִיל מִפִּי הָאָרִי, וּמִפִּי הָזָאב, וּמִפִּי הַדּוֹב, וּמְשַׁלּוּלִיתוֹ שֶׁל יָם, וּמְשַׁלּוּלִיתוֹ שֶׁל נֶהַר. הַמוּצֵא בְּאִסְרֵטִיא וּבְפִלְטִיא גְּדוּלָה - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוּ, מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעֲלִין מְתִיאֲשִׁין מֵהֶן.

ב,ב מְצִיעָא חֲתִיכוֹת שֶׁל בֶּשֶׂר, וּמְחַרוּזוֹת שֶׁל דְּגִים, וְחֵבִיּוֹת שֶׁל יֵין, וְשֶׁל שְׁמֵן, וְשֶׁל תְּבוּאָה, וְשֶׁל גְּרוֹגְרוֹת, וְשֶׁל זֵיתִים - אִין חֵיב לְהַכְרִיז. כְּתוּב בְּחֵרֶשׁ וְנִתּוֹן עַל פִּי חֵבִית, בְּנִיר וְנִתּוֹן עַל פִּי עֵגוּל - חֵיב לְהַכְרִיז. מְצִיעָא כְּרִיכוֹת בְּרֵשׁוֹת הַיַּחֲדִיד - חֵיב לְהַכְרִיז. בְּרֵשׁוֹת הַרְבִּים - אִין חֵיב לְהַכְרִיז. הָאֵלוֹמוֹת, בֵּין בְּרֵשׁוֹת הַיַּחֲדִיד בֵּין בְּרֵשׁוֹת הַרְבִּים - חֵיב לְהַכְרִיז. מְצִיעָא פְּרוֹת צְבוּרִין - חֵיב לְהַכְרִיז. מְפּוֹרִין - אִין חֵיב לְהַכְרִיז. מְקַצָּתָן צְבוּרִין וּמְקַצָּתָן מְפּוֹרִין - חֵיב לְהַכְרִיז. מְצִיעָא מְעוֹת עֲשׂוּיּוֹת מְגַדְלוֹת - חֵיב לְהַכְרִיז. מְפּוֹרוֹת - אִין חֵיב לְהַכְרִיז. מְקַצָּתָן מְגַדְלִין וּמְקַצָּתָן אִין מְגַדְלִין - חֵיב לְהַכְרִיז. וְכֵמָה הוּא מְגַדֵּל? שְׁלֵשׁ מְטַבְּעוֹת זֶה עַל גְּבִי זֶה.

מְצִיעָא כָּלִי וְלַפְּנֵי פְּרוֹת, כִּיס וְלַפְּנֵי מְעוֹת - חֵיב לְהַכְרִיז. מְקַצָּתָן בְּכָלִי וּמְקַצָּתָן בְּאֶרֶץ, מְקַצָּתָן בְּכִיס וּמְקַצָּתָן בְּאֶרֶץ - חֵיב לְהַכְרִיז. מְצִיעָא דְּבַר שֵׁישׁ בוּ סִמְן, בְּצַד דְּבַר שְׂאִין בוּ סִמְן - חֵיב לְהַכְרִיז. אִם בָּא בַּעַל סִמְן וְנִטַּל אֶת שְׁלוּ - זָכָה זֶה בְּדַבָּר שְׂאִין בוּ סִמְן.

ב,ג הַמוּצֵא סֵלַע, וְאֵמַר לוּ חֲבוּר: סֵלַע זוּ חֲדָשָׁה הִיא. גִּירוּנִית הִיא, שֶׁל מֶלֶךְ פְּלוּנִי הִיא - לֹא אֵמַר כְּלוֹם, שְׂאִין סִמְן לְמְטַבַּע. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֶפְלוּ שְׁמוֹ כְּתוּב עֲלֶיהָ - לֹא אֵמַר כְּלוֹם, אֶלָּא הָרִי הִיא שֶׁל מוּצָאָה. מְצִיעָא

וְחִבִּית מִנַּחַת בֵּין הַגָּדֵר וְחִמּוֹר רֹעֵה בֵּין עֲשָׂבִים - אֵין זֶה אֲבָדָה. מִצָּאן שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה - הָרִי זֶה אֲבָדָה.

ב,ח כָּל דְּבָר שְׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, כְּגוֹן פְּרָה וְחִמּוֹר - יַעֲשֶׂה וְיֹאכֵל. לֹא יַעֲשֶׂה בֵּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהֵן אוֹכְלִין. כָּל דְּבָר שֶׁאֵין עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, כְּגוֹן אוֹיִז וְתַרְנֻגְלוּלִין - מִטְּפֵל בְּהֵן שְׁלֹשָׁה יָמִים. בְּעַגְלִין וּבִסְיָחִין שְׁלוֹשִׁים יוֹם. יוֹתֵר עַל כֵּן - מוֹכְרֵן בְּבֵית דִּין. מִצָּא סִפְרִים - קוֹרָא בְּהֵן אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם. לֹא יִקְרָא בְּהֵן אֶת הַפְּרָשָׁה וְיִשְׁנֶה, וְלֹא יִקְרָא בְּהֵן אֶת הַפְּרָשָׁה וְיִתְרַגֵּם, וְלֹא יִקְרָא שְׁלֹשָׁה בְּכַרְף אֶחָד. וְלֹא יִפְתַּח בְּסִפֵּר יוֹתֵר מִשְׁלֹשָׁה דְּפִין. סוּמְכוּס אוֹמֵר: בְּחֻדְשִׁים אֶחָד לְשָׁלְשָׁה יָמִים. בִּישְׁנִים אֶחָד לְשָׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ. כְּלִי כֶּסֶף מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן בְּצוּנָן, אָבֵל לֹא בְּחֻמִּין, מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁחִירִין. כְּלִי נַחֲשֵׁת מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן בְּחֻמִּין, אָבֵל לֹא בְּאוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִשְׁחִירֵן. מִגְּרָפּוֹת וְקַרְדָּמוֹת - מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן בְּדָבָר הָרֶךְ אָבֵל לֹא בְּדָבָר הַקָּשֶׁה. מִגְּרָפָה, גּוֹרְףָה בֵּה אֶת הַטִּיט. מְדִיחָה וּמִנִּיחָה בְּמִקוּמָה. קַרְדָּמוֹת מְבַקֵּעַ בּוֹ אֶת הָעֵצִים, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִבְקַע בּוֹ לֹא צָנוּן וְלֹא זִית. וְכֹשֶׁם שְׁאֵתָה אוֹמֵר בְּאַבְדָּה - כֶּךָ אֵתָה אוֹמֵר בְּפִקְדוֹן.

ב,ט הַמִּפְקִיד כְּסוֹת אֶצֶל חֶבְרוֹ - מְנַעֲרָה אַחַת לְשָׁלְשִׁים יוֹם, שׁוֹטְחָה לְצַרְפָּה אָבֵל לֹא לְכַבּוּדוֹ. אִם הֵיְתָה מְרַבָּה - נוֹטֵל שְׂכָרוֹ מִמֶּנָּה. הַמוּצָא בְּהֵמַת חֶבְרוֹ - חֵיב לְטַפֵּל בֵּה. עַד מְתֵי חֵיב לְטַפֵּל בֵּה? עַד שְׂיִכְנִיסָה לְרִשׁוֹתוֹ. הַכְּנִיסָה לְמִקּוֹם שִׁירָאָנָה - לֹא יִטְפֵּל בֵּה. נִגְנְבָה אוֹ אֲבָדָה - חֵיב בְּאַחְרֵיּוֹתָה. לְעוֹלָם חֵיב בְּאַחְרֵיּוֹתָה עַד שְׂיִכְנִיסָנָה לְרִשׁוֹתוֹ. הַכְּנִיסָה לִגְנָתוֹ אוֹ לְחוֹרְבָתוֹ, וְאַבְדָּה אוֹ נִגְנְבָה - פְּטוֹר.

ב,י מִצָּא חִמּוֹר טַעוֹן חֶמֶץ, אוֹ דְּבָרִים הָאֲסוּרִים - אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לִגְעַ בְּהֵן. זֶה הַקָּלֵל, כָּל הָעוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שְׁלוֹ - הָרִי זֶה נִזְקֵק לוֹ. וְכָל שְׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שְׁלוֹ - אֵין נִזְקֵק לוֹ. אִם הָיָה חִמּוֹרוֹ נִפְלֵן - פּוֹרֵק עִמּוֹ אֶפְלוֹ מֵאָה פְּעָמִים, רִשְׁאֵי לְהַקֵּל אֶת הַפְּרֹסָה

וְלִגְבוֹת שְׂכָרוֹ הַיִּמְנוֹ, אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְהֵיוֹת עוֹמֵד וּמְחִזִּיר, מִפְּרָק וּמִטְעִין, שְׁנֹאֲמֵר (שְׁמוֹת כג): "כִּי תִפְגַּע וְכִי תִרְאֶה"; יָכוֹל שְׁנִים וּשְׁלֹשָׁה מִיל, תִּלְמוּד לּוֹמֵר: "כִּי תִפְגַּע", יָכוֹל אֶפְלוֹ בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, תִּלְמוּד לּוֹמֵר "כִּי תִרְאֶה", שְׁעָרוֹ חֲכָמִים אֶחָד מִשְׁבַּעַה וּמְחַצָּה בְּמִיל, וְזֶה הוּא רִיס.

ב,יא אוֹהֵב לְטַעוֹן וְשׁוֹנֵא לְפָרֵק - מִצָּוָה לְפָרֵק עִם הַשׁוֹנֵא, שְׁלֹא לְשַׁכּוֹר אֶת לְבוֹ. שׁוֹנֵא שְׁאֲמָרוֹ - שׁוֹנֵא שְׂבִישְׂרָאֵל, לֹא שׁוֹנֵא שְׂבַעוּבְדֵי כּוֹכְבִים. רָאָה חִמּוֹרוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים - חֵיב לְטַפֵּל בּוֹ כְּדָרְךָ שֶׁמִּטְפֵּל בְּשֵׁל יִשְׂרָאֵל. אִם הָיָה טַעוֹן יָיִן נֶסֶךְ - אֵין רִשְׁאֵי לִגְעַ בּוֹ. רָאָה מִים שֶׁהֵן שׁוֹטְפִין וְהוֹלְכִין חֵיב לְגִדְרֵן. זֶה הַקָּלֵל, כָּל דְּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִשׁוּם חֶסְרוֹן פִּיס - יֵשׁ בּוֹ מִשׁוּם הַשֵּׁב אֲבָדָה.

ב,יב מִצָּוָה מִן הַתּוֹרָה לְפָרֵק, אָבֵל לֹא לְטַעוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף לְטַעוֹן, שְׁנֹאֲמֵר: "עִמּוֹ" - עִמּוֹ עַל גְּבֵי הַחִמּוֹר; דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: "עִמּוֹ" אֵתָה בְּשִׁכְרָה. וְכֹשֶׁם שְׁמַצָּוָה עַל בְּהֵמַת עֲצָמוֹ כֶּךָ מִצָּוָה עַל בְּהֵמַת חֶבְרוֹ. חֶבְרוֹ שְׁטַעָה - תּוֹפְסוֹ בְּיָדוֹ, וּמְפָסְגוֹ בְּשׁוֹדוֹת וּכְרָמִים, עַד שְׁמַגִּיעַ לְעִיר אוֹ לְדָרְךָ. וְכֹשֶׁם שְׁמַצָּוָה עַל יָדֵי חֶבְרוֹ כֶּךָ מִצָּוָה עַל יָדֵי עֲצָמוֹ. הוּא עֲצָמוֹ שְׁטַעָה מְפָסַג בְּשׁוֹדוֹת וּכְרָמִים עַד שְׁמַגִּיעַ לְדָרְךָ אוֹ לְעִיר, שְׁעַל מְנַת כֵּן הִנְחִיל יְהוֹשֻׁעַ לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ.

ב,יג אֲבָדַת רַבּוֹ וְאַבְדַת אָבִיו - אֲבָדַת רַבּוֹ קוֹדֶמַת לְאַבְדַת אָבִיו. וְאִם הָיָה אָבִיו שְׁקוּל כְּרַבּוֹ - אֲבָדַת אָבִיו קוֹדֶמַת לְאַבְדַת רַבּוֹ. וְאִיזְהוֹ רַבּוֹ? שְׁלֵמְדוֹ תּוֹרָה וְלֹא שְׁלֵמְדוֹ אוֹמְנוּת. וְאִי זֶה? זֶה רַבּוֹ שְׁלֵמְדוֹ וּפְתַח לוֹ תְּחִלָּה. הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: רַבּוֹ שְׁלֵמְדוֹ חֲכָמָה וְלֹא רַבּוֹ שְׁלֵמְדוֹ מְקָרָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁרַב תִּלְמוּדוֹ מִמֶּנּוּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל שֶׁהֵאִיר עֵינָיו בְּמִשְׁנָתוֹ.

אֲבָדַת אָבִיו וְאַבְדַת אִמּוֹ - אֲבָדַת אָבִיו קוֹדֶמַת לְאַבְדַת אִמּוֹ. אִמְתִּי? בְּזִמְן שֶׁהִיא תַּחְתִּיו אָבֵל אִינָה תַּחְתִּיו - שְׁנִיחָה שׁוּיִן.

אֲבֹתָהּ הָאִישׁ וְאֲבֹתָהּ הָאִשָּׁה - אֲבֹתָהּ הָאִישׁ וְאֲבֹתָהּ הָאִשָּׁה. וְהַעֲבֹדִי כוֹכְבִים וְהַרְוֵעִים בְּהִמָּה דָקָה וּמְגַדְלִיָּה - לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין. הַמוֹמְרִים לְעִבּוֹדַת כוֹכְבִים וְהַמְסַרְת - מוֹרִידִין וְלֹא מַעֲלִין.

מִסְכַּת בְּבָא מִצֵּיא פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

גא, אֵין הַשְׁוֹאֵל רְשָׁאי לְהִשְׁאִיל, וְלֹא הַשׁוֹכֵר רְשָׁאי לְהִשְׁכִּיר, וְלֹא הַשְׁוֹאֵל רְשָׁאי לְהִשְׁכִּיר, וְלֹא הַשׁוֹכֵר רְשָׁאי לְהִשְׁאִיל, וְלֹא זֶה שֶׁמִּפְקִידִין אֶצְלוֹ רְשָׁאי לְהִפְקִידֵן אֶצְלֵךְ אַחֵר, אֶלֶּא אִם כֵּן נִתֵּן לוֹ בְּעַל הַבַּיִת רְשׁוּת. הַשְׁוֹאֵל פָּרָה מִחֲבֵרוֹ וּנְגַבְהָ, וְקָדַם הַשְׁוֹאֵל וְשָׁלַם, וְאַחֵר כִּי נִמְצָא הַגֵּבַב - מִשְׁלַם תְּשׁוּמָה כֶּפֶל לְשׁוֹאֵל, וְתְשׁוּמָה אֶרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנֵי. הַשׁוֹכֵר פָּרָה מִחֲבֵרוֹ, וּנְגַבְהָ אוֹ אֲבֹדָה, וְאוֹמֵר הָרִנִּי מִשְׁלַם וְאִנִּי נִשְׁבַּע. שְׁלֵם וְאַחֵר כִּי נִמְצָא הַגֵּבַב - מִשְׁלַם תְּשׁוּמָה כֶּפֶל אֶרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנֵי. הַמִּפְקִיד פָּרָה אֶצְלֵךְ חֲבֵרוֹ וּנְגַבְהָ אוֹ אֲבֹדָה, וְאוֹמֵר הִלָּה: 'הָרִנִּי מִשְׁלַם לָךְ בְּלֹא שְׁבוּעָה', וְאַחֵר כִּי נִמְצָא הַגֵּבַב - מִשְׁלַם תְּשׁוּמָה כֶּפֶל לְרֵאשׁוֹן וְתְשׁוּמָה אֶרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנֵי.

גב, הַמּוֹכֵר פָּרָה לְחֲבֵרוֹ וּנְגַבְהָ, זֶה אוֹמֵר: 'בְּרֵשׁוּתְךָ נְגַבְהָ', וְזֶה אוֹמֵר: 'בְּרֵשׁוּתִי נְגַבְהָ' - יִחְלְקוּ. נִמְצָא גֵבַב, זֶה אוֹמֵר: 'בְּרֵשׁוּתוֹ נְגַבְהָ'. וְזֶה אוֹמֵר: 'בְּרֵשׁוּתוֹ נְגַבְהָ' - יִחְלְקוּ. הַמּוֹכֵר: 'מִנְהָ אֲנִי חֵיב, וְאִנִּי יוֹדֵעַ אִם לְפִלוֹנִי וְאִם לְפִלוֹנֵי' - נוֹתֵן לְזֶה מְנָה וְלְזֶה מְנָה - שְׁהוּדָה מִפִּי עֲצָמוֹ. אֹמֵר לְשׁוֹנֵי: 'גְּזַלְתִּי אֶת אֶחָד מִכֶּם מְנָה, וְאֵת אֶחָד מִכֶּם מֵאֲתִים, וְאִנִּי יוֹדֵעַ אִיזֶה מִכֶּם' - נוֹתֵן לְזֶה מֵאֲתִים וְלְזֶה מֵאֲתִים. וְאִם לֹא - הִיָּה לוֹ לְשִׁתָּק, זֶה אוֹמֵר: 'מֵאֲתִים שְׁלִי', וְזֶה אוֹמֵר: 'מֵאֲתִים שְׁלִי' - נוֹתֵן לְזֶה מְנָה וְלְזֶה מְנָה, וְהַשְׁאָר לֹא יִתֵּן לָהֶם עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ בִּינֵיהֶן פְּשָׁרָה. שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֶצְלֵךְ אֶחָד, זֶה מְנָה

וְזֶה מֵאֲתִים. בְּשַׁעַת הַתְּבִיעָה, זֶה אוֹמֵר: 'מֵאֲתִים שְׁלִי' וְזֶה אוֹמֵר: 'מֵאֲתִים שְׁלִי' - נוֹתֵן לְזֶה מְנָה וְלְזֶה מְנָה, וְהַשְׁאָר יֵהָא מִנְחָ עַד שֶׁיָּבֵא אֵלֵיהֶם. אֹמֵר רַבִּי יוֹסִי: אִם כֵּן, מִה הַפְּסִיד הַרְמַאי? אֶלֶּא הַכֵּל יֵהָא מִנְחָ עַד שֶׁיָּבֵא אֵלֵיהֶם, וְכֵן שְׁנֵי כָּלִים - אֶחָד גְּדוֹל וְאֶחָד קָטָן.

גג, הַמִּפְקִיד פְּרוֹת אֶצְלֵךְ חֲבֵרוֹ, אֶפְלוֹ הֵן אֲבֹדִין - לֹא יִגַּע בָּהֶן, לְפִיכָךְ בְּעַל הַבַּיִת עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת עַל מְקוֹם אַחֵר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּאֲבֹדִין יִמְכַר בְּפָנָי בֵּית דִּין מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִשִּׁב אֲבֹדָה לְבַעֲלָיִם. הַמִּפְקִיד פְּרוֹת אֶצְלֵךְ חֲבֵרוֹ וְהִרְקִיבוֹ, יֵין וְהִחְמִיץ, שָׁמֶן וְהִבְאִישׁ, אֶפְלוֹ הֵן אֲבֹדִין - לֹא יִגַּע בָּהֶן. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: עוֹשֶׂה אוֹתָן דָּמִים בְּבֵית דִּין. מוֹכֵרֵן לְאַחֵרִים וְאִין מוֹכֵרֵן לְעַצְמוֹ, כִּיּוֹצֵא בּוֹ, גִּבְיָא צְדָקָה שְׁלֵם מִצָּאוֹ עֲנִיִּים לְחַלֵּק לָהֶן אֶת הַפֶּת, מוֹכֵרֵן לְאַחֵרִים וְאִין מוֹכֵרֵן לְעַצְמָן. גִּבְיָא צְדָקָה פּוֹרְטִין לְאַחֵרִים וְאִין פּוֹרְטִין לְעַצְמָן.

גד, הַמִּפְקִיד פְּרוֹת אֶצְלֵךְ חֲבֵרוֹ - הָרִי זֶה יוֹצֵיא לּוֹ חֶסְרוֹנוֹת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁעָרְכֶם עִם פְּרוֹתֵיךְ, אֲכַל אִם הָיוּ מְנַחֵין בְּפָנָי עֲצָמָן, יֹאמֵר לוֹ: 'הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ'. אֶחָד מְעַרְב וְאֶחָד קוֹרֵא שֵׁם מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בַמְּגוּרָה! בְּמַתִּיקָה וּשְׁאָר מִיַּיִן קְטַנְיּוֹת לֹא נִתְּנוּ לָהֶן חֻכְמִים שְׁעוֹר. אֹמֵר בֶּן עֲזַאִי: הַחֲזוֹק כַּחוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא שְׁנַתָּן שְׁעוֹר לְאַלּוֹ, וְלֹא נִתֵּן שְׁעוֹר לְאַלּוֹ. אֹמֵר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מַה אֲכַפֵּת לָהֶן לְעַכְבְּרִין? אוֹכְלִין בֵּין מְהֻרְבָּה בֵּין מְקַמְעָא! אִין יוֹצֵיא לּוֹ חֶסְרוֹנוֹת אֶלֶּא לְכוֹר בְּלִבְד. אֹמֵר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁמֶדֶד לוֹ מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, אֲכַל מֶדֶד לוֹ מִתּוֹךְ גְּרָנוֹ - אִין יוֹצֵיא לּוֹ חֶסְרוֹנוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹתִירוֹת. אֹמְרוּ לוֹ: לֹא! מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִתְּפָרוֹת אֶלֶּא מִפְּנֵי שֶׁהֵן אוֹבְדוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא

¹ מקום אוצר התבואה.

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

אָמְרוּ שְׁמָרִים וְדָבַר אַחַר אֶלָּא בְּשֵׁמֶן בַּלְבַּד, שְׁפַעְמִים שְׁאָדָם לֹקַח מַחְבְּרו שְׁמֵן מְזַקֵּן בְּלֹא פִקְטִין.

ג,ה שְׂאֵל רַבִּי יוֹסִי לַחֲכָמִים: הֲרֵי שֶׁהִפְרִישׁ עֶשֶׂר כוּרִין לַמֶּאֱהָ, וְיָמַד אֶת הַמַּעֲשֵׂר וּפְחַת מֶהֶן, מֵהָא מַה הָיָא? אָמְרוּ לוֹ: כִּשְׁם שְׁפַחַת מַעֲשֵׂר כֶּף פְּחַתוֹ חֲלִין. וְאָף עַל פִּי שְׂאֵל פְּחַתוֹ חֲלִין – מִתָּר. מִדָּד אֶת הַחֲלִין וְהוֹתִירוּ, מֵהוּ? אָמְרוּ לוֹ: כִּשְׁם שֶׁהוֹתִירוֹ הַחֲלִין כֶּף הוֹתִירוֹ הַמַּעֲשֵׂר. וְאָף עַל פִּי שְׂאֵל הוֹתִיר מַעֲשֵׂר – מִתָּר. יֵשׁ לוֹ חֲלִין וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וּמִבְּקֵשׁ לְמוֹכְרֵן, אֵיזָה מֶהֶן מוֹכֵר תְּחִלָּה? אָמְרוּ לוֹ: מוֹכֵר אֶת הַחֲלִין וְאַחַר כֶּף מוֹכֵר מַעֲשֵׂר שְׁנֵי.

ג,ו הַשּׁוֹלַח יָד בְּפִקְדוֹן. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: יִלְקַח בַּחֲסֵר וּבִיתָר. כִּיצַד? הַפְּקִיד לוֹ מִשְׁתִּים וְעַמְדוֹ מֵאַרְבַּע, מֵאַרְבַּע וְעַמְדוֹ מִשְׁתִּים, גּוֹתֵן לוֹ מִשְׁתִּים.

ג,ז הִזְהֵב קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף, כִּיצַד? נִתֵּן לוֹ דִּינָר זָהָב בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה כֶּסֶף – הֲרֵי זֶה קָנָה כָּל מְקוֹם שֶׁהוּא. אָבָל אִם נִתֵּן לוֹ עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה כֶּסֶף בְּדִינָר זָהָב – הֲרֵי זֶה לֹא קָנָה, עַד שֶׁעָשָׂה שִׁימֻשׁ. הַנְּחַשְׁתָּ קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף, כִּיצַד? נִתֵּן לוֹ שְׁלֹשִׁים דִּינָר בְּדִינָר כֶּסֶף – הֲרֵי זֶה קָנָה כָּל מְקוֹם שֶׁהוּא. אָבָל אִם נִתֵּן לוֹ דִּינָר שֶׁל כֶּסֶף בְּשִׁלְשִׁים אִיסָר – הֲרֵי זֶה לֹא קָנָה, עַד שִׁימֻשׁ. אֲסִימוֹן קוֹנֵה אֶת הַמַּטְבֵּעַ. כָּלְלוֹ שֶׁל דָּבָר, כָּל שִׁנְקָנָה – קוֹנֵה. טְלִית קוֹנֵה דִּינָרֵי זָהָב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אָף כִּשְׁאֲמַרוֹ טְלִית קוֹנֵה דִּינָרֵי זָהָב בְּכָל מְקוֹם – כֶּף הַלְכָה, אָבָל אָמְרוּ: מִי שִׁפְרַע מֵאֲנָשֵׁי דוֹר הַמַּבּוּל עֲתִיד לִפְרַע מִמֵּי שְׁאִינוֹ עוֹמֵד בְּדַבּוּרוֹ. וְהַנוּשָׂא וְנוֹתֵן בְּדָבָרִים – אֵין לוֹ עֲלֵיו אוֹנָאָה. אָבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: כָּל הַמְּכַבֵּל אֶת דְּבָרָיו אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימָנוּ.

ג,ח אוֹנָאָה אַרְבַּעַת כֶּסֶף מַעֲשֵׂרִים וְאַרְבַּעַת כֶּסֶף לְסֹלֶעַ, לְשִׁתּוֹת לְמַקְחֵי. עַד מִתִּי מִתָּר לְהַחְזִיר? עַד כְּדֵי שִׁינְאָה לְתַגְרָא אוֹ לְבָקִי. הוֹרָה רַבִּי טְרַפּוֹן בְּלוֹד, הָאוֹנָאָה שְׁמוֹנֶה כֶּסֶף לְסֹלֶעַ, שְׁלִישׁ לְמַקְחַת, וְשִׁמְחוֹ תַגְרֵי לוֹד. אָמַר

לָהֶם: כָּל הַיּוֹם מִתָּר לְהַחְזִיר. אָמְרוּ לוֹ: נִיחַ לָנוּ רַבִּי טְרַפּוֹן בְּמִקּוֹמָנוּ, וְחֲזָרוּ לְדַבְרֵי חֲכָמִים.

ג,ט מִי שֶׁהִטֵּל עֲלָיו – יָדוֹ עַל הָעֲלִיוֹנָה. כִּיצַד? מִכֵּר לוֹ חֲלוּקֵי שְׁוֵה חֲמֵשׁ בְּשֵׁשׁ, יָדוֹ שֶׁל לֹקַח עַל הָעֲלִיוֹנָה, רָצָה אוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי סֹלֶעַ, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הֵילֵךְ חֲלוּקָה, וְתֵן לִי מְעוֹתֵי. אָבָל אִם מִכֵּר לוֹ שְׁוֵה שֵׁשׁ בְּחֲמֵשׁ – יָד הַמוֹכֵר עַל הָעֲלִיוֹנָה. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי סֹלֶעַ. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הֵילֵךְ מְעוֹתֶיךָ וְתֵן לִי חֲלוּקֵי. וְרַבִּי אוֹמֵר: לְעוֹלָם יָד הַמוֹכֵר עַל הָעֲלִיוֹנָה, וְכִשְׁם שֶׁהַמוֹכֵר יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ – כֶּף לֹקַח יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַמוֹכֵר יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, הַלֹּקַח אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, שֶׁכֶּכֶר קָבַל הֵלָּה אֶת מְעוֹתָיו.

ג,י סֹלֶעַ, כִּמְהָ תִּהְיֶה חֲסֵרָה? וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ אוֹנָאָה. סֹלֶעַ אַרְבַּעַת אֶסְרוֹת וְדִינָר אִיסָר; דְּבָרֵי רַבִּי מַאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֹלֶעַ אַרְבַּע פּוֹנְדִיּוֹנוֹת וְדִינָר פּוֹנְדִיּוֹן. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: סֹלֶעַ שְׁמוֹנֶה פּוֹנְדִיּוֹנוֹת, וְדִינָר שְׁנֵי פּוֹנְדִיּוֹנִין. יִתֵּר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הִיָּה מוֹצִיאָה בְּשׁוּיָה הַסֹּלֶעַ עַד שֶׁקָּל. וְהַדִּינָר עַד רַבְעֵ. פְּחוֹת מִכֵּן, אֶפְלוֹ אִיסָר אֵין לְהוֹצִיאָה. לֹא יִמְכְרְנָה לֹא לְתַגְרָא וְלֹא לְהַרְגֵי וְלֹא לְחָרֵם, מִפְּנֵי שֶׁמְרַמָּה בָּהּ אֶת אַחֲרִים. אָבָל נוֹקְבָה וְתוֹלָה בְּצוּאָר. וְכִשְׁם שֶׁאֲתָה אוֹמֵר בְּחֲלִין, כֶּף אֲתָה אוֹמֵר בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וּבַלְבַּד שְׂאֵל יִתְפּוֹן לְהִטִּיל סֹלֶעַ עַל הַשְּׁנֵי. הָאוֹנָאָה – שְׁמוֹנֶה כֶּסֶף. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּדִינָרִין וּבְסֹלֶעִינָן אָבָל בְּדִינָרֵי זָהָב וּבְמַטְבְּעוֹת שֶׁל נְחוֹשֶׁת הִיָּה מוֹצִיאֵן בְּשׁוּיָהֵן.

ג,יא עַד מִתִּי מִתָּר לְהַחְזִיר? בְּכַרְפִּין – עַד כְּדֵי שִׁינְאָה לְשַׁלְּחֵנִי. וּבְכַפְרִים – עַד עַרְבֵי שְׁבֻתוֹת, שֶׁכֵּן דְרָךְ הַשּׁוּק לְהִיּוֹת עוֹמֵד בְּעִירוֹת מְעַרְבֵי שְׁבֻת לְעַרְבֵי שְׁבֻת. הָאוֹנָאָה – אַרְבַּעַת כֶּסֶף. וְהַטְעָנָה – שְׁתֵּי כֶּסֶף. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּזִמְן שֶׁמִּכֵּר לוֹ סֶתֶם, אָבָל אִם קָצַץ עִמּוֹ – אֵין כָּלוּם אַחַר הַקְּצִיצָה.

ג,יב הַנוּשָׂא וְנוֹתֵן בְּאֲמוֹנָה, וְהָאוֹמֵר לְחַבְרוֹ עַל מְנַת שְׂאִין לָךְ עֲלֵי אוֹנָאָה – אֵין לוֹ עֲלָיו

אונאָה. לאַ יֵהא מוכר לוֹ אַת הַיִּפּה בְּשׂוּיָהּ, וְלֹא אַת הַרְעָה בְּאִמּוּנָה, אֲלֵא [אוֹ] שְׂתִיָּהּ בְּשׂוּיָיָהּ אוֹ שְׂתִיָּהּ בְּאִמּוּנָה. מַחֲשָׁב עִמּוֹ שְׂכַר חֲמוּר, שְׂכַר הַחֲמַר, שְׂכַר הַפְּנֵדָק, וְלֹא יֵהא מַחֲשָׁב עִמּוֹ שְׂכָרוֹ - מַפְנֵי שְׂנוּטֵל שְׂכָרוֹ מִמֶּנּוּ.

ג, יג רבי יהודה אומר: ספר תורה בהמה ומרגלית - אין להן אונאה. ספר תורה - מפני שאין לו דמים. בהמה ומרגלית - מפני שרוצה לזונן. אמרו לו: והלא כל דבר רוצה לזונן! רבי יהודה בן בתירא אומר: הסוס והטיטוס והסיף במלחמה - אין להן אונאה. כשם שאונאה במקח - כך אונאה בדברים. ועוד מרבה אונאת דברים מאונאת מומן, באונאת מומן אומר (ויקרא כה, יד): "אל תונו איש את אחיו". ובאונאת דברים הוא אומר (שם שם יז): "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך"; "ויראת" ממי שפוקד על אלו.

ג, יד היו חמרים מבקשין יין ושמן, לא יאמר להן: "לכו אצל פלוני" והוא לא מכר יין ושמן מעולם. היו חלאין באין עליו ויסורין באין עליו וקובר את בנו, לא יאמר לו בדרך שאמרו חבריו לאיוב (איוב ד, ו): "הלא יראתך כסלתך וגו'" - "זכר אתה" אין כתיב כאן אלא "זכר נא" וגו'. רבי יהודה אומר: אף לא יתלה את עינו ויאמר לו: "בכמה חפץ זה?" והוא אין רוצה לקח. ראה גר שבא ללמד תורה, לא יאמר: "ראו מי שבא ללמד! פה שאכל נבלות וטרפות שקצין ורמשין". וכן הוא אומר (שמואל א, יב): "ויען איש משם ויאמר ומאביהם", וכי יש אב לתורה ולא כבר נאמר (משלי ל, ד): "מה שמו ומה שם בנו פי תדע". ואומר (משלי יט, יד): "בית והון נחלת אבות ומה" אשה משפלת".

ג, טו אין מערבין פרות בפרות, ואפילו חדשים בחדשים, וישנים בישנים, ואין צריך לומר חדשים בישנים, וישנים בחדשים, אפלו סאה בדינר וסאה בדינר

וטרסית - לא יערבם וימכרם סאה בדינר. אין מערבין יין חדש בחדש, וישן בישן, ואין צריך לומר חדש בישן וישן בחדש, ולא קשה ברך. ורבי יהודה מתיר קשה ברך מפני שהוא משביחו. וכן היה רבי יהודה אומר: מין אחד המשביח את חברו - מתר. שני מינין המשביחין את אחד - אסור. אין מערבין שמרי יין ביין, אבל נותנים לו שמריו. כיצד? היה שופה יין לחמרים - נותן לו שמרי אותו יין. אבל לא שמרי יין אחר. אף כשאמרו נותן לו שמריו - נותן לו של היום היום, ושל מחר למחר, אבל לא של היום למחר, ולא של מחר להבא. לא יערבם חנוני וימכרם בחנותו, אלא אם כן הודיע. לא ירביץ חנוני בתוך חנותו יין ושמן, מפני שגונב דעת הבריות. מקום שנהגו להטיל מים למחצה לשליש ולרביע - יטילו, ואין משנין ממנה המדינה. מערבין חומטין בתבואה, קב בכור ואינו חושש. ובעלי בתים מטילין כל צרכן, חנוני צורך ומניח על פי המגורה. אין משרבטין ומסרטין את הבהמה, ואין נופחין בקרבים, ואין מטיל בשור לתוך המים.

מִסְכַּת בְּבֵא מִצִּיעָא פֶּרֶק רִבְעִי

ד, א המוכר פרות לחברו בחזקת שיש לו, ונמצא שאין לו, לא כל הימנו לאבד זכותו של זה. מרבין על השכר ואין מרבין על המכר, שנאמר (שמות כב, כד): "אם כסף תלוה את עמי וגו' כנשה"; מה מלוה מיוחדת לו, מה שאת נותן לו - את נוטל ממנו. יצאו אלו שמה שאת נותן לו יותר - את נוטל הימנו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף מרבין על המכר בהקדש, כיצד? משפיר אדם מעותיו לשלחני להתנאות בהן, ולהתלמד בהן ולהתעטר בהן, נגנבו או אבדו - חייב באחריותן. נטלו מלפניו באנס - הרי היא כנושא שכר. נשתלשו עליהם - אסור משום רבית. אם עשה כן בהקדש - הרי זה מעל. שנה האמורה בבתי

בכּיס, אַם ישׁ לוֹ בכּיס - מְתָר. וְאִם לֹא - אָסוּר.

ד, מה שאירש מאבא מכור לך, ומה שתעלה מצודתי מכור לך - לא אמר כלום. מה שארש מאבא היום, ומה שתעלה מצודתי היום מכור לך - דבריו קיימין.

ד, המושיב את חברו בחנות למחצית שכר - הרי זה נותן לו שכרו כפועל בטל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אפלו אכל פתו בציר, ואפלו אכל עמו שתי גרוגרות - זה הוא שכרו. רבי שמעון אומר: נותן לו שכרו משלם, אינו דומה העושה מלאכה ליושב ובטל, ואינו דומה היושב בחמה ליושב בצל, אבל אם אמר לו בשליש: אתה שתף לי, והשליש עשוי עליך הדבר בבטלה - מתר. המושיב את חברו בחנות למחצית שכר, אם היה אמן - לא יעסק באמנתו, לפי שאין עיניו על החנות בשעה שעוסק באמנתו. ואם היה שתף עמו בחנות - מתר. המושיב את חברו בחנות למחצית שכר, לא יקח לוקח ומוכר דברים אחרים, ואם לקח ומכר - השכר לאמצע.

ד, הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר - הרי זה מחשב עמו שכר בטלה. ואי זה שכר בטלה? בשעה שלוקח ובשעה שמוכר. אהד לוקח ושנים מוכרין - מחשב עמו שכר מכירה. אהד מוכר ושנים לוקחין, מחשב עמו שכר לקיחה, אהד לוקח ואהד מוכר, שנים לוקחין ושנים מוכרין, אף על פי שמעדיפין זה על זה - אין בכך כלום. אבל אם אמר לו: שכר בית משלי ושכר בטלה משלך בשליש אתה משתף לי, והשליש עשוי עליך בבטלה - מתר. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, לא יאמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע, אלא מחשב עמו שכר בטלה. היו פרותיו מפקדין אצלו, ואמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע - הרי זה מחשב עמו שכר

ערי חומה - הרי זו רבית, אלא שהתירתו תורה. חיב לו מעות וכתב לו שדהו מוכר, בזמן שהמוכר אוכל פרות - מתר, הלוקח - אסור. רבי יהודה אומר: בין זה ובין זה - מתר. אמר רבי יהודה: כך היה ביתוס בן זונין עושה על פי רבי אלעזר בן עזריה. אמרו לו: משם ראיה? אלא שהמוכר אוכל פרות היה.

ד, יש דברים שהן רבית ואינן רבית. לוקח אדם הלואתו של חברו בפחות, ושטרותיו בפחות, יש דברים שאינן רבית, אבל אסורין מפני ערמות רבית. כיצד? אמר לו: הלויני מנה. אמר לו: אין לי מנה. טול לך עשרים סאה של חטין. אף על פי שחזר ולקח ממנו עשרים וארבעה, אינן רבית. אבל אסורין משום ערמות רבית.

ד, המוכר שדה לחברו, ואמר לו: על מנת שאהא בה אריס, ועל מנת שאהא בה שתף, ועל מנת שהמעשרות שלי, כשתמכרנה - מכרה לי בדמים הללו, אימתי שארצה אני בא נותן לו דמיה ונוטלה - מתר.

ד, היה חיב לו מעות, והשכיר לו בית מדינר אחד, והיה יפה סלע בחדש - אסור. השכיר ממנו בדינר בחדש, אם היה יפה סלע בחדש - מתר. משכן לו בית, משכן לו שדה, ואמר: כשתמכרם - מכרם לי בדמים הללו - אסור. אם אמר לו בשויהן - מתר.

ד, היה מוליך חבילה ממקום למקום, ואמר לו: תנה לי, ואני נותנה לו בדרך שאתה נותנה לי ממקום פלוני, בזמן שבאחריות הנותן - מתר. והמקבל - אסור. היה מוליך פרות ממקום היקר למקום הזול, ואמר לו: תנם לי ואני אעמידנו לך במקום היקר בשער הזול מפרות שיש לי, אם יש לו באותו מקום - מתר. ואם לאו - אסור. אבל חמרין מקבלין מבעל הבית ומעמידים במקום היקר בשער הזול, ואין חוששין. היו חמרין ופועלין עומדין עליו בשוק, ואמר לשלחני: תן לי בדינר מעות ואפרנסם, ואני נותן לך יפה דינר וטריסית ממעות שיש לי

בית, שכר בטלה מעכשיו, אם אמר לו: יצא שכר פתך בשכר עליה - מתר.

ד, הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ואמר לו: קרוב להפסד ורחוק לשכר - מתר משום רבית, וזו היא מדת צדיקים. קרוב לשכר ורחוק להפסד - אסור משום רבית וזו היא מדת רשעים. קרוב זה וזה, ורחוק זה וזה - מתר משום רבית, וכך כל אדם נוהגין. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ואמר לו: הילף מנה ואין אני יכול לעמד על הפרוטרוט - אסור. ראה פרות שהוקרו, ואמר: הילף מנה ויכולני לעמד על הפרוטרוט - מתר.

ד, הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ורצה אחד מהן לישגן - חברו מעכב עליהן על ידו. רבי יהודה אומר: אם היתה ערב שביעית - מתר, שמתחלה לא לקחו אלא על מנת כן. וכן היה רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים מוכרין את הזרע, בפני הזרע ובשעת הזרע ובפרוס הפסח, ובשלשה פרקים מוכרין את היין, בפרס הפסח, ובפרוס העצרת, ובפרוס החג, ובדקין אותו בשלשה פרקים. והשמן - מוכרין אותו מן העצרת ועד החג.

ד, יא הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, לא יהא לוקח בשלו חטין ובשל חברו שעורים, אלא או בכלן חטים או בכלן שעורים, כדי שיהו מעות שניהן שוות בחבילה. הנותן מעות לחברו לקח בהן חטין, ולקח בהן שעורין, שעורין ולקח בהן חטין - ידו על התחתונה. אם פחתו - פחתו לו. ואם הוסיפו - הוסיפו לאמצע. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, רשאי הלוקח לקח בהן כל מה שירצה, ובלבד שלא יקח בהן, לא כסות ולא עצים. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר - רשאי הלוקח לקח באותו המין. וכשהוא מוכר - אין מוכר אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן. הנותן מעות

לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ובאחרונה אמר לו: לא לקחתי - אין לו עלי אלא תרעמת. ואם יש עדים שלקח ומכר - מוציאין ממנו על כרחו.

ד, יב היה חיב לו מעות, ובא לטול ממנו פרות בגרן. אמר לו: צא ועשה לי בשער השוק, ואני נותן לו מכאן ועד שנים עשר חדש - הרי זו רבית, ולא כאסרו הבא לידו. בא ואמר לו, הלויני כור אחד של חטין ואני נותן לך בשער שאתה מוכר בו - מתר. משפרת אשה לחברתה תרנגלת לישב על הביצים בשני אפרוחין בשנה, ואינה חוששת. האשה שאמרה לחברתה: תרנגלת משלי, וביצים משליכי, ואנו חולקים את האפרוחין. רבי יהודה מתיר, ורבי שמעון אוסר.

מסכת בבא מציעא פרק חמישי

ה, א קבל ממנו מאה צאן במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביע, ואני נוטל סלע מכל אחד ואחד באחרונה - אסור; למחצה לשליש ולרביע, מחצה למזונות ומחצה לבטלה, ואני נוטל מכל אחד ואחד באחרונה - מתר. קבל ממנו מאה עגל במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביע, מחצה למזונות ומחצה לבטלה, ואני נוטל דינר זהב מתוך חלקה באחרונה - מתר.

ה, ב אין שמין בכורות תמימים לישראל, אבל שמין להן בכורות בעלי מומין, ושמין בכורות תמימים לכהנים, ואין צריך לומר בעלי מומין.

ה, ג אין שמין לא את העזים ולא את הרחלים, ולא כל דבר שאינו עושה ואוכל, רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שמין את העזים מפני שהן חולבות, ואת הרחלים מפני שהן גוזזות ואת התרנגלת מפני שעושה ואוכלת. השמה תרנגלת מחברתה מטפלת באפרוחים כל זמן שצריכין לאמן. מטפל אדם בבמה טמאה שנים עשר חדש, ובאדם עשירים וארבעה חדש, מקום שנהגו

לְעֹלוֹת שְׂכָר כֶּתֶף לְמַעוֹת - מְצַלִּין, לְבַהֲמָה - מְצַלִּין, וְאִין מְשַׁנִּין מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁמִין עֶגֶל עִם אָמוּ וְסִיחַ עִם אָמוּ, וְאֵף עַל פִּי שְׁמַעְלָה שְׂכָר כֶּתֶף לְמַעוֹת, וְאִין חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רַבִּית.

הַד, הַשֵּׁם בְּהֵמָה מִחֲבָרוּ, עַד מְתֵי חֵיב לְטַפֵּל בָּהּ? סוּמְכּוּס אוֹמֵר: בְּבַהֲמָה דְקָה שְׁלוּשִׁים יוֹם וּבִגְסָה חֲמִישִׁים יוֹם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּדָקָה שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים מִפְּנֵי שְׁטַפּוּלָה מְרַבָּה. יֵתֵר עַל כֵּן, בְּכֹלֶם, אִם הִיָּה חֲלָקוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שֵׁם עָלָיו - אִין מְשַׁנִּין מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה. הַשֵּׁם בְּהֵמָה טְמֵאָה מִחֲבָרוּ, עַד מְתֵי חֵיב לִיטַפֵּל בְּרִלְדוֹת? סוּמְכּוּס אוֹמֵר: בְּאֶתְנּוֹת - שְׁמוֹנֶה עָשָׂר חֲדָשׁ. וּבְגֵדְרוֹת - עָשָׂרִים וְאַרְבָּעָה חֲדָשׁ. וְאִם עֵמֵד עָלָיו כֶּתוּף הַזְּמַן - חֲבָרוּ מֵעַכְבַּ עַל יָדוֹ, אֲבָל אֵינּוּ דוֹמֵה טַפּוּלָה שֶׁל שְׁנָה רִאשׁוֹנָה לְטַפּוּלָה שֶׁל שְׁנָה שְׁנִיָּה. הַשֵּׁם בְּהֵמָה מִחֲבָרוּ, אִין פְּחוֹת מְשַׁנִּים עָשָׂר חֲדָשׁ. עָשָׂה בָּהּ כָּל יָמוֹת הַחֲמָה, וּמִבְּקֵשׁ לְמוֹכְרָה בִּימּוֹת הַגְּשָׁמִים - יְכוּל לְעַכְבַּ עַל יָדוֹ, עַד שֵׁיאֲכִילְנָה כָּל יָמוֹת הַגְּשָׁמִים, הָאֲכִילָה כָּל יָמוֹת הַגְּשָׁמִים, וּמִבְּקֵשׁ לְמוֹכְרָה בִּימּוֹת הַחֲמָה - יְכוּל לְעַכְבַּ עַל יָדוֹ, עַד שֵׁיעֲשֶׂה בָּהּ כָּל יָמוֹת הַחֲמָה.

הַה, הַשֵּׁם בְּהֵמָה מִחֲבָרוּ מֵתָה, בְּכוּסִיָּא² - מְשֻׁלֵּם כְּלָה. וְשֵׁלָא בְּכוּסִיָּא - מְשֻׁלֵּם פְּלַגָּא, שְׂכָף הוּא כּוֹתֵב לוֹ: אִם תְּמוֹת בְּכוּסִיָּא אֲשֻׁלֵּם כְּלָה, דְּלֵא בְּכוּסִיָּא אֲשֻׁלֵּם פְּלַגָּא. שְׁמָה בְּמִנְה וְהַשְּׁבִיחָה, וְהָרִי יָפָה מְאֵתִים זוּו, מֵתָה בְּכוּסִיָּא - מְשֻׁלֵּם שְׁשָׁה שָׁל זָהֵב. שֵׁלָא בְּכוּסִיָּא - מְשֻׁלֵּם חֲמִשִּׁים זוּו. שְׁמָה בְּמִנְה וְהַכְּחִישָׁה, וְהָרִי יָפָה חֲמִשִּׁים זוּו, מֵתָה, בְּכוּסִיָּא - מְשֻׁלֵּם שְׁלֹשָׁה שָׁל זָהֵב. שֵׁלָא בְּכוּסִיָּא - מְשֻׁלֵּם חֲמִשִּׁים זוּו.

הוּ, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִפְּרִין עַל שְׂדֵהוּ, כִּיצַד? קָבַל מִמְּנוּ שְׂדֵה בְּעֶשְׂרֵה כּוּרִין חֲטִין, וְאָמַר לוֹ: תֵּן לִי מְאֵתִים דִּינָר וְאַפְרַנְסָה, וְאֵנִי נוֹתֵן לָךְ שְׁנַיִם עָשָׂר כּוּר

בְּשָׁנָה - מֵתָר. אֲבָל אִין מִפְּרִין עַל סְפִינְתוֹ, וְעַל חֲנוּתוֹ, וְעַל כָּל דְּבָר שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל. מִקְּבַל אָדָם צֵאֵן בְּרֹזֶל מֵאֲשֵׁתוֹ, וְהוֹלְדוֹת וְהַגְזִין שְׁלוֹ. וְאִם מֵתוּ - חֵיב בְּאַחֲרִיּוֹתָן.

הוּ, אֵיזָה הוּא צֵאֵן בְּרֹזֶל? הִיוּ לְפָנָיו מֵאָה צֵאֵן, וְאָמַר לוֹ: הָרִי הֵן עֲשׂוּיּוֹת עָלֶיךָ לְמַחְצָה לְשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעֵ, בְּמֵאָה שֶׁל זָהֵב, וְהוֹלְדוֹת וְהַגְזִין שְׁלָף. וְאִם מֵתוּ - אֵתָה חֵיב בְּאַחֲרִיּוֹתָן, וְאֵתָה מַעְלָה לְסַלַע מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד - מֵתָר. מִקְּבָלִין צֵאֵן בְּרֹזֶל מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים וְיֹשְׁדָה צֵאֵן בְּרֹזֶל אֶפְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל, לִזְוֵה אָדָם מֵאֲשֵׁתוֹ וּבְנָיו בְּרַבִּית, אֲלֵא שְׁמַחְנֵן בְּרַבִּית.

הח, אִין יִשְׂרָאֵל רִשְׁאֵי לְלוּוֹת שְׁקָל וְלֵהֲלוּוֹת כְּסַלַע, אֲבָל עוֹבֵד כּוֹכְבִים רִשְׁאֵי לְלוּוֹת בְּשְׁקָל וְלֵהֲלוּוֹת כְּסַלַע. יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹהַ מַעוֹת מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים, וּמִבְּקֵשׁ לְהַחְזִירָן לוֹ, מְצֵאוּ חֲבָרוּ וְאָמַר לוֹ: תִּנָּם לִי וְאֵנִי נוֹתֵן לָךְ, כְּדָרְךָ שְׂאֵתָה נוֹתֵן לוֹ - אָסוּר. וְאִם הָעֵמִידוּ אֲצַל הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים - מֵתָר. וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁלוֹהַ מַעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וּמִבְּקֵשׁ לְהַחְזִירָן לוֹ, מְצֵאוּ יִשְׂרָאֵל אַחַר, וְאָמַר לוֹ: תִּנָּם לִי וְאֵנִי נוֹתֵן לָךְ, כְּדָרְךָ שְׂאֵתָה נוֹתֵן לוֹ - מֵתָר. וְאִם הָעֵמִידוּ אֲצַל יִשְׂרָאֵל - אָסוּר. יִשְׂרָאֵל שְׂאֵמֵר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים: הִילָךְ שְׂכָרָךְ וְצֵא, וְהִלּוּהַ מַעוֹתֵי בְּרַבִּית - אָסוּר. וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׂאֵמֵר לְיִשְׂרָאֵל: הִילָךְ שְׂכָרָךְ וְהִלּוּהַ מַעוֹתֵי בְּרַבִּית - מֵתָר. אֲבָל אָסוּר מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵינִן. מַעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִפְּקוּדוֹת אֲצַל הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים - מֵתָר לְהִלּוּוֹתָן בְּרַבִּית, וְשֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים הַמְּפַקְדוֹת אֲצַל יִשְׂרָאֵל - אָסוּר לְהִלּוּוֹתָן בְּרַבִּית. זֶה הַכֵּלֵל, כָּל שְׂבֻאֲחֵרִיּוֹת יִשְׂרָאֵל - אָסוּר. כָּל שְׂבֻאֲחֵרִיּוֹת עוֹבֵד כּוֹכְבִים - מֵתָר. יִשְׂרָאֵל שְׁנַעֲשֶׂה לוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים אִפּוּטְרוֹפּוּס, אוֹ סְנַטְר - מֵתָר לְלוּוֹת הַיִּמְנוּ בְּרַבִּית, וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁנַעֲשֶׂה אִפּוּטְרוֹפּוּס לְיִשְׂרָאֵל, אוֹ סְנַטְר - אָסוּר

² בפשיעה.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק שִׁישִׁי

ו, א אין פּוֹסְקִין על הפרות עד שִׁיעָא השער, אפלו ישנות הולכות מארבע - אין פּוֹסְקִין על החדשות מארבע, עד שִׁיעָא השער לחדש ולשן. יצא שער לאחרים, אף על פי שאין לו - מתר לקוץ הימנו. במה דברים אמורים? בזמן שמוצא לקח באותו השער, אבל אם היו לקוטות והולכות מארבע, והוא אינו מוצא לקח, אלא משלשה - הרי זה אינו פוסק עד שִׁיעָא השער הלוקט ולמוכר, ופוסק עמו על הגדיש של תבואה, ועל העביט של ענבים, ועל המעטים של זיתים, אף על פי שלא יצא השער. אבל אחרים לא יקיצו על גביו. ופוסק עמו על הזבל באשפות כל ימות השנה, אף על פי שאין לזה - יש לזה.

ו, ב אין פּוֹסְקִים על הביצים של יוצר, אלא עד שיעשו. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? באלו העושים בעפר לכן, אבל באלו העושים בעפר שחור, כגון כפר חנניא וחברותיה, כפר שיחין וחברותיה - מתר לקוץ. שאף על פי שאין לזה יש לזה. אין פּוֹסְקִין על החלב ועל הגזין, אלא עד שיעשו. התחיל לחלב - מתר לקוץ. התחיל לגז - מתר לקוץ. אין פּוֹסְקִין, לא על האפרוחין ולא על הפרגיות, ולא על הדגים בטבריא, ולא חבילי קש. אבל פּוֹסְקִין על הביצים, ועל הצפרים, ועל הדגים, שבשאר כל מקומות, ועל חבילי עצים. זה הכלל: כל שיש לו גרן - קוצץ עמו כשער גרן. וכל שאין לו גרן - קוצץ עמו כל שעה שירצה.

ו, ג היו לפניו מאה צאן, ואמר לו: הרי גזיהם של אלו עשויות עליך במאה של זהב - מתר. מליטרא כף וכך - אסור. אם יש לו - מתר לגז ולתן לו. היו לפניו מאה כר, אמר לו: קמה זו עשויה עליך במאה של זהב - מתר. בכור כף וכך - אסור. ואם יש לו - מתר לקצר ולתן לו. ואמר אדם לחברו:

ללוות הימנו ברבית. ישראל הלזה מן העובד כוכבים ועובד כוכבים הלזה מישראל, ישראל אחר נעשה לו ערב ואינו חושש.

ה, ט ישראל שלזה מעות מן העובד כוכבים, ועובד כוכבים שלזה מעות מישראל, ונתגיר. בין שזקפן עליו עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו משנתגיר, גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עובד כוכבים שלזה מעות מישראל ונתגיר, בין שזקפן עליו במלזה עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו במלזה משנתגיר - גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. וישראל הלזה מעות מעובד כוכבים ונתגיר, וזקפו עליו במלזה, עד שלא נתגיר - גובה את הקרן וגובה את הרבית, משנתגיר - גובה את הקרן ואין גובה את הרבית. המלזה את חברו ברבית, וכו' לפני בית דין - קונסים אותו, ואינו גובה, לא את הקרן ולא את הרבית; דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר אומר: שטר שיש בו רבית - קונסין אותו, ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית. וחכמים אומרים: גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. המוצא שטר רבית - יקרענו. בא לבית דין - יקרעוהו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הכל כמנהג המדינה. המלזה את חברו ברבית, והלה הלזה, וירש עליו שטרי רביות, ואמר לו: צא שלי בשלף - מתר. אם באו לבית החשבון - אסור. המלזה את חברו ברבית, ועשה תשובה - חייב להחזיר. מת והניח לפני בניו - לא יחזירו בניו, על זה נאמר (איוב כז, טז): "יכין וצדיק ילבש" וגו'. אבל הניח להן אביהן פרה שדה וטלית, וכל דבר שיש בה אחריות - חייבין להחזיר.

וה, אומר אדם לחברו: ילך חמורי עמך היום, ושלף עמי למחר. תחרש פרתי עמך היום ושלף עמי למחר. אבל לא יאמר לו: חמורי עמך היום למזרח ושלף עמי למחר במערב, תחרש פרתי עמך היום במזרח ושלף עמי למחר במערב, ואם היה שחר שוה - הרי זה מתר. רבי יהודה אומר: כל ימי הגריר אחר, וכל ימי הרביעה אחד. האומר לפועל: 'הילף מנה זה, ויהא בידך שתעשה עמי בפעלה בגרן מדינר ליום', והיה יפה סלע ביום - מתר. הנותן מעות לחברו לתן לו פרות בגרן - חייב להעמיד לו בשער בינוני. ואיזה שער בינוני? היו הולכות משמונה ותשעה ומעשרה - נותנן לו מתשעה. בשער הזול - נותנן לו בשער הזול. בשער היקר - נותנן לו בשער היקר. רבי יהודה אומר: לעולם נותנן לו בשער הזול. לא יאמר לו: 'תן לי בשער הזול', אלא אומר לו: 'תן לי מעותי שלוקח אני בהן בשער הזול'. במה דברים אמורים? בזמן שמוצא לקח בכל מעות שנתן לו, אבל אינו מוצא לקח אלא כור אחד בסלע - נותן לו כור אחד בסלע, והשאר נותן לו כשער בינוני.

ו, רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב פטרין בלבקר, ופטרין את המלוה מללקות מפני שהוא ב'קום עשה'. אומר רבי יוסי: בוא וראה כמה סמויות עיניהם של מלוי רבית. אדם קורא לחברו "עובד כוכבים ומגלה עריות ושוֹפֵף דמים" - מבקש שיפול עמו לחיים, והלה מביא את הלבקר, ואת הקלמוס, ואת הדיו, ואת השטר ואת העדים, ואומר: בואו וכתבו עליו שאין לו חלק במי שפוקד על הרבית, וכותב ומעלה בערכאים, וכפר במי שאמר והיה העולם, הא למדת, שמלוי ברבית כופרין בעקר. רבי

הילך מאתים זוז על מה ששדף עושה, ובלבד שלא יאמר לו מארבע בסלע, מסאתים בסלע, מלוה אדם את אריסיו מארבע בסלע, מסאתים בסלע, במה דברים אמורים? בזמן שלא ירד לתוך שדהו, אבל אם ירד לתוך שדהו - הרי הוא ככל אדם. פוסק אדם עם אריסיו לזרע להוצאה - הרי זה אסור. ולא עוד, אלא אפלו זרע והוסיף בסאתים - לא יוציאם לאמצע לתוך שדהו, עד שיעשה עליו דמים, פסק הימנו חטין, ונתן לו שעורין, שעורין ונתן לו חטין - אסור. לא יאמר לו: הילף מנה וצא קח לך מן השוק, אלא לוקח ונותן לו. אומר אדם לחברו: הלוני חבית אחת של יין, עד שיבא בני, או עד שאפתח את הדות. היתה לו חבית בתוך הדות, ונפתח הדות ונפלה ונשברה, אף על פי שחייב באחריותה - מתר. והלל אוסר. למה זה דומה? לנותן מעות לחברו לתן לו פרות בגרן, ונגנבו, או אבדו - חייב באחריותן. אם פחתו או הותרו - חייב להעמיד לו.

ו, ד, לקח הימנו לגין וחצי לגין, רביעית ושמינית - רשאי שיאמר לו: תן לי מיד בפחות, ואינו חושש משום רבית. פיוצא בו, הלוקח מקח מחברו על מנת לתן לו מכאן ועד שנים עשר חדש, רשאי שיאמר לו: תן לי מיד בפחות, ואינו חושש משום רבית. המוכר יין ושמן לחברו כל ימות השנה - חייב להעמיד לו כדרך שהעמיד בקוטלזין⁴, ולא יהא מוכר את החבית בשלשה שערים, ואם היה מסבב והותיר - מוכר את השאר באיזה מהן שירצה. אגרי-קמוז⁵ היה בירושלים, ולא היו מכוונים על השערים, אלא על המדות, כשהיתה חבית נמכרה בירושלים בשלשה שערים, פיה שוליה ואמצעה.

⁴ יש כמה שגורסים כאן כמילה אחת: איגראנאמין או אנדרומין - ופירושו: הממונים לחלקות את מעוותי המדות.

⁵ שוק למכירת יינות.

אבוד, אָבֹד, אָבֹד דְּכֵר הָאָבוֹד - שׁוֹכֵר עֲלֵיהֶן אוֹ מִטְעֵן. כִּיצַד? אֹמֵר לוֹ סִלַּע פְּסַקְתִּי לָךְ, הֲרִינִי נוֹתֵן לָךְ שְׁתִּים, הֲלֵךְ וְשׁוֹכֵר מִמָּקוֹם אַחֵר - בָּא וְנִטַּל מִזֶּה וְנוֹתֵן לְזֶה. בְּמָה דְבָרִים אָמּוּרִים? בְּזִמְן שְׁפוּסֵק עֲלָיו בְּמָקוֹם שְׁאִינוֹ מוֹצֵא לְשׁוֹכֵר, אָבֹל רָאָה חֲמֵרִין מִמְשַׁמְשִׁין וּבָאִין, וְאָמַר לוֹ צֵא וְשׁוֹכֵר לָךְ אֶחָד מְאֹלוֹ - אִין לוֹ עֲלָיו אֲלֵא תִרְעַמְתָּ.

ז, ב הַשׁוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה וּפְרָקָה עֲלָיו בְּאֻמְצַע הַקָּמַל - אִין לוֹ עֲלָיו אֲלֵא תִרְעַמְתָּ. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וּמֵת לוֹ מֵת, אוֹ שְׁאַחֲזוֹתוֹ חֲמָה - הָרִי אֵלוֹ שְׁמִין לוֹ. כִּיצַד שְׁמִין לוֹ? אִם הָיָה שְׁכִיר חֲדָשׁ - נוֹתְנִים לוֹ לְפִי שְׁכִירוֹתוֹ. קִבְּלֵן - נוֹתְנִים לוֹ לְפִי קִבְּלוֹתוֹ. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהִבְיֵא שְׁלִיחוֹת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְהֵלֵךְ וְלֹא הִבְיֵא - נוֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ מִשְׁלָם. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהִבְיֵא קְנִים וְדוֹקְרָנִים לְכָרֵם, וְהֵלֵךְ וְלֹא הִבְיֵא - נוֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ מִשְׁלָם. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהִבְיֵא עֲנָבִים וְתַפּוּחִים וְדִרְמִסְקָנוֹת⁶ לְחוֹלָה, וְהֵלֵךְ וּמִצָּאוֹ שְׁמֵת, אוֹ שְׁהִבְרִיא, לֹא יֹאמֵר לוֹ: 'טוֹל מָה שְׁהִבְאֵת בְּשִׁכְרְךָ!', אֲלֵא נוֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ מִשְׁלָם.

ז, ג הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְחָרֵשׁ - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְנִכְשׁ. לְנִכְשׁ - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְחָרוּשׁ לְחָרֵשׁ בְּשָׂדֶה זוֹ - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְחָרוּשׁ בְּשָׂדֶה אַחֲרָת. לְנִכְשׁ בְּשָׂדֶה זוֹ - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְנִכְשׁ בְּשָׂדֶה אַחֲרָת. שְׁכָרוֹ לְנִכְשׁ וְגָמַר אֶת שְׂדֵהוּ - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְעָדַר שְׁתֵּי גִפְנִים. שְׁכָרוֹ לְעָדַר וְגָמַר אֶת שְׂדֵהוּ - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְנִכְשׁ אֶת שְׁתֵּי גִפְנִים. גָּמַר בְּחָרִישׁוֹ הַיּוֹם - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְחָרוּשׁ בְּשָׂדֶה אַחֲרָת, שְׁיֹאמֵר לוֹ: פְּרַנְס לִי מִלֵּאכָה מִתּוֹךְ שְׁלָךְ אוֹ תֵּן לִי שְׁכָרִי בְּמָה שְׁעִשִׂיתִי. גָּמַר נִכּוּשׁ בְּחִצּוֹת הַיּוֹם - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְנִכְשׁ בְּשָׂדֶה אַחֲרָת, שְׁיֹאמֵר לוֹ פְּרַנְס לִי מִלֵּאכָה [מִתּוֹךְ] שְׁלָךְ אוֹ תֵּן לִי שְׁכָרִי בְּמָה שְׁעִשִׂיתִי, וְכֵן הוּא שְׁגָמַר חָרִישׁוֹ בְּחִצֵּי הַיּוֹם - לֹא יֹאמֵר לוֹ: הֲרִינִי חָרוּשׁ בְּשָׂדֶה פְּלוּנִי.

שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר: יִתֵּר עַל מָה שְׁמֵרוּיָחִין - הֵן מִתְחַיְבִין, שְׁהֵן עוֹשִׂין אֶת הַתּוֹרָה פְּלִסְטֵר, וְאֶת מִשָּׁה טֶפֶשׁ, וְאוֹמְרִין: אֵילוֹ הָיָה מִשָּׁה יוֹדֵעַ שְׁכָךְ אֲנִי מְרוּיָחִין - לֹא הָיָה כּוֹתֵבוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: קֶשֶׁה רַבִּית, שְׁאֵף שְׁאֵלַת שְׁלוֹם רַבִּית. כִּיצַד? וְהוּא שְׁלֵא שְׁאֵל בְּשְׁלוֹמוֹ מִיָּמָיו, עַד שְׁלוֹהֵ הַיָּמִנּוּ, הַקְּדִים לוֹ שְׁאֵלַת שְׁלוֹם, הָיִי אֵף שְׁאֵלַת שְׁלוֹם - רַבִּית.

רַבִּי שְׁמַעְיָה אֹמֵר: כָּל שֵׁישׁ לוֹ מְעוֹת וְאִין מְלוּה אוֹתָן בְּרַבִּית, עֲלָיו הַכְּתוּב אֹמֵר (תְּהִלִּים טו, ה): "כִּסְפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁךְ עוֹשֵׂה אֵלֶּה לֹא יִמוּט לְעוֹלָם", הָא לְמַדְתָּ, שְׁמִלּוּי רַבִּית מִתְמוּטְטִין וְהוֹלְכִים מִן הָעוֹלָם. מִטְמוּט זֶה אִינִי יוֹדֵעַ מָה הוּא, כְּעִנְיֵן שְׁנֵאמַר (מִשְׁלֵי כד, יא): "הִצַּל לְקַחִים לְמוֹת" וְגו'.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק שְׁבִיעִי

ז, א הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵלִים, בֵּין שְׁהִטְעוּ אֶת בְּעַל הַבַּיִת וּבֵין שְׁבַעֲל הַבַּיִת הַטְּעָה אוֹתָן - אִין לָהֶם זֶה עַל זֶה אֲלֵא תִרְעוּמוֹת. בְּמָה דְבָרִים אָמּוּרִים? בְּזִמְן שְׁלֵא הִלְכוּ, אָבֹל שְׁכָר הַחֲמֵרִין וְהִלְכוּף וְלֹא מְצָאוּ; שְׁכָר אֶת הַפּוֹעֵלִים וְהִלְכוּ וּמְצָאוּ אֶת הַשְּׂדֵה כְּשִׁהִי לְחָה - נוֹתֵן לָהֶם שְׁכָרֵם מִשְׁלָם, שְׁאִינוֹ דוּמָה הַעוֹשֶׂה מְלֵאכָה לְיוֹשֵׁב בְּטַל, וְאִינוֹ דוּמָה הַבָּא טְעוֹן לְבֵא רִיקָן. בְּמָה דְבָרִים אָמּוּרִים? בְּזִמְן שְׁלֵא הִתְחִילוּ, אָבֹל אִם הִתְחִילוּ - הָרִי אֵלוֹ שְׁמִין לָהֶם. כִּיצַד? קִבְּלוֹ הַיָּמִנּוּ קָמָה לְקַצֵּר בְּשְׁתֵּי סִלְעִים, קָצַר חִצְיָה וְהִנִּיחַ חִצְיָה. טְלִית לְאַרְגַּ בְּשְׁתֵּי סִלְעִים, אָרְגַּ חִצְיָה וְהִנִּיחַ חִצְיָה - הָרִי אֵלוֹ שְׁמִין לוֹ, אִם הָיָה מָה שְׁעִשָּׂה יָפֵה שְׁשֵׁה דִינָרִין - נוֹתֵן לוֹ סִלַּע, אוֹ יְגַמַּר מִלֵּאכְתּוֹ. וְאִם הָיָה יָפֵה סִלַּע - נוֹתֵן לוֹ סִלַּע. רַבִּי דוּסָא אֹמֵר: שְׁמִין עַל מָה שְׁעִתִּיד לְהַעֲשׂוֹת, אִם הָיָה מָה שְׁעִתִּיד לְהַעֲשׂוֹת יָפֵה חֲמֵשֶׁה דִינָרִין - נוֹתְנִין לוֹ שְׁקָל, אוֹ יְגַמַּר מִלֵּאכְתּוֹ. וְאִם הָיָה יָפֵה שְׁקָל - נוֹתְנִין לוֹ שְׁקָל. בְּמָה דְבָרִים אָמּוּרִים? בְּדָבָר שְׁאִינוֹ

⁶ פרי הבא מעיר דמשק ונקרא על שמה.

גַּמְר אַתְּ נִכְוָשׁוּ בַּחֲצֵי הַיּוֹם - לֹא יֵאמַר לוֹ: הֲרִינִי מִנְכַשׁ עִמָּךְ בְּשֹׁדֵה פְלוֹנִי, וְאִם הִתְנַה עֲלֶיךָ מִתְחַלֵּה עַל מִנַּת כֶּן - הֲרִי זֶה מִתֵּר. רִשְׁאֵי בַעַל הַבַּיִת לְשִׁנּוֹתוֹ לְמִלְאָכָה קָלָה, אֲבָל לֹא לְמִלְאָכָה חֲמוּרָה. הֲאֵי כִיִּצֵּד? שִׁכְרוּ לְנִכְשׁ בְּשֹׁדֵהוּ, וְגַמְר אֶת שְׁדֵהוּ, אוֹמֵר לוֹ מִדַּעְתּוֹ: בֵּא וְעֵדֵר שְׁתֵּי גַפְנִים. שִׁכְרוּ לְעֵדֵר, וְגַמְר אֶת שְׁדֵהוּ, אוֹמֵר לוֹ עַל כְּרָחוּ: בֵּא וְנִכְשׁ שְׁתֵּי גַפְנִים.

ז, ד הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים לְעִשׂוֹת בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וְטָעוּ וְעָשׂוּ בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הוּא נוֹתֵן לָהֶם שִׁכְרָן מִשְׁלֵם, וְחֹזֵר וְנוֹטֵל מִבַּעַל הַבַּיִת מֵה שֶׁהֵגֵנוּ אוֹתוֹ. הֲרֹאֵם בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וְהִלְכוּ וְעָשׂוּ בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ, הוּא אֵינּוּ נוֹתֵן לָהֶם כְּלוּם, וְהֵן הוֹלְכִין וְנוֹטְלִים מִבַּעַל הַבַּיִת, מֵה שֶׁהֵגֵנוּ אוֹתוֹ.

ז, ה הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר וְהַבְּרִיקָה אוֹ נִשְׁתַּטֵּתָה - אֵינּוּ חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. מִתָּה אוֹ שִׁנְטֵלְתָהּ אֲנַגְרִיא - חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִם בְּדֶרֶךְ הַלֵּיכְתָּה נְטָלָה - אֵינּוּ חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. אִם שָׁלָא כְּדֶרֶךְ הַלֵּיכְתָּה נְטָלָה - חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הָאוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ שִׁכּוֹר לִי חֲמוּרָךְ וְאֶרְכַּב עֲלֶיךָ מִכָּאן וְעַד מְקוֹם פְּלוֹנִי וְהַבְּרִיקָה אוֹ נִשְׁתַּטֵּתָה - חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וְנִזְדַּמְנָה לוֹ אֲנַגְרִיא, לֹא יֵאמַר: הֲרִי זֶה לְפָנֶיךָ! אֶלָּא נוֹתֵן שִׁכְרוֹ בְּמֵה שֶׁעָשָׂה. הַמְשַׁכֵּיר בְּהֵמָה לְחֲבֵרוֹ - לֹא יִשְׁנֶה לוֹ אֶת הַבְּהֵמָה. הַשֹּׁכֵר לוֹ חֲמוּר - לֹא יִשְׁכְּנוּ עַל הַפֶּדֶר. פֶּדֶר - לֹא יִשְׁכְּנוּ עַל הַסּוֹס. סוֹס - לֹא יִשְׁכְּנוּ בְּקֶרוֹן.

ז, ו הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר לְהֵבִיא לְתוֹךְ חֲטִין וְהֵבִיא שֶׁשָׁה עֶשֶׂר שְׁעוּרִין - פְּטוּר. אִם הוֹסִיף עַל מִשְׁאוֹ - חַיֵּב. וְכֵמָה יוֹסִיף עַל מִשְׁאוֹ וְיֵהָא חַיֵּב? סוּמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: קָב לְכַתְּףָהּ, שְׁלִשָּׁה סָאִין לְעִגְלָה וְסָפִינָה לְפִי מֵה שֶׁהִיא. הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר לְהַרְכִּיב אִישׁ - לֹא יַרְכִּיב אִשָּׁה. אִשָּׁה - מַרְכִּיב אִשָּׁה.

עֲלֶיךָ, בֵּין מַעֲבַרְתָּ בֵּין מִינִיקָה. הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר לְרַכֵּב עֲלֶיךָ - בַּעַל הַבַּיִת נוֹתֵן כְּסוּתוֹ וּמְזוֹנוֹתָיו וְכָל כְּלֵי תְשׁוּמֵי שׁוֹ. יֵתֵר עַל כֶּן - חֲמוּר מַעֲכָב עַל יָדוֹ. חֲמוּר נוֹתֵן שְׁעוּרִים וְתוֹבֵן וּמְזוֹנוֹתָיו עַד שֶׁמֵּגִיעַ לְלֵינָהּ, יֵתֵר עַל כֶּן - בַּעַל הַבַּיִת מַעֲכָב עַל יָדוֹ. הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר וְטָעְנוּ דְּבָרִים הָאֲסוּרִים, נְטָלָם מִמֶּנּוּ חֲרָמִין אוֹ מוֹכְסִין - חַיֵּב, וְאִם הוֹדִיעוּ שֶׁהוּא מוֹכֵס כְּדֶרֶךְ הַמּוֹכְסִין - פְּטוּר.

ז, ז שִׁירָא שֶׁהִיתָה בַּמִּדְבָּר, וְנִפְלַע עֲלֶיךָ גִּיס וְטָרְפָה - מַחֲשָׁבִין לְפִי מָמוֹן וְאֵינּוּ מַחֲשָׁבִין לְפִי נַפְשׁוֹת. וְאִם שָׁלְחוּ תֵיִר לְפָנֶיהֶם - אֶף מַחֲשָׁבִין לְפִי נַפְשׁוֹת, וְאֵינּוּ מִשְׁנִין מִמֶּנְהֶן הוֹלְכֵי שִׁירָא. סָפִינָה שֶׁהִיתָה בְּאֵה בֵּינָם, וְעַמֵּד עֲלֶיךָ נַחֲשׁוּל וְהִקְלּוּ מִמִּשְׁאָה - מַחֲשָׁבִין לְפִי מִשְׁאוֹי וְאֵינּוּ מַחֲשָׁבִין לְפִי נַפְשׁוֹת, וְאֵינּוּ הַסָּפִינִין מִשְׁנִין מִמֶּנְהֶן הוֹלְכֵי שִׁירָא. הַמְשַׁכֵּיר לְחֲבֵרוֹ סָפִינָה אוֹ קָרוֹן - מַחֲשָׁבִין לְפִי מִשְׁאוֹי וְלְפִי נַפְשׁוֹת, וְאֵינּוּ מַחֲשָׁבִין לְפִי מָמוֹן.

ז, ח גֵּרֵדִי שֶׁהִנִּיחַ נֵר בְּצֵד הַבְּגָד וְדָלַק - חַיֵּב לְשַׁלֵּם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנֹשֵׂא שִׁכְרוֹ. נִפְלָה עֲלָיו מַפְלָת, עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר מִלְּאֲכָתּוֹ - חַיֵּב. מִשְׁנַגְמְרָה מִלְּאֲכָתּוֹ, אִם הוֹדִיעַ לְבַעְלָיו - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיֵּב. גֵּמְרוּ וְנִגְנַב אוֹ אֲבָד, אִם הוֹדִיעַ בּוֹ לְבַעְלָיו - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיֵּב.

ז, ט אָמַר לוֹ: 'חֲלוּק אֲמַרְתִּי לָךְ'. וְהוּא אוֹמֵר: 'טְלִית אֲמַרְתִּי לִי' - עַל בַּעַל הַבַּיִת לְהֵבִיא רְאִיָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה עוֹשֶׂה אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת - יִקְבַּל בַּעַל הַבַּיִת אֶת שְׁלוֹ. אֶצֶל אֲמֵן וּבַעַל הַבַּיִת נִכְנַס וְיוֹצֵא עָלָיו - יִקְבַּל בַּעַל הַבַּיִת אֶת שְׁלוֹ. אֶצֶל אֲמֵן וְאֵינּוּ בַּעַל הַבַּיִת נִכְנַס וְיוֹצֵא עָלָיו - אֲמֵן צְרִיךְ לְהֵבִיא רְאִיָּה. אָמַר לוֹ: סִלַּע אֲמַרְתִּי לָךְ, וְהוּא אוֹמֵר: שְׁתִּים אֲמַרְתִּי לִי, כֹּל זְמַן שֶׁאֶצֶל אֲמֵן - בַּעַל הַבַּיִת צְרִיךְ לְהֵבִיא רְאִיָּה. אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת וּבְתוֹךְ זְמָנוֹ - אֲמֵן צְרִיךְ לְהֵבִיא רְאִיָּה. אַחַר זְמָנוֹ - גֵּרֵדִי נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל.

ז, הַנּוֹתֵן כְּלִי לְאֵמֶן לַעֲשׂוֹת לוֹ וּנְגַמְרָה מְלֹאכְתּוֹ, וּנְגַנֵּב אוֹ שְׂאֵבֵד עַד שְׁלֹא נִתְקַבַּל שְׂכָרוֹ - הֲרִי הוּא כְּנוּשָׂא שְׂכָר. מִשְׁנַתְקַבַּל שְׂכָרוֹ - הֲרִי הוּא כְּשׁוֹמֵר חֲנָם. אֵימִיתָ? בְּזִמְן שְׁתַּבְּעוּ וְאוֹמֵר לוֹ: בֵּא וְטוֹל אֶת שְׁלֶךְ. לֹא תִבְעוּ וְלֹא אָמַר לוֹ: בֵּא וְטוֹל אֶת שְׁלֶךְ, אִף עַל פִּי שְׁמִתְקַבַּל שְׂכָרוֹ - הֲרִי הוּא כְּנוּשָׂא שְׂכָר. הַאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: הַשְּׂאִילֵנִי וְאַשְׂאִילֶךָ, שְׁמוֹר לִי וְאַשְׁמֵר לְךָ - הֲרִי הוּא כְּשׁוֹמֵר חֲנָם, וְאִינוּ עֲלָיו כְּנוּשָׂא שְׂכָר. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: מִתַּר אָדָם לְהַשְׁכִּיר מִשְׁכּוֹנוֹ שֶׁל עֵנִי בְּפִחוֹת, וְשֶׁל עֶשֶׂיר - אֵין רְשָׁאֵי לִיגַע בּוֹ.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק שְׁמִינִי

ח, א, הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְשׁוֹמֵר לוֹ אֶת הַפְּרָה, לְשׁוֹמֵר לוֹ אֶת הַתֵּינוּק - אֵין נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ שֶׁל שַׁבָּת. לְפִיכָךְ - אֵין אַחֲרֵייתֵן עֲלָיו בְּשַׁבָּת. וְאִם הִיא שְׂכִיר שַׁבָּת, שְׂכִיר חֲדָשׁ, שְׂכִיר שְׁנָה, שְׂכִיר שְׁבוּעָה - נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ שֶׁל שַׁבָּת, לְפִיכָךְ אַחֲרֵייתֵן עֲלָיו בְּשַׁבָּת. וְאִם הִיא שְׂכִיר שַׁבָּת - לֹא יֵאמֵר לוֹ: תֵּן לִי שְׂכָרִי שֶׁל שַׁבָּת, אֲלֹא אוֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי שְׂכָרִי שֶׁל עֶשְׂרֵה יָמִים.

ח, ב, אֵין הַפּוֹעֵל רְשָׁאֵי לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוֹ בְּלִילָה וְלְהַשְׁכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בַּיּוֹם, לְחַרְשׁ בְּפִרְתּוֹ עֲרֵבִית וְלְהַשְׁכִּירָה שְׁחָרִית, לֹא יֵהָא מְרַעִיב וּמְסַגֵּף אֶת עֲצָמוֹ וּמְאָכִיל מְזוֹנוֹתָיו מִפְּנֵי גִזְל מְלֹאכְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. וְרְשָׁאֵין פּוֹעֲלִין לְאַכֵּל פֶּתֶן בְּצִיר כְּדִי שְׂיֵאכְלוּ עֲנָבִים הֲרֵבָה. וְרְשָׁאֵי בַּעַל הַבַּיִת לְהַשְׁקוֹתֵן יַיִן, כְּדִי שְׁלֹא יֵאכְלוּ עֲנָבִים הֲרֵבָה, וְרְשָׁאֵי בַּעַל הַבַּיִת לְהַרְעִיב וּלְסַגֵּף אֶת פִּרְתּוֹ, כְּדִי שְׁתֹּאכַל הֲרֵבָה בְּשִׁעָה שְׂדֵשָׁה. וְרְשָׁאֵי הַשׁוֹכֵר לְהֵאכִילָה פְּקִיעִין עֲמִיר כְּדִי שְׁלֹא תֵאכַל הֲרֵבָה בְּשִׁעָה שְׂדֵשָׁה.

ח, ג, חֲמוֹר וּגְמֵל אוֹכְלִין מִמִּשְׂאוֹי שְׁעַל גִּבְּן בְּדֶרֶךְ הַלֵּיכְתָּן, וּבִלְבַד שְׁלֹא יִטּוֹל בִּידוֹ

וְיֵאכִילֵם. הִיא מְשַׁמֵּר אַרְבַּעַה וְחֲמִשָּׁה מִקְּשָׂאוֹת - לֹא יֵהָא מְמַלֵּא כְּרִסוֹ מֵאֶחָת מֵהֵן, אֲלֵא אוֹכַל מִכָּל אֶחָת וְאֶחָת לְפִי חֻשְׁבוֹן. רַבִּי יוֹסִי בֶן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַה "דִּישׁ" מֵיחַד, דְּבָר שְׁעוֹשֶׂה בִּידוֹ וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ, יֵצֵא עוֹשֶׂה בִּידוֹ אֲבָל לֹא בְּרַגְלָיו, בְּרַגְלָיו אֲבָל לֹא בְּגוּפוֹ. מַה "דִּישׁ" מֵיחַד, דְּבָר שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ, יֵצֵא הֵלֶשׁ וְהַמְקַטֵּף וְהָאוֹפֶה שְׁנִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ. מַה "דִּישׁ" מֵיחַד, דְּבָר שְׁגִדּוּלָיו מִן הָאֶרֶץ, יֵצֵא הַחוֹלֵב וְהַמְחַבֵּץ וְהַמְגַבֵּץ, דְּבָר שְׂאִין גִּדּוּלָיו מִן הָאֶרֶץ. מַה "דִּישׁ" מֵיחַד דְּבָר הַתְלוּשׁ מִן הַקֶּרֶקַע, יֵצֵא הַמְנַכֵּשׁ בְּשׁוּם וּבְכַצְלִים - דְּבָר הַמְחַבֵּר בְּקֶרֶקַע. מַה "דִּישׁ" מֵיחַד, דְּבָר שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ לְמַעֲשְׂרוֹת, יֵצֵא הַבּוֹדֵל בְּתַמְרִים וּבְרֹגוֹגְרוֹת, דְּבָר שְׁנִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ לְמַעֲשְׂרוֹת, כָּל שְׂאִינוֹ כִּיּוֹצֵא בּוֹ בֵּא לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת, אֲסוּר אַחַר גְּרָם לוֹ. שְׂכָרוֹ סֵתָם - פּוֹדֶה וּמְאָכִיל, מַעֲשֵׂר וּמְאָכִיל, וְאִם קֶצֶץ עֲמוֹ - הֲרִי זֶה אֵינוֹ אוֹכַל. כָּל שֶׁהוּא כִּיּוֹצֵא בּוֹ אֵינוֹ בֵּא לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת - הַתֵּר אַחַר גְּרָם לוֹ. שְׂכָרוֹ סֵתָם - הֲרִי זֶה אֵינוֹ אוֹכַל, וְאִם קֶצֶץ עֲמוֹ - הֲרִי זֶה אוֹכַל.

ח, ד, אוֹכַל פּוֹעֵל עַד שְׁלֹא יִתְחַיל בְּמְלֹאכָה אֲשֶׁכּוּל אֶפְלוֹ בְּדִינֵר, וְקִשּׁוֹת אֶפְלוֹ בְּדִינֵר, וְכוּתְבַת אֶפְלוֹ בְּטְרִיסִית, מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר חֲסֵמָא אָמְרוּ: לֹא יֵאכַל פּוֹעֵל יֵתֵר עַל שְׂכָרוֹ, וְחֲכָמִים מִתִּירִין.

ח, ה, הָאוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה - לֹא יִקַּלֵּף בְּתָאנִים וְלֹא יִמְצֵץ בְּעֲנָבִים. הַעוֹשֶׂה כָּל גִּיפוֹ - אוֹכַל כָּל שְׂעָה שְׂיִרְצָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ אוֹכַל אֲלֵא בְּשִׁעָה שְׁפוּרָק, וּבְשִׁעָה שְׁטוּעָן, מִפְּנֵי גִזְל מְלֹאכְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

ח, ו, הַמְרַכֵּס⁷ בְּתַבּוּאָה אֵינוֹ מִשּׁוּם "כָּל תַּחֲסֵם", אֲבָל מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵינַן מִבֵּיא קְרַצְטְלִין⁸ וְתוֹלָה בְּפִיהָ. יִשְׂרָאֵל הִדָּשׁ בְּפִרְתּוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים - עוֹבֵר מִשּׁוּם "כָּל

⁷ שוורים שעורים במים ומייבשים אותם כחנור

והפרשות דשות עליו כדי להסיר קליפתן.

⁸ סל

רעה שהניח צאנו ונכנס לעיר, וכאו לסטים ונטלום, רואין אותו כאלו הוא שם, אם יכול להציל - חזב. ואם לאו - פטור.

חזו מתנה שומר חנם להיות כשואל, והשואל להיות כשומר חנם, והשואל להיות כנושא שכר, והשוכר כנושא שכר, והשוכר להיות כשואל. השואל את הפרה וכא והעמידה על אכוס בעליה, ונגנבה או אבדה, אם הודיע בה לבעלים - פטור. ואם לאו - חזב.

חח השואל את הפרה, ושאל בעלה עמה. השוכר את הפרה ושכר בעלה עמה, שאלה ושאל בעלה, שכרה ושכר בעלה, שאלה ושכר בעלה, שכרה ושאל בעלה ומתה או נשברה, אף על פי שהבעלים עומדין וחורשין במקום אחר, נפלה ומתה - פטור, שנאמר (שמות כב, יג): "אם בעליו עמו לא ישלם". שאלה ואחר כך שאל בעליה, שכרה ואחר כך שכר בעליה, שאלה ואחר כך שכר בעליה, שכרה ואחר כך שאל בעליה ומתה או נשברה, אף על פי שהבעלים עומדין וחורשין על גבה, ונפלה ומתה - חזב, שנאמר (שמות כב, יג): "בעליו אין עמו שלם ישלם". הרי היא משאלת לך היום שתשמר לי חברתה למחר, הרי חברתה משאלת לך היום שתשמרנה לי למחר, משאלת לך עד חצות שתשמרנה לי מחצות ולמעלה, הרי היא משאלת לך עד חצות שתשמר לי חברתה ומעלה, הרי חברתה משאלת לך עד חצות שתשמרנה לי מחצות, הרי היא משאלת לך מחצות ולמעלה שתשמר לי חברתה עד חצות - הרי הן כשומרי חנם, ואינו אלא כנושא שכר, בין ששאלה היום ושכרה למחר, בין ששכרה היום ושאלה למחר, או שהיו שתים, אחת שאולה ואחת שכורה, זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע - יחלקו. זה אומר שאולה, וזה אומר שכורה

תחסם". ועובד כוכבים הדש בפרתו של ישראל - אינו עובר משום "בל תחסם". דש תרומה ומעשר - עובר משום "בל תחסם". כיצד הוא עושה? מביא קפיפות ותולה בצוארי בהמה ונותן לו לתוכה חליץ מאותו המין. החוסם את הפרה - לא יפחות לה מששת קבין. החוסם את הפרה, והמזוג את הפרה - פטור, אין לך שהוא חזב, אלא הנהוג והמנהיג בלבד. אימת אמרו שומר חנם נשבע ויוצא? בזמן ששומר כדרך השומרין, נעל כראוי נתנו במקטורין לאחוריו בפנדתו ופיה למעלה, בשדה ובמגדל ונעל בפניו ואבד - הרי זה נשבע ויוצא. אם יש עדים שעשה כן - פטור מן השבועה. נעל שלא כראוי, קשר שלא כראוי, נתנו במקטורין והפשילו לפניו בפנדתו ופיה למטה, נתנו בפרפונדתו, או שנתנו בראש גגו ונגנב או שאבד - חזב. נתנו במקום שנתן את שלו, אם ראוי לשמירה - פטור. ואם לאו - חזב. איזהו שוכר? שוכר ממנו בהמה, שוכר ממנו כלים, איזה הוא נושא שכר? שכרו לשמור לו את הבהמה, שכרו לשמור לו את הכלים, והלכה למקום גרודי חיה וליסטים, טרפתה חיה או שנטלוגה לסטים - הרי זה אנס. הוליקה למקום גרודי חיה וליסטים, טרפתה חיה או שנטלוגה לסטים - אין זה אנס. מתה כדרךה - הרי זה אנס. סגפה ומתה - אין זה אנס. עלתה לראשי הצוקין ונפלה - הרי זה אנס. העלה לראשי הצוקין ונפלה - אינו אנס. אלו הן אונסין ששומר שכר פטור בהן: כגון שהוא אומר (איוב א, טו): "ותפל שבא ותקחם" וגו'. זאב אחד - אינו אנס. שני זאבים - אנס. רבי יהודה אומר: בשעת משלחת זאבים - אף זאב אחד אנס. גנב אחד - אין אנס. שני גנבים - אנס. רבי יהודה אומר: אם היה מזין - אף גנב אחד אנס. רועה שהיה סומא ובא זאב וטרף, ארי ודרס - פטור. הניח מקלו ותמילו עליה - חזב.

להיות למוציא הפסח - נותנין לו שלש רגלים עד שיגבה כל הקפו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: של נחתומין ושל צבעים שלש שנים, מפני שעסקן מרבה, כשאמרו שלשים יום וכשאמרו שנים עשר חדש, לא שידור בו שלשים יום ולא שידור בו שנים עשר חדש, אלא שידיענו קדם שלשים יום, שידיענו קדם שנים עשר חדש. וכשם שאין השוכר רשאי לפנות עד שעה שידיענו, כך אין המשכיר רשאי לפנות עד שעה שידיע. גת - כל שעת הגת. בד - כל שעת הבד. וצירה¹⁰ - אין פחות משנים עשר חדש. אמר רבי נחמיה: במה דברים אמורים? באלו העושין בעפר שחור, אבל באלו העושין בעפר לבן - כונס את גרנו ומסתלק.

ח,יא השואל פנדק מחברו ללינה - אין פחות מיום אחד. לשביתה - אין פחות משני ימים. לנשואין - אין פחות משלשים יום. השואל מחברו חלוק לילך בו לבית האבל - כדי שילך ויחזור. לבית המשתה - כל היום. לבית האבל ולבית המשתה שלו - אין פחות משבעה ימים. רבי שמעון אומר: אין פחות מן שתי שבתות, מפני שבית חמיו באין אצלו שבת שניה. וכן היה רבי שמעון בן גמליאל אומר: האומר לחברו השאילני חלוקה, ואלך ואבקר את אבא שהוא חולה, והלך ומצאו שמת - קורע ומשלם את נזקה. שאלו הימנו סתם - אין רשאי לגע בו.

ח,יב השוכר בית מחברו - ממחה בידו על מקום התנור, ואין ממחה בידו על מקום הכירה. שכר הימנו חצר - אין ממחה בידו, לא על מקום התנור ולא על מקום הכירה, אלא מעמיד את התנור במקום הראוי לו, ואת הכירה במקום הראוי לה. הזבל היוצא מן החצר, מה שהוא קולט באויר - הרי הוא שלו, שברפת ושבחצר - הרי הן של בעל חצר.

- הרי זה נשבע ונטול, ואינו משלם, שכל הנשבעים שבתורה נשבעים ואין משלמין; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: המוציא מחברו עליו הראיה. המוכר פרה לחברו, ונמצאת מעברת וילדה, זה אומר ברשותי ילדה, והלה שותק - זכה. זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע - יחלקו. זה אומר ברשותי, וזה אומר ברשותי - הרי זה נשבע ואינו משלם, שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: לעולם הולד בחזקת המוכר. וחכמים אומרים: המוציא מחברו עליו הראיה. וכן המוכר שפחה לחברו ונמצאת מעברת וילדה, זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק - זכה. זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע - יחלקו. זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי - הרי זה נשבע ואינו משלם, שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין נשבעין לא על העבדים ולא על השטרות ולא על הקרקעות.

ח,ט שירא שהיתה באה במדבר, ונפל עליה גיס, ועמד אחד מהן והציל - מה שהציל, הציל לאמצע. ואם התנה עמהן בבית דין - מה שהציל, הציל לעצמו. חמרין שהיו מהלכין בדרך, ונפלו עליהם לסטים, ועמד אחד מהן והציל, מה שהציל, הציל לאמצע. ואם נתנו לו רשות - מה שהציל, הציל לעצמו. השתפין שמחלו להם המוכסים - מה שמחלו, מחלו לאמצע. ואם אמרו: 'בשביל פלוני מחלנו' - מה שמחלו, מחלו לו. הגבאין והמוכסין - תשובתן קשה, ומחזירין למפירין, והשאר - עושין בהן צרכי רבים.

ח,י השוכר חנות מחברו - אין פחות משנים עשר חדש. אמר רבי יהודה במה דברים אמורים? שחל שנים עשר שלו להיות למוציא החגי, אבל אם חל שנים עשר חדש

¹⁰ בית היוצר, מקום עושים שם כלי חרם.

ח,יג המשפּיר בית לחברו ונתננע, אומר לו: הרי שלף לפניך, הקדישו - הדר בו מעלה שָׁכַר להקדש. השוכר בית מחברו, מעמיד בו רחים של חמור, אָבַל לא רחים של יד, ולא מרתף מפני שמכחישים את הכתלים. ולא יגדל בו את התרנגולים מפני שהן מחטטין את הכתלים. ולא יעשה בתוכו מכתשת קבועה מפני שמזיע את הכתלים. ולא יעשה רפת בקר ולא אוצר של תבואה.

ח,יד המשפּיר בית לחברו בשנים עשר זהובין לשנה - הרי זה מחלקן כל ימות השנה עד אדר. נתעברה שנה, זה אומר עד אדר ראשון, וזה אומר עד אדר שני - חולקין ביניהן. עד סוף אדר, זה אומר עד סוף אדר ראשון וזה אומר עד סוף אדר שני - חולקין ביניהן. המשפּיר בית לחברו, ונפל - חיב להעמיד לו בית. היה מקרה בארזים - לא יקרנו בשקמים. בשקמים - לא יקרנו בארזים. היו בו חלונות - אינו רשאי שלא לפתח בו חלונות. לא היו בו חלונות - אינו רשאי לפתח בו חלונות. אימתי? בזמן ששכרו לזמן מרבה, אָבַל שכרו ממנו לזמן מעט - אומר לו הרי שלף לפניך.

<p>19</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כה 28</p>	<p>עלות השחר _____ 6:45 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 5:35 בבלי: נזיר כז • ירושלמי: פאה ל • תוספתא: בבא מציעא ב ב"ך: משלי ט-י • רמב"ם: סנהדרין יט</p>
<p>20</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כט 29</p>	<p>יום כפור קטן עלות השחר _____ 6:44 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:26 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:20 שקיעה _____ 5:36 בבלי: נזיר כח • ירושלמי: פאה לא • תוספתא: בבא מציעא ג ב"ך: משלי יא-יב • רמב"ם: סנהדרין כ</p>
<p>21</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ל 30</p>	<p>א' דראש חודש אדר Rosh Chodesh Adar עלות השחר _____ 6:42 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:25 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:20 שקיעה _____ 5:37 בבלי: נזיר כט • ירושלמי: פאה לב • תוספתא: בבא מציעא ד ב"ך: משלי יג-יד • רמב"ם: סנהדרין כא</p>
<p>22</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>א 1</p>	<p>ב' דראש חודש אדר Rosh Chodesh Adar עלות השחר _____ 6:41 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:24 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:19 שקיעה _____ 5:38 בבלי: נזיר ל • ירושלמי: פאה לג • תוספתא: בבא מציעא ה ב"ך: משלי טו-טז • רמב"ם: סנהדרין כב</p>
<p>23</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ב 2</p>	<p>עלות השחר _____ 6:39 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:24 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:19 שקיעה _____ 5:39 בבלי: נזיר לא • ירושלמי: פאה לד • תוספתא: בבא מציעא ו ב"ך: משלי יז-יח • רמב"ם: סנהדרין כג</p>
<p>24</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ג 3</p>	<p>עלות השחר _____ 6:38 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:23 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:18 שקיעה _____ 5:41 בבלי: נזיר לב • ירושלמי: פאה לה • תוספתא: בבא מציעא ז ב"ך: משלי יט-כ • רמב"ם: סנהדרין כד</p>
<p>25</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ד 4</p>	<p>תרומה עלות השחר _____ 6:36 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:22 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:18 שקיעה _____ 5:42 בבלי: נזיר לג • ירושלמי: פאה לו • תוספתא: בבא מציעא ח ב"ך: משלי כא-כב • רמב"ם: סנהדרין כה</p>

Candle Lighting 5:23 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 6:55 זמן מוצש"ק

וְעַן מַעַן גַּעֲבַט צְדָקָה מִיֵּשׁ אֵל נִאֲמָצֵעַ הָאָרֶץ, וְזוֹעֵרֵשׁ מַעַן פְּרִיִּילִיָּד.

(ספר המדות אות שמחה סיומן ד')